

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ ПРИКАРПАТСЬКОМУ
НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**ПРОФЕСОР
ВАСИЛЬ ГРЕЩУК:
У ЛЮБОВІ ДО СЛОВА**
(Спогади, поезії, бібліографічний покажчик)

Івано-Франківськ
Видавництво Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
2025

УДК 929:82.094 В. Грещук
П 84

Упорядник:

Валентина Грещук, кандидат філологічних наук, доцент, директор навчально-наукового Інституту українознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Редакційна колегія:

Валентина Грещук, Катерина Городенська, Роман Дзумедзей, Анатолій Загнітко, Віра Котович, Роман Піхманець, Мар'ян Скаб, Степан Хороб, Ярослав Яремко.

Професор Василь Грещук: у любові до слова. (*Спогади, поезії, бібліографічний покажчик*) / упоряд., вст. стаття, поезії Валентини Грещук. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. 231 с. : іл.
ISBN 978-966-640-580-0

Книга присвячується світлій пам'яті відомого мовознавця, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри української мови (1992–2023), директора Інституту українознавства (1996–2014), Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2024), Заслуженого діяча науки і техніки України (2014) Василя Грещука. У виданні зібрані спогади про вченого його колег, учнів, рідних, друзів, близьких людей, а також розміщені поезії дружини Валентини Грещук, присвячені чоловікові Василеві Грещуку. У книзі подається бібліографічний покажчик наукових праць, публіцистичних матеріалів, інтерв'ю професора Василя Грещука; наукове керівництво та опонування дисертаційними дослідженнями, зафіксовано перелік нагород ученого.

Назви праць та їх бібліографічний опис збережено мовою публікацій матеріалу. Видання розраховане на широке коло читачів.

УДК 929:82.094В.Грещук

ISBN 978-966-640-580-0

© Валентина Грещук, упоряд.,
вст. стаття, поезії, 2025
© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника, 2025

Василь Грещук

Ти словом жив, творив, боровся...

Так, пишу про тебе уже в минулому часі, 11 квітня 2025 року закінчився твій земний шлях, а для мене все зупинилося, бо я тобою дихала й жила... 2 червня тобі б виповнилося 76 років, проте не вітаємо тебе, а лише згадуємо. А згадувати є чим і кому, бо ти все життя своє присвятив науці, виховав не одне покоління учнів, які продовжують і продовжуватимуть твою справу.

У далекому 1949 році 2 червня в родині Василя та Ганни Грещуків у селі Старі Кривотули народився хлопчик. Батьки назвали його на честь маминого брата Василя, який у 1945 році загинув у боротьбі за незалежність України. Згадується, як любив піджартовувати Василь Васильович, що він “Василь у квадраті, дубельтовий Василь”. Він часто у приватних бесідах про це говорив із щирою усмішкою на обличчі. Зауважу, що щирість – одна із прекрасних рис, якими був наділений Василь Васильович.

Своє навчання малий Василько розпочав у Старокривотульській восьмирічці, до речі, пішов до школи швидше на рік, “за компанію” чи то з сусідом, чи то з двоюрідним братом, розповідав мені, але я, на жаль, не запам’ятала, тепер не маю в кого запитати. Знаю точно, що швидше на рік. Дуже хотів навчатися, поспішав, квапився. Згодом хлопчик долав кілометри ходи до Отинії, де функціонувала середня школа. Приваблювало його все, був допитливим і виявляв талант у математиці, фізиці, проте найбільшу любов відчував до слова, яке досліджував, і з яким ішов упродовж життя. Він дійсно цікавився усім: і точними науками, і фотографією, і природознавством, здається, не існувало довкола нічого, до чого б Василь Васильович був байдужим. Пісні, танці, астрономія, географія, ботаніка, креслення, музика – ну абсолютно все його цікавило. Усі шкільні олімпіади, конкурси, змагання – його. Він горів бажанням вчитися і пізнавати. Розповідав мені з великим захопленням про свої перші досягнення в юному віці, про свої перші перемоги, здобутки, про перші публікації у місцевій

періодиці, про перші кроки до майбутніх наукових вершин. Після закінчення середньої школи Василь Васильович продовжує навчання на відділенні української філології в тодішньому Івано-Франківському педагогічному інституті імені Василя Стефаника (тепер Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника). Під час навчання захоплюється дослідженням діалектної лексики свого рідного села та одержує першу відзнаку за цікаву наукову розвідку “Назви спорідненості і свояцтва у фольклорі села Старі Кривотули” на республіканській науковій студентській конференції. Але й тут, уже будучи студентом, продовжує виявляти інші свої захоплення, які плекав з дитячих років, на цей раз – танці у відомому ансамблі “Верховинка”. Це той шмат життя, про який він згадував із великою приємністю завжди.

Перші наукові зацікавлення з’являються під час занять спецсемінару, який проводив молодий тоді кандидат наук Анатолій Зеленько. Декан філологічного факультету Василь Верещака бачить неабиякі здібності у третьокурсника Василя Грещука і знайомить його з професором Львівського університету імені Івана Франка Іваном Івановичем Коваликом, який стане знаковою постаттю у житті Василя Грещука. Із великим бажанням Василь Васильович відвідує лекції професора, уважно прислухається до порад ученого і стає не тільки його учнем, а й подвижником усіх його наукових ідей та здобутків упродовж усього життя. Іван Ковалик – Учитель та ідеал Ученого для Василя Васильовича назавжди.

У 1970 році Василь Грещук із відзнакою завершує навчання у виші. Після закінчення інституту деякий час працює у восьмирічній школі села Мочулища Дубровицького району на Рівненщині, спогади про цей період щемно беріг у серці все життя. Про ці роки з великою наснагою часто розповідав мені. Як виявилось, навчав він місцевих учнів не тільки української мови та літератури, а ще й успішно проводив уроки креслення, бо не було вчителя відповідної кваліфікації. Тут і знадобилися всі навички та вміння, які були сформовані у Василя Васильовича ще зі шкільної лави. Працюючи вчителем, Василь Васильович продовжує займатися наукою. Основне

коло його зацікавлень сягає методики викладання української мови у школі. Молодий учитель усвідомлює труднощі в засвоєнні місцевими учнями літературної мови і розробляє методичні рекомендації, спрямовані на допомогу учням, бере участь у районних та обласних педагогічних читаннях. У республіканському журналі “Українська мова та література в школі” виходить його стаття “З досвіду роботи над діалектизмами”, яка закладає підвалини серії публікацій із діалектного мовлення. У цей час Василь Васильович має велике бажання ґрунтовно досліджувати наукові аспекти мови і робить перші кроки, щоб вступити до аспірантури. Він складає кандидатський іспит із філософії в Українському інституті інженерів водного господарства, екзаменатори подивовані його глибокими знаннями та пропонують стати асистентом кафедри філософії. Проте через певні обставини він не пристав на цю пропозицію, розуміючи і усвідомлюючи, що його покликання – мова. Далі Василь Васильович продовжує свою педагогічну діяльність у Петрівській середній школі на Івано-Франківщині. Це ще одна прекрасна сторінка його життя. Чимало наслухалася від нього і про самих мешканців цього села, і про учнів, і про те, як не любив перевіряти учнівські зошити, і про господарів, у яких жив і з якими підтримував теплі стосунки й надалі.

Василь Васильович був одержимий наукою, його не покидає мрія та бажання продовжувати навчання. Він готується до кандидатського іспиту з української мови та подає документи у Львівський університет імені Івана Франка. Там доля знову зводить Василя Васильовича з професором Іваном Івановичем Коваликом, який стане згодом його науковим керівником. У 1979 році Василь Ґрещук успішно захищає кандидатську дисертацію на тему “Словотвірна й лексико-семантична структура українських деад’єктивів на -ість, -ство, -ота, -ина, -изна”, а в 1993 році відбувається уже захист його докторської дисертації “Типологія українського відприкметникового словотвору” (науковий консультант – професор Арнольд Панасович Грищенко).

В Івано-Франківському педагогічному інституті, а згодом – Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника Василь Васильович пройшов усі щаблі професійного зросту: асистент,

старший викладач, доцент, професор, завідувач кафедри української мови, Почесний професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Заслужений діяч науки і техніки України. Із перших днів роботи зарекомендував себе чудовим викладачем, який уміло поєднував викладацьку діяльність із науково-дослідною. Я й сама із великою приємністю згадую своє перше знайомство із Василем Васильовичем, який у далекому 1982 році приймав у мене вступні іспити, які я, до речі, склала на “відмінно”. Потім читав на моєму курсі лекції зі “Вступу до мовознавства”, часто жартував: “Ну якщо вже Кучер (моє дівоче прізвище) не знає, то доведеться ще раз мені вам пояснити”. А ще прекрасні часи, коли ми їздили разом із ним збирати врожай на Миколаївщину, а після закінчення інституту, оскільки Василь Васильович був деканом філологічного факультету, відправляв мене навчати української мови дітей на Дніпропетровщину.

Згодом я повернулася, уже моя аспірантура, моє навчання. Із часом доля нас зводить знову – уже в статусі дружини і чоловіка. Відверто скажу, що кращого чоловіка у своєму житті не зустрічала: уважний, чуйний, люблячий, той, який не давав мені сумувати, той, який був мені всюди опорою, той, який своєю любов’ю огортав повністю, той, який і тепер, уже з небес, мене й далі оберігає, я це відчуваю.

У науковому світі професор Грещук насамперед відомий як дериватолог. У своїх працях він продовжив ідеї Вчителя Івана Івановича Ковалика, заклав підвалини й обґрунтував теоретичні засади основоцентричного словотвору. Саме цей основоцентричний аспект вивчення словотвору зумовив необхідність дослідження низки нових теоретичних і практичних проблем, зокрема щодо дериваційної валентності різних класів твірних основ, їх словотвірних потенцій, зумовленості дериваційної спроможності твірних слів їхніми формально-змістовими параметрами, відбиття семантичних інгредієнтів мотивувальних слів у значеннєвій структурі похідних. Логічним завершенням і апробацією зазначеної концепції стала докторська дисертація Василя Грещука “Типологія українського

відприкметникового словотвору”, за матеріалами якої опубліковано монографію “Український відприкметниковий словотвір” (1995).

Концепція словотвору отримала подальший творчий розвиток у колективній монографії за редакцією Василя Ґрещука “Нариси з основоцентричної дериватології” (2007), співавторами якої стали учні професора.

Як учений широкого наукового діапазону Василь Ґрещук досліджував проблеми українського мовознавства в усіх напрямках і розгалуженнях. Мабуть немає сфери наукової думки в царині мовознавства, до якої б не був прикутий пильний погляд ученого. Однак надзвичайно помітним є його зацікавлення мовним життям Галичини, і це очевидно, оскільки був уродженцем цього краю. Слушно свого часу зауважив Віталій Іванович Кононенко: “Чи вчений досліджує вплив місцевих діалектів на мову художньої літератури, чи відслідковує роль західноукраїнських письменників у формуванні єдиної літературної мови, чи кваліфікує особливості ідіостильової манери майстрів слова Галичини, – за всіма цими пошуками неодмінно відчутна постать людини, для котрої рідний край – животворне джерело натхнення, вісь наукової праці. Серед імен письменників, тексти яких привертають пильну увагу дослідника, – передовсім Іван Франко та Василь Стефаник. За кожною статтею, розвідкою цього спрямування бачимо надзавдання, яке прагне розв’язати Василь Ґрещук, – окреслити вагомий мовний доробок того чи того галицького письменника, відтворити його творчу іпостась на тлі літературних процесів, у річищі розвитку загальноукраїнського художнього дискурсу” [1, с. 10].

Пильна увага до вивчення місцевих діалектів спонукає професора Василя Ґрещука до опрацювання впливу діалектного мовлення на мову української художньої літератури, їх взаємодії. Якраз ці дослідження потужного впливу діалектів на художню мову ХІХ-ХХ ст. окреслено у нашій спільній монографії “Південно-західні діалекти в українській художній мові” (2010), згодом ще одна наша монографія виходить у світ “Діалектне слово в тексті та словнику” (2015). А далі – унікальна фундаментальна лексикографічна праця: словник у двох томах

“Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” (1 том – 2019, 2 том – 2020) та додаток “Онімна лексика” (2023), співавторкою якого я є. І, на жаль, уже остання прижиттєва спільна монографія “Епітети, порівняння та фраземи в новелах Василя Стефаника” (2025), яку він ще встиг тримати в руках і був дуже задоволений. До речі, з’явилася наша монографія, як і моя поетична збірка “Я тобою дихаю й живу”, яку я йому присвятила, у день мого ювілею, 11 березня. Василь Васильович тоді казав, що це наші щедрі подарунки, останні, як виявилось... Маю далі довершити те, що не встигли разом, усе мені визначив, наказав, дав настанови...

В особі Василя Ґрещука, дослідника українського слова, органічно перепліталися дві грані таланту, він дуже вдало поєднував зацікавленість у вивченні синхронних і діахронних процесів мовного арсеналу. Його фундаментальні дослідження у висвітленні мовної ситуації в Галичині в XVIII-XIX ст., в середині XIX та другій половині XIX-на початку XX ст. формують широку картину розвитку літературної мови на західноукраїнських землях. Він належить до тих учених, які володіють широким дослідницьким спектром, у якому вдало поєднуються теоретичні засади дериватології, проблеми історії української літературної мови, діалектології, семасіології, художньої мови, мовної ситуації та формування літературної мови в Галичині впродовж XVIII-XX століть, знакова роль окремих особистостей у розвитку українського мовознавства тощо.

А ще професор Василь Ґрещук був прекрасним організатором і учасником численних Всеукраїнських та Міжнародних конференцій. Мала за честь зголошувати неодноразово доповіді разом із ним на таких наукових дійствах. Його мудре науково виважене слово спонукало завжди до роздумів і дискусій. Це ще й прекрасні наші наукові вояжі багатьма містами України, а також Польщею, Чехією, Болгарією. Про його надзвичайно високий рівень як науковця засвідчує понад 300 наукових праць. Окрасою його наукового доробку є монографічні дослідження: одноосібні та у співавторстві.

Із 1996 року він очолював Інститут українознавства Прикарпатського університету імені Василя Стефаника, директором

якого з 2014 року стала я. Це ще одна справа, яку мені довірив професор Василь Грещук. Він заснував і видавав з 1999 року до 2019 року науково-теоретичний журнал “Українознавчі студії”, був його головним редактором (усього 20 випусків, останній – ювілейний (до 70-річчя від дня народження професора Василя Грещука).

Василь Васильович був головою редакційної ради “Вісника Прикарпатського університету”, членом редколегій численних наукових видань, а саме: науково-теоретичного журналу Інституту української мови НАН України “Українська мова”; Прикарпатського вісника наукового товариства імені Шевченка “Слово”; наукового видання “Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University”; збірника наукових матеріалів “Мовознавчих студій”; збірника наукових праць “Рідне слово в етнокультурному вимірі”; часопису Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (збірника науково-теоретичних статей) “Етнос і культура”; збірника наукових видань “Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка”; монографії “Шевченко, Франко, Стефаник” (за матеріалами міжнародної наукової конференції); збірника наукових праць “Покутська трійця”; збірника на пошану професора Степана Пушика “Слово і доля”; збірників спогадів, статей і матеріалів, присвячених професору Володимирові Полеку “Сівач духовності”, “Професор Володимир Полек: творчість і доля на тлі доби”; збірника на пошану професора, академіка НАПН України Віталія Кононенка “Мова у дзеркалі особистості”; збірника наукових праць “Для добра мільйонів хай вічно живе...” (на пошану 150-річчя від Дня народження Івана Франка); вибраних праць Івана Ковалика “Питання українського й слов’янського мовознавства”; монографії Ярослава Пастернака “Старий Галич”; збірника матеріалів регіональної наукової конференції “Україна: державність, історія, перспективи”; збірника матеріалів міжнародних наукових конференцій “Семантика мови і тексту”; науково-педагогічного журналу “Освітні обрії”, науковим редактором монографічного дослідження Ярослава Яремка та Наталії Лужецької “Іван Франко і поступ новітньої лінгвістики”; відповідальним редактором монографії

Ярослава Яремка “Сучасна політична термінологія: на перетині когніції та комунікації”; відповідальним редактором “Словника народних географічних назв Івано-Франківщини” Світлани Личук; науковим редактором монографії Ольги Лужецької “Мікротопонімія Південно-Західного Опілля”; головним редактором студентського філологічного вісника Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та інших наукових видань.

Професор Василь Ґрещук є ще й рецензентом багатьох наукових збірників, вісників, журналів, довідників, посібників, практикумів тощо.

У 2001 році професор Василь Ґрещук разом з Інститутом української мови НАН України був ініціатором створення Прикарпатського дериватологічного центру імені Івана Ковалика.

Під керівництвом Василя Васильовича успішно зреалізовано декілька держбюджетних тем: “Українська літературна мова у її взаємодії з південно-західними говорами” (2006-2008); “Основоцентричне дослідження українського словотвору” (2007-2010); “Ґуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник” (2009-2013). “Діалектна лексика Прикарпаття в українській художній мові” (2013-2015).

Василь Васильович підготував потужну наукову зміну, сформував мовознавчі наукові кадри: за його плечима – керівництво докторськими та кандидатськими дисертаціями. Він підготував двох докторів філологічних наук, 27 кандидатів філологічних наук і одного доктора філософії. Василь Ґрещук був заступником голови спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, членом спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій у Львівському національному університеті імені Івана Франка, членом спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій Дрогобицького національного педагогічного університету імені Івана Франка. До речі, ще не так давно, Василь Васильович, після свого 75-ліття, через кілька днів, разом зі мною, поїхав у Дрогобич на захист кандидатської дисертації. Почувався не

найкраще, але ставився дуже відповідально до своїх обов'язків, та й, зрештою, його, як і мене, завжди тішили зустрічі з привітними дрогобичанами, ми завжди отримували задоволення від спілкування з ними, велику насолоду. Пригадую, яким він був зворушеним, коли на початку роботи спеціалізованої вченої ради колеги привітали його із ювілеєм, для нього це було якось несподівано, але дуже приємно, навіть трохи розчулився. Надзвичайно цікава, насичена, сповнена тепла, щирості, любові, поїздка до Дрогобича, як виявилось, стала останньою в його житті...

За плідну працю і наукові заслуги Василя Васильовича нагороджено почесними грамотами та медалями Міністерства освіти і науки України, Івано-Франківської обласної адміністрації та обласної ради, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Львівського національного університету імені Івана Франка, Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Донецького національного університету імені Василя Стуса, Дрогобицького національного педагогічного університету імені Івана Франка. Усі нагороди в розвиткові української науки, за багаторічну плідну педагогічну, наукову, виховну та громадську діяльність свято бережу і додаю їхній перелік у бібліографічний покажчик. Найбільше пишався професор Василь Ґрещук двома нагородами: Заслужений діяч науки і техніки України (2014) та остання нагорода “Почесний професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (2024). Жаль, що у статусі Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника пробув Василь Васильович недовго.

Упродовж усього життя Василь Васильович відстоював права української мови на повноцінне функціонування в державі, уважав мову потужним засобом національної консолідації, аналізував стан і перспективи української мови в Україні. В останні воєнні роки він дуже болісно переживав усі події, запевняв мене, що мова рідна

виживе, народ вистоїть, перемога обов'язково буде, шкода, що він уже її не побачить, хіба з небес...

У все це вкладена величезна праця, залюбленість у слово, довічне служіння науці. А ще він був великим патріотом, відданим сином України, прекрасним романтиком і мрійником, чудовим чоловіком, батьком і дідусем. А ще надзвичайно любив музику, гру на саксофоні, а ще сам прекрасно співав, а ми йому залюбки підспівували, а ще любив дивитися мені в очі і запевняти, що життя прекрасне, коли ми разом, а ще... А ще, а ще, як багато є ще тих "а ще"... Але про деякі з них усе ж скажу. В останні роки, коли почався ковід, війна, бо до того ми об'їздили всі моря в Болгарії, пили водичку в Моршині, їздили на відпочинок у Карпати, то з початком ковідно-воєнних років дороги літом нас вели до мого-нашого Ріпного, де він відпочивав і працював водночас. То були найкращі миті нашого життя, повна ідилія. Я зранку у лісі, прибігаю з грибами, ягодами, а він мене радо зустрічає, бо раніше, коли було більше здоров'я, залюбки зі мною теж ходив у ліс. Добре знав, що я без лісу, села жити не можу, задихаюся, то частенько жартував: "Дихай, вдихай на повні груди свого Ріпного, щоб вистачило до наступної поїздки". А ще город, засіяний огірочками, гарбузами, динями, кабачками, квасолею, горохом і всякою всячиною руками сестри і швагра, а ми лиш поливали цю красу, фотографували і збирали урожай... А ще щонедільні, і не тільки, а й частіші пікніки-посиденьки у старшої сестри в Ріпному, а ще дуже довго очікувана, але минулого літа, все ж таки, здійснена мрія: ловили рибку вже у молодшої сестри на ставку у Вільхівці, швагро постарався, а ще спів пташок під ганком удосвіта, а ще вечірні зорі, що сьйвом били на все небо, а ще серпневі цикади цвіркунів, а ще неймовірні світанки, казкові заходи сонця, а ще квіти, посаджені сестрою, якими усю весну-літо-осінь милувалися ми, а ще пісні біля хати, а ще традиційні святкування Івана в Ріпному, купальські ночі біля берези, що росте в кінці городу, аж під лісом, яку посадив мій тато Василь Довбуш (прізвисько по-сільському). Там щороку на Івана ми розпалювали вогні, чекали 12 години ночі, а коли ж вогні спалахували на кожному пагорбі села, то радість огортала душу, линула пісня. Василь Васильович першим своєю улюблену

зачинав: “Йшли корови із діброви, а овечки з поля...” А ми охоче його підтримували і співали гучно, на все село. Це був неймовірний вибух емоцій, спогади, розмови, родинне тепло зігрівало наскрізь. А ще ранішні роси і вечірні роздуми під вікном, а ще яскраві веселки у небі над Ріпним, а ще назавжди в серці рідні Кривотули. Колись, як згадує братова Вероніка, а я це теж добре пам’ятаю, він сказав наступне. Річ у тому, що у молоді роки Василь Васильович робив абсолютно все, він виріс у селі, а, значить, умів виконувати різні роботи: косити, садити, майструвати, словом, газдувати. Проте одного разу заявив: “Усе, досить, наробився, цю роботу може виконувати будь-хто, а те, що роблю я, – мав на увазі науку, – далеко не кожний зможе”. З тих пір ще більше віддавався науці. Так багато усього сокровенного, що й не опишеш і не скажеш... А ще, не так давно, була у нас чудова поїздка до сина Богдана та онука Нестора у Вроцлав, якраз, коли Богданові виповнилося 35 (28 вересня 2023 року). То були незабутні миті. Всі ми були щасливі, планували ще приїхати, але тепер уже ... сама поїду, Богдан запрошує. А ще зовсім недавно, уже після смерті Василя Васильовича, колеги із Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича надіслали останню прижиттєву рецензію професора Василя Грещука на практикум “Вступ до мовознавства” (Івасюта М. І., Кузь Г. Т., Скаб М. С.). А ще найсвіжіші, дуже терпкі, трепетні, двоякі: і сумні, і радісні водночас, відчуття сповнювали мою душу і серце, коли побачила повідомлення у Фейсбуці про вихід у світ фундаментальної праці, яку підготував Інститут української мови НАН України “Науковий доробок В.В. Німчука і формування сучасних історико-лінгвістичних знань”, до слова, видання вийшло на честь ще одного дорогого мені Василя Васильовича Німчука, наукового керівника моєї дисертації, тезка мого Василя Васильовича. У цій колективній монографії розміщена наша стаття “Хрестоматія з історії української мови Х-ХІІІст. В.В. Німчука: лінгвополітологічний вимір”, над якою ми разом працювали, виступали на Міжнародній науковій конференції “Історія української мови: від тексту до словника (До 90-річчя з дня народження члена-кореспондента НАН України В.В. Німчука), пам’ятаю всі деталі, які пов’язані з цією роботою. На

жаль, прізвище мого співавтора професора Василя Грещука, дорогого мого чоловіка, було вже обведено чорною рамкою... Ще за життя він устиг побачити попереднє електронне видання цієї праці й відзначив, що річ колосальна... Радів... Це дуже щемні спогади, які залишаться у моїй пам'яті назавжди. А ще на робочому столі була писана його рукою закладка, де зафіксував, коли відчув, що підкрадається старість: “Господу Богу все добре вдалося – і народження людини, і юність, і зрілість. А ось старість – ні. Ідеш по вулиці, а ноги підкошуються. І думаєш: ще недавно бігав, куди все поділося? Адже в людині тільки тіло старіє, а душа залишається молодою” (Богдан Ступка). І ще один запис: “У моєму віці поспішати – небезпечно, нервуватися – шкідливо, довіряти – немудро, боятися – пізно... Залишається жити, при цьому в своє задоволення...” Не судилося... Відійшов у засвіти... А ще недоказане, недоспіване, недороблене, недодумане, недовершене, недолюблене... А ще хотілося просто жити. Сумую і дякую, що Ти був у моєму житті і назавжди залишишся у пам'яті моїй. Присвячую тобі свої вірші.

Література

1. Віталій Кононенко. Покликання вченого-українознавця. *На сторожі слова* : збірник наукових праць на пошану професора Василя Грещука / відп. ред. Віталій Кононенко. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. С. 10.

**Цикл поезій Валентини Грещук,
присвячених чоловікові Василеві Грещуку
Поезії зі збірки “Ми зустрінемося там, де не буде війни” (2022)**

***

Ми з тобою пройдем до кінця,
як не зможу, то глянь мені в вічі
і тихенько скажи: дорога,
після – буде краще удвічі.
Так багато у вирі війни
ми з тобою перетужили,
вболівали за все і за всіх:
лиш би вижили всі, лиш би жили!
Як багато чомусь дотепер
у житті недооцінено,
мирне небо було – це ж шедевр,
а тепер кардинально все змінено.
Ми ходили з тобою удвох
по росі босоніж з першим променем,
скільки пройдено нами стежок,
незнайомих, чужих і відомих нам.
Зорепади, світанки, вітри,
заметілі, дощі та хурделиці,
ти усе пам’ятай, збережи,
час, звичайно, назад не повернеться.
Все, що з нами було дотепер,
ми за місяць війни переглянули,
погортали і склали в конверт,
і не знаєм, куди відправити?
Ми не знаєм куди і кому,
і коли, і чи треба, чи після вже,
проженемо з тобою війну
й перегорнемо разом ще раз все.

Ми ще більше, аніж дотепер
будем все берегти і леліяти,
нам би встояти – потім удвох
будем знову іти та мріяти!

30.03.2022

***

Ми зустрінемося там, де не буде війни,
десь у полі, у лісі чи в горах,
там стіною нам будуть старі ясени,
ми зустрінемося в мирних просторах.
Ми завітчанним полем будем разом іти,
десь шумітимуть верби й смереки,
ми щасливі з тобою: в тебе – я, в мене – ти,
мирне небо, а в гніздах – лелеки.
Я на зустріч чекаю, рахую вже дні,
знаю точно, що вже незабаром,
так багато розкажем: я – тобі, ти – мені,
далі піде усе в нас за планом.
Ми ще кращі побачим з тобою часи,
ми напишемо справжні романи,
пам'ять в серці роками ми будем нести,
щастя – в мирному небі над нами.
Ми зустрінемося там, де не буде війни,
ми згадаємо всіх поіменно,
Україно моя, твої доньки й сини
воювали – і це недаремно!
Ти врятована, панно, ти мужня у нас,
ти вже гордо розправила крила,
ти дала нам вогонь, і він не погас,
ти в майбутнє нам двері відкрила!

11.04.2022

***

Уже під мирним небом, в мирний час,
коли світитиме над нами мирне сонце,
побачиш ти безмежну радість у моїх очах
і скажеш: нам вдалось це!

А я тобі у відповідь скажу:
я дуже вірила, я мріяла, хотіла,
ми ще зустрінемо з тобою не одну весну,
і я любитиму сильніше, ніж любила!

А ти мені із квітів польових
щоразу даруватимеш букети,
я вірші напишу про них,
складатиму в рядочки та куплети.

Ми будемо з тобою вдвох іти,
ми повернемо втрачені моменти,
коли нас двоє, то нема біди:
ти – мій, а я – твоя, найкращі компліменти!

А я у мирне небо подивлюсь
і так радітиму, що не летять ракети,
я ніжно так до тебе пригорнусь
і напишу не просто вірші, а сонети!

А потім я – тобі, а ти – мені
під мирним небом і під мирним сонцем
найкращі даруватимемо дні,
все буде Україна, і не сон це!

18.04.2022

Ми будем сад свій вічно шанувати!

Я не встигаю: квітне все та скрізь,
у Кривотулах яблуні в розмаю,
така рожева, ніжно-біла вість
всім сповіщає, що сади буяють!..
Щось неймовірне, так шалено, ввись,
до сонця линуть яблуневі квіти,
я поспішаю, й ти не забарись
насолодитись ними й порадіти.
Заполонив все білий листопад,
рожевий трішки, мов разки намиста:
вбирається у Кривотулах сад,
ти йдеш, бо й я назустріч вийшла?
Така весняна біла заметіль,
нас двоє – яблуні навколо,
ми згадуєм дитинство, то сад твій,
мій – у Ріпному, й там нема нікого...
Бо у дитинстві в нас були батьки,
і ти садив той сад із своїм татом,
ми вирости, батьки вже відійшли,
а сад цвіте, і буде яблук восени багато!
А ми прийдем в той сад ще й восени,
і будем яблука з тобою там зривати,
ще буде краще, ніж тепер, вже без війни,
ми будем сад свій вічно шанувати!

09.05.2022

Ми коріння своє не розгубим!

Ти ще любиш? І я, без меж,
я ще більше: удвоє, утроє,
ти зі мною цей шлях пройдеш,
усі біди ми ділим надвоє.
Я люблю Україну, авжеж,
я закохана в неї з дитинства,
я пишаюся нею, ти – теж,
не допустим над нею безчинства!
Я обожнюю край свій, то наша земля,
ми не зможемо жити без неї,
зазіхнула жахлива рука москаля,
та ми стали стіною за неї!
Ти ще віриш? Прекрасно, я теж,
й на хвилинку не сумнівалась,
якщо віриш і любиш – пройдеш,
я не плачу, я так усміхалась...
Через сльози і терни, через біль і печаль,
через смерті і довгі розлуки
ми пройдем: наші душі, як чистий кришталь,
дуже міцно тримаймось за руки!
Ти надієшся? Добре, і я, знаєш, теж,
ми з тобою щасливі без краю,
я не звёрну з дороги – і ти не звернёш,
не здаюсь: боротьбу обираю!
Ми воюєм давно, Перемога прийде,
бо ми вірим, надіємось, любим,
нам сторицею Бог усе поверне,
ми коріння своє не розгубим!

15.05.2022

Щастя – на двох одне!

Важко, але ми пройдем,
вірю: здолаєм все,
втрачаємо, а потім знайдем,
любимо понад усе...
В тебе – сумні вуста,
плаче твоя душа,
доля у нас не проста,
рідна, своя, не чужа.
Чекаю, болить, терплю,
руки стискаю в кулак,
пишаюсь, горджусь і люблю,
буде, і ти знаєш як!
Втримаюсь, схилюсь на плече,
дотик, аж струмом б'є,
в грудях, аж ніби пече,
тужить серце моє.
Плаче, ридає земля,
люди, їй боляче,
Герої летять в небеса,
прощаємось, навколішках стоячи...
Бачу, і ти, мабуть, теж:
сонце проміннями б'є,
буде, і ти знаєш як:
щастя – на двох одне!

26.05.2022

***

А ти тримайся міцно, двома руками,
і так щосили вприся мені в плече,
ти відпусти минуле з поганими думками,
нехай воно у безвість, у прірву десь тече.
І я за тебе міцно триматися теж буду,
як тільки похитнуся, підтримай й ти мене,
я пам'ятаю добре й ніколи не забуду,
що там, де двоє – сила, там сонце знов зійде!
Все буде Україна, заколоситься жито,
повернуться додому всі доньки та сини,
у нас уже багато і пройдено, й прожито,
лиш миру просим в гості, від літа – без війни!
А ти тримайся, чуєш, бо це й мене тримає,
то надзвичайне щастя, коли плече в плече,
у нас з тобою, знаю, є те, що не вмирає,
життя таке прекрасне, нехай пливе, тече!
А в синім-синім небі яскраво світить сонце,
і хмари безтурботно пливуть кудись у даль,
нехай загляне щастя в твоє й моє віконце,
а хмари забирають всю тугу і печаль.

28.05.2022

***

Не йди, не відпускаю, будь ще тут,
я так боюся темряви навколо,
он небо зорями нам віддає салют,
і місяць сяйво посилає загадково.
Не йди, затримайся на мить,
я ще не все сказала, будь до ранку,
у тебе на очах сльоза тремтить,
не плач, у нас достатньо часу до світанку.
Затримайся, побачиш сонця схід,
дивись, які казкові зорепади,
і хмари рушили далеко десь в похід,
а ти шукай в моїх очах розради.
Побудь, війні прийде кінець,
ми святкувати будем Перемогу,
он бачиш: перший промінець
вже стелить сонцю ранішню дорогу.
А ген і сонце вже показує чоло
і так поважно розглядає краєвиди,
ти тут, а темряви неначе й не було,
ми разом випросили щастя у планиди!
Тепер ти знаєш: віра і любов,
а ще прекрасна їх сестра надія
дають нам сили виживати знов і знов,
нехай здійсниться заповітна мрія!

29.05.2022

***

А ти почув мене: життя прекрасне,
і ми виборюєм тепер його щодень,
таке насичене, складне, контрастне:
є в ньому місце і для сліз, і для пісень!
Сьогодні твій день, будь щасливий,
подякуємо Богу за усе,
поглянь навколо і гукни щосили:
життя прекрасне, ми цінуєм це!
А ще заглянь уважно мені в очі
і віднайди в них відповідь на все,
там є загадки і рядки пророчі,
ти розпізнай, що літо нам несе!
А ти святкуй свій день й початок літа,
і Вознесіння теж припало на цей день,
ми всі бажаємо тобі многая літа,
будь нам щасливий і здоровий кожен день!
Нехай життя заколоситься рясно,
і Перемогу наближає кожен день,
ми разом, це уже прекрасно,
стрічаємо схід сонця день у день!

02.06.2022

Поезії зі збірки “Я тобою дихаю й живу” (2025)

***

Завари мені каву, собі – чаю із запахом літа,
а до кави ледь-ледь лиш долий молока,
я самими думками про літо вже й без кави зігріта,
тішить душу на мирне вже літо надія п’янка.
Каву все ж завари, а до чаю додай собі м’яти
і ще пару листочків запашного досип чебрецю,
пахне кава і чай, надзвичайно тонкі аромати,
з задоволенням п’ю, підмішай крихту літа у каву оцю.
Пахне кава і чай твій, розливається змішаний запах,
присмак літа у каві, чай осінній нагадує смак,
ранок ніжно пливе у духмяно-легких ароматах,
день постукав у двері, – відчини, в мене кава в руках...

31.10.2022

***

Я ще сильніше, як колись, люблю,
я ще сильніше, як колись, бажаю жити,
я кожен день так ніжно бережу,
пильную, щоб і краплі з нього не пролити.
У пригорщах його несучу, немов дзвінкий кришталь,
і пригортаю міцно, до самого серця,
у ньому радощі мої й сумна печаль,
там плаче часто хтось і весело сміється.
Мої надії в ньому й боротьба,
ми здобуваєм разом Перемогу,
там пісня мамина і татові слова,
все, що з дитинства брала у дорогу.
Так обережно день той у руках несучу,
так тихо йду, щоб щастя не злякати,
щоб не розсипати усю його красу,
щоб мир і спокій в ньому із тобою мати.

13.11.2022

***

Я вірю, і ти вір,
надіюся, і ти надійся,
я мрію, і ти мрій,
люби, живи, лише не бійся.

Поглянь: довкола білий листопад,
так забілило, засніжило землю й душу,
лише вперед дивись, а не назад,
до Перемоги я пройти з тобою мушу.

Ген бачиш: сонце із-за хмар
так наполегливо свій запускає промінь,
тримаєм гордо ми удар
і непрості випробування долі.

Ти знай: мир все ж таки прийде,
потягнеться до неба сонях,
ми відвоюємо усе своє,
і запульсує кров у скронях.

Я вірю, впевнена, повір і ти:
світити сонце в мирнім небі буде,
нехай снігами замете сліди війни,
дорогу до нас ворог хай забуде.

19.11.2022

***

А ти зігрій мене своїм теплом
і розділи любов гарячу,
ти будеш світлом за вікном,
а я тобі за це віддячу.
Зігрій мене і міцно обійми,
так ніжно-ніжно, як колись, уперше,
ні, ще сильніше й тихо прошепчи:
люблю ще більше, дорога, не менше.
А я тобі у відповідь скажу:
твої слова найкращі в світі ліки,
я їх так пильно, чуєш, бережу,
запам'ятала назавжди, навіки.
Ти словом грієш, я можу впекти,
ти заспокоюєш, я ж, як мечем, воюю,
де загубились ті слова, де їх знайти,
що Перемогу нашу іменують?
Ти говори побільше, не мовчи,
і я тобі теж буду щось казати,
вдвох легше йти до переможної весни,
цей шлях ми разом будемо долати.
Слова, слова, такі гарячі, як вогонь,
зігрійте нас і відженіть тривоги,
торкаюся я ніжно до твоїх долонь
і впевнено іду до Перемоги.

22.11.2022

***

Ти згадуєш, як було до війни,
і я, признаюся, теж дуже часто,
життя з минулого приходить в мої сни,
мені від них так на душі прекрасно...
Там щастя оберемками, панує мир,
там ясно грають місячні стожари,
які ж щасливі там з тобою ми були,
все це в нас кляті вороги украли.
А ми повернемо, побачиш, мир прийде,
і не вві сні, а наяву, не віриш,
підстав мені, а я тобі своє плече,
якщо не стане сили, то своєї вділиш.
А як надія покидатиме тебе,
я дуже швидко поверну їй крила,
як раптом відчай віднайде мене,
ти пригорни до себе і скажи: я поруч, мила.
І я прокинуся одного ранку і скажу:
ти знаєш, то не сон, то Перемога,
відчиню навстіж вікна й покажу,
як у майбутнє стелиться дорога.

04.12.2022

***

Ти вкотре теж запитуєш: Чому?
І я щоразу ставлю те ж питання:
чому ми маємо з тобою цю війну?
Немає відповіді, є розчарування.
Таких “чому” у мене защораз
назбирується “енна” кількість,
та дуже вірю, що прийде той час,
коли отримаємо відповідь на більшість.
Тобі й собі наказую: живи
і за життя тримайся дуже міцно,
ми вже за крок від переможної весни,
цей шлях пройти нам треба героїчно.
Сьогодні з неба білий-білий сніг
забілює такі глибокі рани,
якби він тільки, білосніжний, зміг
замести чорний слід за ворогами!

04.02.2023

Рука моя твою тримає

У твоїх жилах кров тече,
бурлить, як водоспад у горах,
роки йдемо плече в плече,
а враження, ніби зустрілись вчора.
Так швидкоплинно час летить,
війна його ще підганяє,
не сумніваюсь ні на мить:
любов завжди перемагає.
До осені лишився крок,
а ми ще літом не напились,
високий старт, стрімкий стрибок,
тримаємось, ми не втомились.
Ми переможемо усе,
здолаємо всі перешкоди,
красуня-осінь принесе
нам подарунки й нагороди.
Надія, віра та любов
усім в житті допомагає,
тече у жилах наша кров,
рука моя твою тримає.

20.08.2023

***

Живи, зараз і тут, живи повною мірою,
такий непростий маршрут долаєш у серці з вірою,
іди, гордо вперед дивись, любов не згуби, тримай її,
у виборі не помились, мрії, надії плекай свої.
Поглянь, який горизонт вабить, до себе притягує,
життя тепер – сильний фронт, війна у полон свій затує,
борися за себе, за тих, хто дорогий тобі,
молися до всіх святих: не здамся, – скажи собі.
Світає, день новий так ніжно тебе обіймає,
живи, радій, що живий, бо більшого щастя немає!

20.09.2023

***

Що бачиш ти в моїх сумних очах,
там є надія, не погасла віра,
чи там безодня, як в далеких небесах,
а замість блиску прірва сіра?
Бо у твоїх очах горить любов,
вона тримає нас обох на світі,
я хочу, щоб в моїх ти теж її знайшов,
нехай окрилюють нас мрії заповітні.
Ховаються в твоїх очах тривога й сум,
і час від часу заливають гіркі сльози,
в них часто б'є ненависть, наче струм,
і лють вирує, як весняні грози.
Після грози в твоїх очах веселки гра,
в них сяє віра, променить любов, надія,
там відповідь на все складна й проста:
ми переможемо, це ж наша спільна мрія.
А я черпаю кожен день в очах твоїх
наснаги, сили та жаги до Перемоги,
а ти шукай це все в очах моїх,
нехай нам відкриваються нові дороги.

29.12.2023

У тебе найкращі сини Василі!

Василь був мій тато, Василь – чоловік,
велике це свято, вітаю усіх,
у році Новому бажаю добра,
хай буде у ньому лиш мирна пора.
Хай кожен Василь, Василько, Васирина
додасть всіх зусиль, щоб жила Україна,
хай всі Василюхи, Василівни теж
радіють від втіхи, від щастя без меж.
Василю, Васильку, Василечку мій,
ти кожную хвилинку цінити зумій,
хай в році Новому для всіх Василів
здійсниться бажання: нема москалів.
Живіть в Україні своїй, Василі,
хай згинуть доценту усі москалі,
хай мир запанує на нашій землі,
хай Бог береже Василів на нулі.
У тебе найкращі сини Василі,
моя Україно, великі й малі,
за тебе горою стоять, березуть,
хай в році Новому нам мир принесуть!

01.01.2024

***

Ти – моє ранішнє люблю,
ти – моє загадкове завтра,
твій погляд повсякчас ловлю,
ти – моя кароока правда.
З тобою ділю хліб і сіль,
і навпіл – радощі й тривоги,
одна на двох – мета і ціль,
одні на двох у нас дороги.
Що хочеться тобі, бажаю я,
що я задумала, ти теж не проти,
і мрія в нас на двох одним одна,
щоб ворога нарешті побороти.
Ти прислухаєшся до всіх моїх прохань,
а я уважно слухаю твої поради,
до тебе в мене тисячі питань,
а ти у відповідь: не пробачаю зради.
Прекрасно, я не терплю зраду теж,
це дуже добре, що думки наші єдині,
плече в плече зі мною ти ідеш,
удвох крокуймо й далі по одній стежині.
Поглянь: красиво так світає, ми удвох,
і коли захід сонця бачимо удвох, то цікавіше,
хай день ясний і темна ніч пильнують нас обох,
коли ми разом, то життя стає світліше.

03.01.2024

***

Залиши щось на згадку про себе,
хай у серці спомин живе,
так чекаю на звістку про тебе,
ти десь є, невідомо лиш де...
Ти, напевно, все чуєш і бачиш,
відгукнися, дай знак, щось скажи,
я боюся, що ти не пробачиш,
не тікай, повернись, не біжи.
Не спіши, ти багато не встиг ще
і вже дуже багато, насправді, устиг,
вгору стрімко злітаєш все вище
і не чути вже голосу твого, притих.
Дуже швидко, зненацька, дуже раптово,
як той спалах у ватрі, миттєво пропав,
усміхнувся тоді ти якось загадково,
ніби знав, що востаннє, мабуть, відчував.
Плаче мати, дружина, дитина, країна,
йдуть у небо найкращі доньки й сини,
де ступила нога окупанта, – руїна,
дочекатися б нам Перемоги й весни!

27.01.2024

***

Таке прекрасне повноліття, милий,
подякуємо Богу щиро за усе,
а знаєш, ти, без сумніву, щасливий,
бо ти у нас, а ми у тебе є.
То щастя, коли є родина,
то щастя, коли батько й син,
то щастя, що пліч-о-пліч йде дружина,
велике щастя, бо ти не один.
А що літа кує зозуля, хай побільше,
відомо ж, то багатство дороге,
багато мати років не найгірше,
шануй їх, то дар Божий, то святе.
У тебе за плечима океан життєвий,
прекрасний досвід, мудрість, науковий світ,
вітає й дякує тобі цей день червневий,
що маєш чим робити свій черговий звіт.
Крокуй упевнено, ходи легкої далі,
запам'ятай, ще Перемоги має бути день,
хай розійдуться всі твої печалі,
будь нам здоровий, не засмучуйся лишень.
Повір, попереду прекрасні горизонти,
нехай складний час, та знаходь для нього сил,
багато у житті уже пройшов ти,
та скільки ще у тебе є незвіданих вершин.
Живи, радій життю, наскільки це можливо,
шануємо всі й любимо тебе,
бути людиною в житті дуже важливо,
многая літ тобі, все решта в тебе є!

02.06.2024

***

Поміж сумні печалі,
межи тяжкі жалі
йдемо з тобою далі
по зболеній землі.
Рука в руці, у парі
проходимо цей шлях,
щось шепче місяць хмарі
в далеких небесах.
Шепчи і ти щоразу,
тихесенько кажи
бодай би одну фразу:
надію збережи.
Радій, що сонце знову
розпочинає день,
стрічай красу ранкову,
ти не сумуй лишень.
Подякуй за все Богу
і воїнові теж
за пройдену дорогу
й за ту, якою йдеш.

07.11.2024

Я тобою дихаю й живу

Завітай до мене серед ночі,
приходи до мене в білий день,
звесели заплакані очі,
заспівай своїх мені пісень.

Моя віро, моя думо, моя мріє,
приходи до мене наяву,
дорога моя любове і надіє,
я тобою дихаю й живу.

Приходи до мене на світанні,
сонце в дім пускай мені щодня,
не відмов у щирому проханні:
хай нарешті вже закінчиться війна.

Приходи до мене щохвилини,
будь зі мною кожну мить, живи,
все зроби, щоб в неньки України
мирні дні були вже, без війни.

21.12.2024

Поезії, які увійдуть до наступної збірки

***

У серці моєму – зима,
в душі – заметіль, морози,
давно в мене сонця нема,
вирують вітри та грози.
Такий невимовний біль,
відкриті ще свіжі рани,
непрохані йдуть звідусіль
холодні вітри і тумани.
Чекаю погоди – дарма,
негода вирує й досі,
довкола буяє весна,
у мене ж глибока осінь...
Для мене спинився час,
питань океан назбирався,
життя випробовує нас,
не йди, куди ж ти зібрався?
Не йди, я просила не раз,
живи ще, життя прекрасне,
то скарб, найцінніший алмаз,
проси, хай горить, не гасне.
Крайнебо вогнями горить,
вечірнє сонце сідає,
до зіроньки місяць спішить,
казково навколо смеркає.
Зриває око краса,
говорить вечірня тиша,
надіюсь ранкова роса
печаль мою заколише...

10.04.2025

***

Якось так швидко промайнуло наше літо,
і осінь згасла, відлетіла десь весна,
зима теж відступила тихо й непомітно,
тебе, на жаль, зі мною поряд вже нема...
А я тоді тобі не все, не до кінця сказала,
і так шкодую сильно, милий, до сих пір,
така сумна мелодія весь час звучала,
а я ковтала сльози і просила: ти не вір.
Сумує вишня й наші квіти у Ріпному,
а в Кривотулах яблуні пускають ніжний цвіт,
я лиш тобі хотіла, лиш тобі одному
з любов'ю відкривати цей прекрасний світ.
Я ще не все тоді тобі, на жаль, сказала,
ой, ще не все, і ти мені не все сказав,
магнолія свій цвіт ледь розпускала,
а ти дивився дуже пильно і мовчав...

15.04.2025

***

Ти кажеш: плакати мені не треба,
але ж душа болить, та аж за край,
шукаю поглядом я порятунком десь у неба:
не забирай його у мене ще, не забирай.
Не забирай, без нього світ довкола темний,
без нього жити я не зможу, не посмію,
такий тернистий шлях, такий тяжкий, плачевний,
у мене сльози висохли, лиш смуток б'є з-під вій.
Не забирай, ридає небо, сонце плаче, день спинився,
земля застигла, подих мій завмер,
ти ще ніколи так на мене не дивився,
невже кінець, а я не вірю ще й тепер?
Ти є, ти десь за хмарами, далеко,
я відчуваю погляд, дихання твоє, навіть слова:
я знаю, мила, що тобі ой, як нелегко,
але тримайся, пам'ятай – ти не сама.
Я буду ангелом до тебе прилітати,
я буду пильнувати спокій твій,
якщо б спочатку я зумів усе почати,
я б знову шлях пройшов з тобою свій...

19.04 2025

***

А я сьогодні була в Кривотулах,
так сумно квітне вже без тебе сад,
я ніби голос твій здалека десь почула:
ти лиш не плач, вперед дивися, не назад.
Відвідала твою могилу, милий,
й ступила до батьківської оселі на поріг,
так сонце ніжно гріло, а небосхили
зривали душу, я молилася за всіх.
Лелеки в гніздах стихено сиділи,
а молоді журавлики кружляли над вікном,
ми з Веронікою щось тихо гомоніли,
пусте стояло крісло за столом...
Так сумно-сумно, аж за край, колись казав ти,
а я шукала десь у затінках тебе,
та ти високо в небі вже назавжди
лиш споглядатимеш на це життя земне...

20.04.2025

***

Гаптоване небо сьогодні у білу мережку,
за обрієм бачу я, милий, усмішку твою,
а тут, на землі, цілую я поглядом стежку,
котрою пройшов ти останню дорогу свою.
Далеко за небом, здається, є ще одне небо,
ти там, де найвище, ти точно потрапиш у рай,
залишив ти тут, на землі, слід великий про себе,
я пам'ять про тебе нестиму завжди, вір і знай.
Хитається гілка розквітлої пишної вишні,
співають так дзвінко птахи за вікном у дворі,
сумні мої дні, бо забрав тебе в мене Всевишній,
живи, кажеш ти, я пильную тебе на землі.
Я знаю, я мушу, я слово дала, обіцяла,
я все, що казала тоді, неодмінно зроблю,
я просто в той час сама до кінця ще не знала,
що так, до нестями, тебе одного, лиш люблю.

23.04.2025

***

Я до тебе, я до тебе, я до тебе,
я до тебе, мила, місяцем іду,
сонцем ясно сяю в синім небі,
щоб печаль розвіяти сумну.
Ти до мене, ти до мене, ти до мене,
ти до мене лиш з молитвою ідеш,
я, на жаль, далеко вже від тебе,
може, в снах мене десь віднайнеш.
Я з тобою, я з тобою, я з тобою,
я з тобою шлях пройшов земний,
дякую, що до кінця була зі мною,
як шкода, що цей кінець сумний.
Ти без мене, ти без мене, ти без мене,
ти без мене, люба, не сумуй,
зорями світитиму для тебе,
ти себе там на землі пильнуй.
Ми з тобою, ми з тобою, ми з тобою,
ми з тобою вже на відстані світів,
заростає стежечка травною,
що роками я по ній ходив.
Нам з тобою, нам з тобою, нам з тобою,
нам з тобою не судилось далі разом йти,
сильна будь, а я тебе собою
з неба берегтиму назавжди.

26.04.2025

***

Палка моя любове, не обірвися,
тонка моя печале, відмирай,
відшукую стежки, де ми зійшлися,
я не забуду, й ти їх пам'ятай.
Моя крихка надіє, ще жеврієш,
міцній та сили додавай мені,
розбита моя віро, ти ще мрієш,
не залишай мене на самоті.
Тягар тяжкий такий, нестерпний
несу щодня тепер, аж зупиняє дух,
де ж ти, мій Всесвіте, уклін тобі доземний,
не уявляєш навіть, як мені без тебе тут...
Життя моє у чорно-білих барвах,
не можу відшукати інших кольорів,
ти в пам'яті моїй лиш у світлинних кадрах,
я ще не бачила з тобою навіть снів.
Так сумно-сумно, все ніби спинилось,
так хочеться торкнутися тебе, бодай у сні,
та далі разом йти нам не судилось,
у небі я тебе шукаю всі ці дні.

04.05.2025

***

Вишиванки мої... розпаровані,
з мого серця пішла половинка,
де знайти її: в спогадах, спомині,
чи у небі, де біла хмаринка?
Дні мої вже на двох не діляться,
вечори і світанки обкрадені,
мрії теж ніяк не насміляться
розпитати, чому вони зражені?
Де удвох ми були, одна тепер йду,
де сміялися разом, плачу я,
вкупі радість ділили, печаль і біду,
все утратило сенс і значення.
Розірвалося ціле на два шматки,
розійшлись дві дороги у різний бік,
я в намисто збираю зі сліз разки,
“та не плач”, ...у любові прожив я вік...

10.05.2025

Бачу, чую, захоплююся

1976 рік. Велелюдна Міжнародна наукова конференція зі словотвору в Івано-Франківському педагогічному інституті (тепер Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника), яка зібрала видатних дериватологів із усього тодішнього радянського союзу. Центральною постаттю цієї наукової конференції був, звичайно, відомий український дослідник словотвору, доктор філологічних наук, професор Іван Іванович Ковалик, який очолював тоді кафедру української мови в інституті. Та пильне око гостей вихопило з-поміж учасників молодого вродливого юнака, який справив неперевершене враження на них своїм гострим, глибоким розумом, умінням упевнено дискутувати, гідно триматися, переконливо відстоювати свої ідеї. Це був початківець-науковець Василь Васильович Грещук. Але вже тоді старші колеги побачили його блискучу лінгвістичну перспективу. Я запам'ятала цю першу зустріч із ним на все життя. Досі бачу впевненого молодого дослідника словотвору, який прикував до себе увагу поважного лінгвістичного зібрання, ба більше, став його кумиром.

Після цього було багато наукових конференцій як в Івано-Франківську, так і в інших містах. Знову зустрічі, спілкування, обговорення непростих проблем. Так само В.В. Грещук виголошує глибокі доповіді, ґрунтовані на переконливому матеріалі з українського словотворення, і так само він гречний, уважний, неперевершений і як дослідник, і як оратор. Зачаровував аудиторію своїм спокійним, розважливим голосом, чіткою артикуляцією звуків, логікою викладання матеріалу, відкритістю, доступністю. Це був голос людини, закоханої в досліджувану проблему, голос, який умів переконати досвідченого опонента і просто слухача. Його чули та розуміли і студенти, і ми, колеги та друзі. Я заздрила ораторському мистецтву Василя Васильовича, бо не маю такого таланту, адже в мене

швидкий темп мовлення. Особливо привабливим і чарівним був його голос, коли він співав. Любив співати на святкових зібраннях, вражав знанням українських пісень, дивував своїм фольклорним обширом.

Незабутні враження залишилися від обговорення дискусійних проблем українського словотвору. Із Василем Васильовичем було легко порозумітися, бо він ерудований, умів вислухати, висунути аргументи, переконати без тиску і примусу. Міркували разом над темами нових досліджень, кандидатських і докторських дисертацій. Запам'ятала цікаве й активне обговорення докторської дисертації самого Василя Васильовича в Київському педагогічному інституті, на якому побачила вже зрілого, сформованого дослідника відприкметникового словотвору української мови, теоретика-дериватолога і впевненого практика.

Василь Васильович був спраглий до знань, багато і невтомно працював. Він постійно розширював свої наукові виднокруги, створив велику творчу спадщину. В історії українського мовознавства наукова постать Василя Грещука – велична й багатогранна, активна й цілеспрямована.

Завжди підтримував тісні творчі зв'язки з науковцями Інституту української мови НАН України. Рецензував їхні праці, був членом редколегії журналу “Українська мова”, опонував на захистах дисертацій, обговорював пошукові проекти, був активним учасником різних заходів, що їх організовував і проводив Інститут. Його глибокі й цікаві наукові доповіді, написані разом із дружиною Валентиною Василівною, звучали кілька десятиріч на багатьох міжнародних та українських наукових конференціях, світових форумах.

Василь Васильович створив на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника потужний дериватологійний центр, який підготував чимало ґрунтовних і новаторських досліджень. Його цілком заслужено вважають теоретиком основоцентричної дериватології та словотвірної парадигматики. Він – гідний учень відомого українського мовознавця, доктора філологічних наук, професора Івана Івановича Ковалика, усе життя продовжував його справу, і сам став великим учителем для своїх

учнів і послідовників, з якими створив відому в Україні дериватологічну школу.

Василь Васильович був відкритою до спілкування, товариською, доброю, уважною, щедрою людиною. Любив погостювати в когось із колег чи друзів, про що зворушливо писав у своїх численних спогадах. Але коли до Івано-Франківська приїздили колеги на захисти дисертацій чи конференції, то організовував для них цікаві екскурсії, дуже задушевні, незабутні гостини. Я завдячую йому тим, що побачила чарівне Прикарпаття, усю його красу і велич. А водночас – красу і велич гордої і великої душі Василя Васильовича. Захоплювалася і буду захоплюватися неперевершеним талантом свого колеги, його дивовижною працьовитістю, самовідданим служінням українському мовознавству, душевною красою та щедрістю.

Степан Хороб

Прощай, дорогий друже

Щиро зізнаюся: невимовно боляче і душевно щемко писати спогади про людину, та ще й дорогого друга і сердечного побратима, з яким ще зовсім недавно зустрічався, спілкувався, зчаста вів розмову про узвичаєні житейські справи, обмінювався новинами про родинні чи фахові будні, обурювався з тих або тих прикростей і тривог, що їх, на жаль, так багато в нашому сьогоднішні. Але моральний і людський обов'язок вимагає, зрештою, й християнська повинність спонукає до згадок і споминів про таку людину, котра завчасно відійшла у засвіти. Від нього нікуди не дінешся, його не обманеш та не обійдеш. Тим паче, якщо йдеться про людину близьку й дорогу тобі, з якою більш аніж пів століття знався, десятки років працював в одному колективі, жив у злагоді і взаємних симпатіях та приязнях, у спільних надіях і сподіваннях. Людина ця – професор Василь Грещук, який переступив пруг життя незадовго перед світлим Великоднім празником.

Моє перше знайомство з Василем Грещуком відбулося далекого 1967 року на філологічному факультеті тодішнього Івано-Франківського педінституту. Виявилось, що ми обидва однолітки, та ще й за спільними “близнюківськими знаками”, лише з тією різницею, що він народився на початку, а я в середині червня.

Обидва захоплювалися українською філологією, щоправда, Василь віддавав перевагу мовознавчим, а я літературознавчим наукам. Разом ми відвідували наукові гуртки, якими керували тоді лінгвіст Анатолій Степанович Зеленько і літературознавець Павло Георгійович Нісонський. Вочевидь ці студентські захоплення згодом переросли у глибоке зацікавлення філологічних галузей науки, відтак стали основою наших професійних уподобань, врешті, набули цілісності як фахові спрямування для нас обидвох. Власне, саме студентські роки викристалізували інші наші зацікавлення (вже поза наукою): Василь полюбив хореографічне мистецтво (танцював у знаменитій студентській “Верховинці”, а я віддавав перевагу спорту (грав за інститутську футбольну команду і за збірну трьох вишів Івано-Франківська). Щочетверга Василь і я (згодом до нас доєднався нині відомий письменник, а тоді молодший від нас кількома курсами Юрій Винничук) систематично бували в книжкових магазинах (четвер був днем привозу нових книг) Івано-Франківська. Ще одна риса Василя тих років – пристрасна любов до театру, зрештою, і моя теж. Пам’ятаю, як Василь однієї неділі запропонував відвідати театр, де йшла вистава “Капелан жовтого лева” за твором нашого краянина Романа Федоріва.

Як виявилось пізніше, у головній ролі виступала молода актриса Ганна Тріщук (нині заслужена артистка України Ганна Бабінська), вона зі Старих Кривотул, вчилася з Василем в одному класі. Він пишався, що його землячка стала відомою і досягала помітних успіхів на сцені. Потім не один раз ми спільно відвідували вистави місцевого чи приїжджих театрів, виступи популярних тоді естрадних співаків та колективів, виставки живопису та різьбярства (приміром, Опанаса Заливахи, Михайла Фіголя).

Так у щоденних студентських буднях народжувалася особистість мого приятеля, людини різнобічної і цілеспрямованої. Він повсякчас

збагачував свій внутрішній світ, що згодом позначатиме посутньо і світ його наукового захоплення, загалом його духовне та душевне багатство, котрі в своїй сукупності витворять упродовж літ життя цілісну і щедрю неперебутню особистість як вченого, людини і українця.

Доля Василя, як і доля багатьох його однолітків-вихідців із села, здебільшого складалася однотипно: місцева десятирічка – вищий навчальний заклад – робота за обраною професією. Однак такі молоді люди у багатьох ситуаціях наполегливо штурмували нові дороги у подальшій долі. І, як правило, досягали намічених успіхів. Василь же, працюючи в школі па Рівненщині, активно штудіював свої улюблені предмети з мовознавства, виступав на семінарах вчителів-словесників в обласному центрі, на методичних зібраннях українських мовників та літераторів, успішно складав кандидатські мінімуми (вони були обов'язковими для пошукувачів, їх враховували під час вступу до аспірантури). На короткий період була праця в школі Петрова Тлумацького району, а незабаром вступ до аспірантури Львівського університету імені Івана Франка. Доля виявилася до Василя милостивою: сам завідувач кафедри української мови цього закладу незабутній професор Іван Іванович Ковалик запропонував йому свої послуги як науковий керівник його майбутнього дисертаційного дослідження. Як знаний європейського рівня дериватолог, Іван Іванович зосередив зусилля дисертанта саме на проблемах словотворення. Це те, що впродовж усього життя професора Ковалика, а потім і професора Грещука єднало їх повсякчас. І тоді, у роки навчання у Львові, і тоді, коли Іван Іванович переїхав на постійне працевлаштування до Івано-Франківського педінституту імені Василя Стефаника. Цей улюблений учитель і наставник у філологічній науці, зокрема в мовознавстві, залишив у долі Василя Васильовича незгладимий слід. Пам'ятаю один епізод, пов'язаний із професором Коваликом. Так склалося, що колега по кафедрі Лілія Мелетіївна Невідомська, отримавши диплом кандидата наук, відзначала цю подію у колі своїх друзів та колег у моїй квартирі, оскільки у вузьких гуртожитських кімнатах, де вона мешкала, для такої компанії явно

було замало місця. Так от, коли ми проводжали Івана Івановича до автобусної зупинки, він якось лагідно й водночас вимогливо побажав нам з Василем, аби ми ніколи не забували свого першопочатку у науці: рідної сільської школи, родинного дому, де б ми не були і ким би ми не стали: “Завше пам’ятайте про це, пам’ятайте, що ви хлопські діти!”

Ставши вже відомим вченим-мовознавцем, Василь Васильович Ґрещук ні на мить не забував про ці настанови свого великого вчителя і свято дотримувався їх як науковець, викладач-педагог, врешті, і як людина. Знову ж таки згадуються епізоди з його життя. Він любив своїх батьків незрадливою синівською любов’ю: пригадую, як емоційно вразливо сприймав він батьківське благословення під час свого весілля, як з радістю він говорив про матір і батька, як сумував, коли вони хворіли, як стримано й скупко в почуттях він зчаста звертався до свого рідного брата Михася та його родини, як ревно молився він за упокій своїх рідних, як страждав, прощаючися з ними на сільському цвинтарі. Василь був вразливим на чуже горе також: я запам’ятав, як він брав участь у похороні мого батька, як звідчаєно та рішуче сказав, що йде до церкви попроситися з моїм батьком (згадую це тому, що надворі ще був атеїстичний дух, а ми працювали у виші). Також згадую, як після смерті моєї матері Василь з ледь тамуючим болем промовив: “Отак поволі ми стаємо сиротами”.

Із потоку спогадів про Василя Ґрещука раз по раз вихоплюються миті, що сприяють у розкритті його образу й характеру. Пам’ятаю, як він зрадів, коли в нього народився син Богдан – довгоочікувана дитина-первісток в сім’ї Оксани та Василя. Радість була невимовна. Ми, його найближчі друзі – Богдан та Марійка Грицишини і я та Марта Хороби, сердечно вітали подружжя Ґрещуків, відзначаючи цю подію дружнім застіллям, щирими побажаннями щастя і здоров’я новонародженому та його батькам. Ми гуртом йшли з Василем вулицею Шевченка, прямуючи до нашої оселі через міський парк, і, здавалося, що всі перехожі вже знали про цю знакову подію та раділи разом з нами. Потім засиділися в мене вдома до пізнього часу, виливаючи спільні піднесені чуття і відчуття. Адже в наших сім’ях вже були діти, тож ми ділилися досвідом їх виховання. Коли зайшла мова

про хресних батьків, Василь попросив мене бути хресним у Богдана. Звісно, я люб'язно погодився, як і Леся Жук з кафедри іноземної філології. Таку ж радість виявляв мій друг, коли вже Богдан став батьком і у Василя з'явився онук Нестор, що вельми потішило його: “Хороб, – звернувся Василь у піднесеному настрої якось до мене, тепер уже і я дідусь”. Мій приятель спізнавав справжні миті сімейного і родинного життя, щораз відчуваючи його повноту і мінливість, що неодмінно позначалися на його життєвій долі.

Можу стверджувати, що якби не Василь Грещук, я б, певно, не працював би в нашому навчальному закладі (якби сказав друг), нашій альма-матер. Адже до цього я майже 15 років перебував на журналістських посадах в редакціях газет Івано-Франківська, заочно закінчивши навчання в аспірантурі Львівського університету імені Івана Франка. Так от, однієї січневої днини декан філологічного факультету професор Василь Васильович Грещук запропонував мені місце на кафедрі української літератури... старшого лаборанта. “Ходи, ледь не наказував він, бо не знаємо, що буде далі, адже ти вже маєш дисертацію і залишається лише її захистити”. Він переконав, і я погодився, про що ні на мить не пожалкував от уже впродовж майже п'ятдесяти літ. Слова друга-порадника виявилися прозірливими і далекоглядними.

А вже потім була наша спільна праця на факультеті до нинішніх днів. Було різне – успіхи і невдачі, настійливе прагнення самовдосконалюватися і невтомно працювати. Я безмежно радів з його успіхів у науці (він видавав фундаментальні монографії, збірники своїх праць з дружиною Валею і майже всі підписував з посвятою мені, моїй родині), його працездатності в учених спеціалізованих радах в Івано-Франківську, Львові та Дрогобичі. Був щирим, серйозним, авторитетним і навпрочуд делікатним і товариським. Не цурався нічого людського (міг, коли треба, пожартувати, а то й покепкувати, міг і чарку пригубити чи якийсь анекдот розповісти), однак завжди був вимогливим та принциповим не тільки у науковій сфері, але й у різних життєвих ситуаціях. А ще мені запам'яталося, як ми втрюх, Василь, Богдан Грицишин і я, завершували наші часті зустрічі спільним співом

старовинних і сучасних українських пісень. Найчастіше звучали мелодії у виконанні цього “тріо” з репертуару незабутньої “Ватри” та “Смерічки”. Тож ми кілька разів після концертів цих колективів в Івано-Франківську запрошували відоме подружжя Білозірів та Мар’яна Щуневича до оселі Богдана Грицишина, бо він їх знав віддавна... І тоді разом всі ми виконували незабутні пісні.

При цій нагоді не можу оминати спогадів про наші з Василем, професорами Степаном Івановичем Копчаком і Михайлом Дмитровичем Романюком поїздки по Закарпаттю, в Польщу, Словаччину, Угорщину і Німеччину. То були знамениті і незабутні миті життя кожного з нас. Як і належить, по дорозі ми часто співали, жартували і споглядали чарівні місцини краєвидів, пізнаючи життя інших народів. Скільки ми почерпнули з цих неодноразових поїздок життєвих вражень, чуттів та відчуттів, скільки кожен із нас збагатився від них, скільки роздумів залишилося на все життя! Либонь, не випадково, коли ми стрічалися в стінах нашого університету чи в оселі когось із нас (на жаль, це вже мовиться в минулому часі про Степана Івановича та Василя Васильовича), неодмінно ми торкалися наших знаменитих і незабутніх поїздок.

Якщо ж підсумовувати свої спогади про побратима Василя Ґрещука, то не можу оминати того факту, що в моїй уяві він поставав завжди як цілісний учений-філолог, як сподвижник не тільки лінгвістичної, а й знавець літературної та літературознавчої науки. Він знав багато художніх творів, чимало з них читав напам’ять (надто ж поетичні твори), багато з них споглядав на сцені (часто відвідував літературні вечори та вистави). Мене це завжди захоплювало. Вочевидь, він не випадково мав багато друзів, знайомих з числа літераторів. Серед них професор Тарас Салига, професор Богдан Мельничук, поет і літературознавець Степан Пушик, професор Іван Денисюк, професор Роман Гром’як... Пригадую, як одного разу, вчергове перебуваючи у Кракові, ми разом завітали в гості до відомого теоретика та вченого Романа Гром’яка, який якраз тоді викладав українську літературу для студентів Ягеллонського університету. То була надвечірня година, прийшли і засиділися в гуртожитській кімнаті

Романа Теодоровича до пізньої години. Скільки цікавого ми наслухалися від знаного професора – і про сучасний літературний процес в Україні та Польщі, і про літературно-культурні взаємини двох близькосусідніх народів, і про європейськість нашого національного письменства, і про знакові постаті художників слова з Кракова – Виспянського, Тетмаєра, Віслави Шимборської... Повертаючися пізно, по суті, вже вночі до нашого готельного помешкання, я враз згадав, як на запрошення декана Грещука професор Роман Гром'як читав для філологів з Івано-Франківського педінституту спецкурси про специфіку літературної критики як складника літературознавчої науки та рецептивну естетику як методологічний принцип пізнання літературного твору. Опісля лекцій ми разом (Василь Васильович як декан, а я як старший лаборант кафедри української літератури), повезли нашого гостя до Скиту Манявського. І знову безкінечні розмови про літературу, мистецтво і життя.

...Коли мені повідомили про кончину Василя Грещука, для мене це був справжній шок, який супроводжувався незмінними риторичними питаннями: Як так сталося? Чому так сталося? Як переживе це дружина Василя Валентина Василівна?.. І невже це правда? Був біль, була невимовна туга, були спроби осмислення всього, що сталося. І все це сум'яття душі та розмислів ніяк не хотіло вкладатися у чисті дні страсного тижня перед Великоднем. Уже в церкві, рідного для Василя, села Старі Кривотули раз по раз зривалися від присутніх плачі і туга. Ховали його біля батьків на сільському цвинтарі. Ховали Василя Грещука у Вербну (Шуткову) неділю. Він назавжди упокоїться серед своїх односельців.

Прощавай, дорогий друже. Земля тобі пером. Вічний спомин про тебе завжди буде у моєму серці, у моїй зраненій душі!

Майстер наукового слова

Уперше зустрівся з Василем Ґрещуком у жовтні 1984 року на Всеукраїнській конференції в Чернівецькому університеті, яка була присвячена 150-річчю від дня народження Юрія Федьковича. Університет тоді ще не мав імені класика української літератури. На підсумковому засіданні конференції досить промовисто пролунала така необхідність.

У перервах між пленарними, численними секційно-тематичними засіданнями учасники ближче знайомилися один з одним. Мене приємно вразило, коли до мене підійшов високий стрункий, ставний із якоюсь дивовижно відкритою посмішкою один із учасників і коротко мовив: “Василь”. Власне, із 18 жовтня й бере початок наше товариське ставлення, що згодом переросло в дружбу. Глибокий сенс цього слова цілком відповідав тим багатолітнім взаєминам, які пройшли випробування багатьма речами.

Повертаючись до жовтня 1984 року, можна сказати, що він був яскравим не лише в природі – сонце тішило своїм теплом, тому дні стояли сонячні й теплі. Усі учасники конференції, оскільки господарі організували поїздку на малу батьківщину Юрія Федьковича, в автобусі, який мав маршрут з Чернівців до Путили (старі назви – Сторонець-Путилів, Путилів), сиділи поруч. Була змога не лише насолоджуватися піснею “Довбуш молоденький (Гаєм-гаєм!)”, коломийками, які ініціював Дмитро Бучко (професор, доктор філологічних наук – тоді доцент, кандидат філологічних наук), детальною розповіддю Ніни Гуйванюк (професор, доктор філологічних наук – тоді доцент, кандидат філологічних наук), Надії Бабич (професор, доктор філологічних наук – тоді доцент, кандидат філологічних наук) про мальовничі буковинські краї та їх історію, а й обмінюватися думками про свої наукові пошуки, актуальні питання сучасного словотвору з охопленням останнім і лексичної, і синтаксичної деривації та ін. Уся тривала поїздка була наповнена

якимись несподіваними відкриттями нового для мене буковинського світу, водночас усе було доповнене надзвичайно глибоким спілкуванням із Василем Васильовичем. Якось несподівано в перебігові нашої розмови з'явилася постать професора Івана Ковалика, учениця якого доцент, кандидат філологічних наук Алла Крейтор викладала в мене історичну граматику та історію української мови. Не можу сказати, що аж надто багато говорили про славетного дослідника словотвору професора Івана Ковалика, одного з перших, хто опрацював навчальний посібник із зовсім нового напрямку – лінгвістичного аналізу тексту. Поїздка насправді була дивовижною, бо господарі давали максимальну змогу усім охочим самим долучатися до багатьох артефактів, пов'язаних із долею геніального Юрія Федьковича. Для мене ж вона була особливою ще й тому, що я познайомився з багатьма надзвичайно цікавими науковцями, та, напевно, можна сказати без усякого перебільшення, що вона пам'ятна для мене ще й тому, що саме в жовтні 1984 року сформувалося якесь дивовижне відчуття товариськості з Василем Грещуком. Власне, це була не просто товариськість, це якраз відчуття правдивості, справжності, розуміння того, що можу поставити будь-яке питання й почути на нього правдиву відповідь. Як на мене, оці порядність, уміння відчувати іншого, розуміти його були чи не визначальними Василя Грещука в стосунках з іншими, принаймні щодо мене, то тут я можу переконливо про це говорити.

Не можу сказати, що контакти з Василем Грещуком були аж надто активні, але на них гріх скаржитися, бо більшість із того, що з'являлося в його науковому студіюванні, було мені доступне. Він знаходив можливість або надіслати поштою, або передати, або ж під час особистих зустрічей подарувати чи то монографію, чи то навчальний посібник, чи то словник...

Якби сьогодні захотів просто сказати, а скільки ж таких було безпосередніх зустрічей із Василем Грещуком, то, напевно, точно б не сказав. То були хвиливі розмови на перервах між засіданнями спеціалізованої вченої ради для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук у Львівському

національному університеті імені Івана Франка, до складу якої Василь Васильович входив, або ж зустрічі на П'ятому міжнародному конгресі українців у Чернівцях (26 – 30 серпня 2002 року), під час якої він повідомив про хворобу своєї дружини Оксани та попросив поцікавитися, настільки можливим є лікування в Донецьку. Останнє було цілком логічним, оскільки на той час у Донецьку сформувалася досить потужна наукова школа (власне, їх було декілька), орієнтована на глибинну діагностику захворювання, що відповідно забезпечувалося в потужному клінічному центрі. По декількох тижнях у нас відбулася розмова, та, на жаль, пані Оксана відмовилася від такої далекої поїздки. Можливо, на той час уже й було запізно.

Хвилевою можна назвати й зустріч на Шостому міжнародному конгресі українців у Донецьку (28 червня – 1 липня 2005 року), що було пов'язане з моїми обов'язками як одного з організаторів, тому не видавалося вільної хвилини для спілкування. Та й поїздка Василя Васильовича мала свої особливості, оскільки він був прив'язаний до всієї групи учасників із Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, яка приїхала власним транспортом, а це завжди накладає певні обмеження на кожного із такого колективу.

І все-таки була одна зустріч, яку можна вважати знаковою. Це трапилось у 2008 році в серпні, коли певні чинники умотивували можливість мого переїзду з Донецька. Василь Васильович підставив дружнє плече та запропонував такий варіант, пов'язаний із Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника. Ба більше – обговорювали реальність окремих варіантів. Він зніціював і зустріч із тодішнім ректором Богданом Остафійчуком. Мене вразило те, наскільки професор Василь Грещук все обміркував – це були не просто слова, а виважені кроки, які мали стати реальністю. Не маю права говорити про обговорювані тоді варіанти, бо ніколи не запитував, чи можу все це колись відкривати. Хто хоч трохи знав Василя Васильовича, той, безперечно, скаже, що все це можна відкривати. Напевно... Але для мене залишається все так, як є, власне, так, як було... Це була тепла й відкрита розмова настільки, що й сьогодні мимохіть згадую його погляд, його слова, його

неперевершене питання: “А як тобі в тому краї?”. Виокремлення цієї зустрічі дещо перериває загальне тло розповіді та моїх спогадів про надзвичайно дорогу й талановиту Людину – Василя Васильовича Ґрещука, а її наголошення цілком і повністю відповідає тим характерологічним рисам, які були йому властиві та які відображали його внутрішньосутнісні настанови. В один із небагатьох приїздів до Івано-Франківська ми обмінювалися думками в його квартирі, а Валентина Василівна як гостинна дружина-господиня приготувала вечерю. Духмяні пахощі страв трохи відволікли від суперечки про статус новітніх формул звертання, витіснення усталених та функційно навантажених форм ввічливості та багато іншого. Активна розмова продовжувалася й за столом, до бесіди долучилася й господиня. До тривалої активної розмови спонукали й численні книжкові багатства, які своїми різнокольоровими обкладинками додавали якогось внутрішнього натхнення. Надворі вже був пізній вечір і кудись мандрувати якось не випадало, та й на вулиці не було затишно для прогулянки – досить прохолодно й вітряно, а тут – витав високий пошук Слова...

Мені пощастило бачити професора Василя Ґрещука і як опонента. Він опонував дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук Вікторії Рибенюк “Функціонально-комунікативна і структурно-пропозитивна парадигма перфективів”, захист якої відбувся 26.05.2000 у спеціалізованій вченій раді Дніпропетровського державного університету, а також самому виступати опонентом дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, керівництво якими здійснював Василь Васильович. Першою дисертацією була “Прагматичні й функціонально-комунікативні аспекти ввічливості (на матеріалі сучасної української мови)” за авторства Любомири Гнатюк, захист якої відбувся 18 травня 2007 року в спеціалізованій вченій раді у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, а друга дисертація поставала цілком пов’язана з науковими зацікавленнями професора Василя Ґрещука: “Словотвірна парадигматика дієслів руху в сучасній українській мові” за авторства Надії Адамець. Захист відбувся 28

грудня 2016 року в спеціалізованій вченій раді у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Імпонувала абсолютна впевненість наукового керівника в компетентностях своїх здобувачів наукового ступеня, а його виступи як наставника захоплювали логікою викладу, аргументованістю досягнутих результатів та вичерпною характеристикою і Любомири Гнатюк, і Надії Адамець як сформованих науковців, які вміють належним чином вирішувати поставлені питання. Десь у 10-х роках цього століття Василь Васильович познайомив мене з другою його дружиною Валентиною Василівною, хоча про своє одруження він говорив мені дещо раніше. Принагідно пригадав, що свого часу писав відгук на автореферат її кандидатської дисертації “Гуцульський говір в українській художній мові XIX – I пол. XX ст.” (Львів, 2009). Одне знайомство дало змогу відчутти правдивість слів про пані Валентину як надійного однодумця, людину, яка вміє відчувати тривоги та переживання іншого.

Мої спогади були б не зовсім викінченими, якби я не сказав про те, що декілька разів відгукувався на праці професора Василя Грещука. Мої відгуки поставали як наслідок прочитання та глибокого вивчення тих наукових пошуків, які були близькі для мене або ж які викликали необхідність їх аналізу в контексті сучасних лінгвістичних студіювань. Це стосувалося і лексикографічної праці “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. Словник: у 2-х т./ відповідальний редактор Василь Грещук. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019 – 2020. Т. 1. 584 с. Т. 2. 468 с., рецензія на яку опублікована в часописі “Славистика” за 2021 рік, книга XXV / 1 (с. 340–352), і вибраних праць Грещука Василя “Студії з українського мовознавства”: вибрані праці. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. 520 с., міркування на які оприлюднені в “Лінгвістичних студіях”: Інтеграційні процеси динаміки мовно-українського простору. Рец. на книгу: Грещук Василь. Студії з українського мовознавства: Вибрані праці. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. 520 с. Лінгвістичні студії. 2010. Вип. 21. С. 339–340 (у співавторстві: Шевчук О.), а також на монографію Грещука Василя, Грещук Оксани. “Словотвір і текст”. Івано-Франківськ:

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 223 с., що стала доступна в “Лінгвістичних студіях Linguistic Studies”. До цього потрібно, безперечно, додати й відгук на монографію Грещука Василя, Грещук Валентини “Епітети, порівняння та фраземи в новелах Василя Стефаника”. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2025. 176 с., що незабаром знайде свого читача в одному з періодичних наукових видань.

Василь Васильович був одним із тих, хто брав активну участь у Міжнародній регулярній щодворічній науковій конференції “Граматичні читання”, що відбувається в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса. Він одним із перших авторитетних лінгвістів підтримав її проведення уже тоді, коли університет перемістився до м. Вінниці та по краплиночці поновлював усі напрацьовані контакти. Його виступи завжди викликали жваві дискусії, а сам професор Василь Грещук не лише уважно слухав виголошувані доповіді, а й ставив продумані та виважені питання, які свідчили про його зацікавлення почутим.

Звичайно, не можу не пригадати постійні консультативні обміни повідомленнями. Ось одне з них: “Як Ти вважаєш, що може означати дієслово запишнила: Дай боже час добрий! – відізвалася Хохлачка, вступаючи на поріг. Гутачка, побачивши її, якось поквасніла. Її кругле худе лице протяглося, запишнила уста і, обзираючися боком на свою спідницю, відказала досадним голоском (Іван Франко, Гутак)” та відповідь Василя Васильовича: “Запишнити уста – це загордитися, “набратися самоповаги” ” (2022.07.04), або ще: “У висловленні Івана Франка “Він хотів надати селянським ґрунтам вільну пожиткову власність, перемінити панщизняну роботизну на умірковане учиншування (І. Франко)” є лексема “панщизняну” (легко її витлумачив), а от лексему “учиншування” (можливо, від “чин”). У Твоєму словнику немає, бо ця лексема є, радше, оказіоналізмом. Буду вдячний за допомогу. Колись мій батько в розмові вжив був “чиншування”, але я не пригадав той контекст” та знову ж таки вичерпна відповідь професора Василя Грещука: “Чинш має значення ‘плата’. Відштовхуйся від нього і тлумач, відповідно: учиншувати –

учиншування. Думаю, що у Франка саме з таким значенням” (2024.07.10). Уже з двох реплік – повідомлень відчутним постає його уміння бачити Слово, розуміти Слово, відчувати Слово, жити Словом, адже для нього завжди мова була оселею Духу.

Віра Котович

Сім уроків від професора Василя Грещука

Валентина попросила: “Напиши про Василя Васильовича... Напиши так, як ти вмієш...”

А я не вмію. Не вмію написати про Василя Васильовича – “був”, “писав”, “учив”, “творив”, “любив”. Не вмію писати про нього в минулому часі.

А пригадуєте, Василю Васильовичу, як я у 2000 році привезла Вам, першому опонентові, свою кандидатську?

- Опілля? – питаєте.
- Опілля, – відповідаю.
- А Галич є?
- Є.
- І Рогатин?
- І Рогатин.
- І Старі Кривотули?
- А що таке Старі Кривотули?
- Ви не знаєте, що таке Старі Кривотули!?
- *(мовчу, червонію, зі страху вмираю, не знаю)* Не знаю...

Може... то не Опілля?..

- Не Опілля *(сміється)*. То Покуття!

Відпустило... Буду знати. Перед захистом про всяк випадок переглянула назви рідних поселень усіх членів спецради. Згодилося. Бо і про Волицю питали, і про Оброшине... То мій перший від Вас урок: *я знаю, що я нічого не знаю...*

У 2002 році була наукова конференція в Любліні, точніше в Казімежі-Дольнім, – “Польсько-українські мовні контакти”. Власне, я б назвала ту конференцію по-іншому: “Професор Дмитро Бучко запрошує до Польщі своїх друзів та учнів”. Серед учнів – Наталя Колесник, Ярослав Редьква і я, серед друзів – світила української мовознавчої науки – професори Василь Грещук, Лариса Масенко (мали бути ще Мар’ян і Марія Скаби, але щось там з транспортом не склалося), а в Польщі – Михайло Лесів, Фелікс Чижевський, Владислав Макарський. Метри! Ми вперше опинилися в такому поважному товаристві. Виголошували свої доповіді, як відповіді на екзамені. А Ви схвально кивали головою, підбадьорювали, як могли, вільно, з притаманною Вам легкістю і шармом вели дискусію з польськими колегами, щоб захистити нас, початківців, від незручних запитань.

Із Польщі ми вже всі роз’їхалися друзями. Другий урок від Вас, Василю Васильовичу: *тримаймося кути...*

У 2007 в Дрогобичі кафедра філологічних дисциплін та методики їх викладання у початковій школі та завідувачка кафедри – професор Марія Федурко зініціювали проведення науково-практичної конференції “Рідне слово в етнокультурному вимірі”. З того часу Ви стали постійним її учасником, бажаним гостем у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, душею і совістю нашого наукового зібрання. Із Дрогобичем Вас пов’язували й інші приємні події – особиста дружба з Мар’яном Демським та Михайлом Паночком-старшим, керівництво кандидатською дисертацією Михайла Паночка-молодшого, консультування докторанта Ярослава Яремка. Але для нашої кафедри Ви стали еталоном того, як треба готуватися до конференції, виступати на ній і жити нею. Урок третій: *разом ми – сила!*

Про складні речі Ви говорили просто, про звичайні – піднесено, про неможливі – легко. Пригадую, якою неможливою здавалася 2011 року ідея оформити збірник матеріалів конференції як фаховий. Ви ж ретельно переглянули один, другий, третій випуск і сказали: “Якщо ви зуміли започаткувати таку конференцію, згуртувати навколо неї таку когорту науковців, видавати щоразу такий гарний, змістовний,

ошатний збірник, то просто гріх не задекларувати його як фаховий. Ви зможете!”. Ми спробували. І змогли. Урок четвертий: *не святі горшки ліплять...*

У 2019 ми вітали Вас із 70-річчям. Допасовували слово до слова, сміялися й раділи разом з Вами:

Нехай і так, що сімдесят,
Та є родина. Родить сад.
На Лесі Українки – дім.
Ну а у ньому, в домі тім,
Всьому й завжди даєте лад
У своїх перших сімдесят.
І хай на скроні сивина –
Вона лиш досвід додала.
Хай не лякає листопад,
Якщо в душі – червневий сад
І ще вогонь палких ночей
Жагуче ллється із очей...

П’ятий урок: *любити, як Ви...*

У 2022 році Ви стали членом утвореної при нашому університеті спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора філологічних наук. 6 червня 2024 року був захист дисертації Ренати Луканинець. Ми розпочали засідання оплесками, прийшли з квітами, зі щирими словами-побажаннями та з віршами-переспівами Шостака й Павличка. Чотири дні перед тим Ви, пане Професоре, святкували своє 75-річчя:

Живем життя. Діла, робота...
У вирій щемно дні летять:
Був понеділок – вже й субота...
І звідкись – сімдесят і п’ять...

Дав Бог нам вік земний прожити,
Щоби навчатись день при дні
Творити, мріяти, радіти,

Молитись і співать пісні...

Як спалах, враз: життя коротке,
І в нім – іронія тонка:
Дозріле яблуко – солодке,
Дозріла істина – терпка.

Тоді лиш плід зазолотіє,
Як в ньому зерня задзвенить,
А серце лиш тоді доспіє,
Коли від щастя заболить.

Тож нехай, вельмишановний Василю Васильовичу, ще довго дозрівають яблука у Ваших садах, нехай звершується терпка істина Ваших думок, нехай щедро повниться Ваше серце радістю, тривогою і зрілим людським щастям!

Урок шостий: *“Дякую Дрогобичу за цей день! Моя робота – то і є моє життя...”* (пряма мова).

Що ж, дорога Валю, я й на правду ще не вмю думати про Василя Васильовича в минулому часі. Тієї п’ятниці, 11 квітня, я написала на своїй сторінці у ФБ: *“У сучасному українському лінгвістичному світі, мабуть, немає жодного науковця, до становлення якого не був би причетний професор Василь Грещук – викладач, науковий керівник, консультант, опонент на захисті дисертацій, рецензент монографій, підручників та посібників, автор численних праць, що стали джерелом знань та ідей для власних наукових пошуків, друг, колега, наставник. Учитель у найповнішому сенсі цього слова!”*

І то був урок сьомий: *Учитель!*

У Марії Матіос є така думка: ми не вибираємо ні часу, ні місця свого народження, ми не обираємо і не призначаємо собі батьків, ми нічого не програмуємо для себе. Нас просто хтось із любові поселяє в цьому світі – нас хтось народжує, щоб ми могли жити. Тобто розпоряджатися своїм життям. Це вже інша річ, як розпорядиться

нашим життям іще одна примхлива пані – Доля. Як відредагують його Люди, Обставини, Час.

Доля подарувала мені сім уроків від дивовижної Людини – професора Василя Грещука. Непроминальних Уроків, над якими, допоки живе пам'ять, не владні ні Обставини, ні Час...

Марія Федурко

Які минають люди неповторні...

Звістка, що 11 квітня 2025 року надійшла з Івано-Франківська, була для мене, як і для всієї лінгвістичної спільноти України, мов грім серед ясного неба: відійшов у засвіти Василь Васильович Грещук. Для одних – Учитель і Наставник, для других – вірний Приятель і щирий Порадник, а для всіх разом – Учений із широким дослідницьким діапазоном, знаний і цитований не лише у власній Вітчизні, а й по всіх слов'янських землях.

А ще Василь Васильович – Людина-епоха в історії розвитку української дериватологічної думки. Як вірний і гідний учень Івана Івановича Ковалика, засновника в українському мовознавстві науки про словотвір, він не лише продовжив справу його життя, а й запропонував новий вектор розгляду питань сучасного словотворення – основоцентричний, що послугував дороговказом для численної когорти дослідників – його учнів і послідовників. Із-поміж багатьох лінгвістичних зацікавлень вельмишановного Професора належить виокремити ще одне, не менш важливе, наукове крило, що впродовж чи не двох (навіть більше!) десятиліть надавало снаги до лету – рідний гуцульський діалект, його передусім лексико-фразеологічні особливості та способи відбиття у художньому тексті.

Моє перше знайомство з Василем Васильовичем Грещуком відбулося позаочі, на основі його праць: позаяк моя кандидатська дисертація стосувалася проблеми морфонології прикметникового словотворення, їх годі було не простудіювати. Воно, це заочне

знайомство, стало глибшим під час навчання в докторантурі Інституту мовознавства імені О. О. Потебні. На засіданнях відділу структурно-математичної лінгвістики, докторантом якого я була, під час обговорення тих чи тих проблем українського словотворення раз по раз лунало ім'я професора Ґрещука, незмінно з великим пієтетом. І я пам'ятаю, якою ласкою й гордістю світилися при цьому очі мого наукового консультанта – світлої пам'яті члена-кореспондента Національної академії наук України, доктора філологічних наук, професора Ніни Федорівни Клименко. Як пам'ятаю і свій страх, коли було прийнято рішення про те, що він буде одним із опонентів моєї докторської дисертації “Морфонологія відіменникового словотворення в сучасній українській мові”. Натоді я вже добре усвідомлювала, яка це наукова глибінь, – мій опонент!

Та всі мої страхи нараз розвіялися під час першої нашої зустрічі в Івано-Франківську, коли я привезла Василеві Васильовичу дисертацію для ознайомлення. Високий, доволі-таки строгого вигляду чоловік володів дивовижною здатністю упевнювати свого співрозмовника у власних знаннях і силах. Можливо, завдяки доброму поглядові своїх розумних очей.

А далі був захист, і схвальний відгук, і (що важливіше!) дуже цінні й толерантно сформульовані зауваження, які щоразу пригадую, коли пишу нову працю чи рецензую чужу. Спасибі за такий досвід, Професоре!

Опонуванням на захисті дисертації наше ближче знайомство з Василем Васильовичем Ґрещуком не обмежилось. Як заступник голови спеціалізованої вченої ради К 20.051.02 у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”, 2006 року він запропонував її голові, професорові Віталієві Івановичу Кононенкові, мою кандидатуру в члени ради. Тож упродовж майже 15 років мала честь брати участь у її засіданнях і слухати в обговореннях виступи Василя Васильовича, глибокі, виважені, з окресленням перспектив подальших розвідок із досліджуваної проблеми, заслужено критичні, але завжди на підтримку, як любив казати, соленізанта чи соленізанти. Зі створенням 2022 року у нашому Дрогобицькому

державному педагогічному університеті імені Івана Франка спеціалізованої вченої ради з захисту докторських дисертацій професора Грещука запрошено до її складу. Тож миті наших наукових зустрічей, незмінно повчальних і цінних, було розширено й продовжено.

Василь Васильович Грещук був не просто учасником багатьох конференцій (і не тільки в Україні), а завжди одним із спікерів на пленарних засіданнях, доповіді якого очікували й з великим зацікавленням слухали. Та для мене й нашого університету найважливіше, що він підтримав започатковану 2007 року кафедрою філологічних дисциплін та методики їх викладання у початковій школі, завідувачем якої я була впродовж 2006–2022 років, щодворічну науково-практичну конференцію “Рідне слово в етнокультурному вимірі”, був її постійним учасником, також ініціатором видання однойменного фахового збірника наукових праць і членом його редакційної колегії.

Доземно вклоняюся Вам, вельмишановний Професоре, за ті досвіди й науку, які я здобула завдяки спілкуванню з Вами!

Хай Господь буде милосердний до Вас і оселить Вашу душу поруч себе, у тому райському саду, де всі Святі й Праведні спочивають!

Вічна Вам пам'ять! Своєю працею і достойним життям Ви її заслужили!

Низький уклін Вам, дорогий Василю Васильовичу...

Як швидко вирвала невмолима смерть Вас, дорогий Василю Васильовичу, із життя.., посіявши тугу, біль, гіркоту в серцях найрідніших, у серцях тих, хто знав Вас, хто з Вами працював, для кого Ви були дороговказом, для кого Ви були наставником, порадником, учителем, для кого Ви були Людиною з великим і щирим серцем, яка ніколи не залишалася осторонь чужої біди, чужого страждання.., посіявши тугу в серці України, позаяк пішов у засвіти відомий у слов'янському світі учений, мовознавець, який своїми науковими доробками, своєю працею, серед іншого й здобутками створеної ним основоцентричної дериватологічної школи, високо підносив українську науку, потверджуючи її самодостатність, перспективність і абсолютну готовність до інтеграції в європейський освітній та дослідницький простір..., пішов у засвіти завзятий оборонець українського слова, української мови, української культури, українських традицій...

Наше знайомство з Василем Васильовичем, тоді ще завідувачем кафедри української мови Прикарпатського університету імені Василя Стефаника, припало на лютий 2000 року, коли я, як здобувач наукового ступеня кандидата філологічних наук (спеціальність 10.02.01 – українська мова), приїхала до засніженого Івана-Франківська по таке собі благословення – одержати відгук незалежної академічної установи на написану дисертацію (тема наукової праці була “Омонімія незмінних класів слів”), щоб мати змогу подати її до спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій. Річ у тім, що з метою дотримання вимог, згідно з процедурою захисту кандидатської чи докторської дисертації в системі наукової атестації тих років, здобувач мав вибрати той чи той заклад вищої освіти зі спорідненою спеціальністю – цей заклад називали “провідною установою”, який би

мав дати незалежну оцінку рівня підготовки та новизни наукового дослідження. Такою провідною установою для мене стала кафедра української мови Прикарпатського університету імені Василя Стефаника.

... Я привідчинила двері кафедри, тихенько зайшла. Хвилювання, як і в кожного молодого науковця, який претендує представити своє “наукове дітище” світові, переповнювало, але це тривало тільки мить. Бо вже в наступну хвилину та привітність, доброзичливість, які випромінювали очі Василя Васильовича, та виваженість, спокій, розуміння, що звучали в його голосі, те запевнення, що все буде гаразд, геть розвіяли вагання, тривогу, з якими переступала поріг...

Згодом, 16 лютого 2016 року, професор Василь Грещук уже опонував на захисті моєї дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук (та сама спеціальність 10.02.01 – українська мова). І знову ж таки властива Василеві Васильовичу виваженість, толерантність, інтелігентність, тактовність у формулюванні зауваг... та ні, радше не зауваг, а міркувань, які спонукали у виразити ті моменти в дисертації, які вартували, щоб вкотре на них наголосити. І не тому, що в роботі цього не зроблено, а тому, щоб продемонструвати, що українські дериватологи – нехай через кількадесятиліття – таки відгукнулися на клич фундатора українського словотвору професора Івана Ковалика не нехтувати в аналізі словотвірних процесів ролі твірної основи як систематизувального чинника, що є не менш важливим (а може, й навпаки), ніж враховувати значення словотворчого засобу, що українська дериватологія вже на початок ХХІ сторіччя має чим похвалитися в поступі нового вчення. Бо ж дисертацію, тема якої “Типологія словотвірних парадигм похідних дієслів в українській мові”, виконано з опертям власне на основоцентричний аспект розвитку словотвору. І заслуга в цьому – нашого дорогого Василя Васильовича, який випрацював засади, механізми, прийоми аналізу й опису словотвірних процесів з урахуванням основоцентричного підходу й на прикладі дослідження словопороджувальної здатності якісних прикметників апробував це нове вчення.

Згодом сформульовані засади основоцентризму стали в пригоді не одному поколінню, як Василь Васильович любив говорити, “словотворців”, серед яких передусім – учні й послідовники професора Ірина Джочка, Наталія Пославська, Роман Бачкур, Надія Адамець, Ольга Петрів, Ольга Костриба, а також колеги і з інших вишів.

Професіоналізм, скрупульозність, ерудованість, вимогливість (передусім до себе) поєднувалися у Василеві Васильовичу з інтелігентністю, доброзичливістю, тактовністю. Згадати бодай би виступи під час обговорення дисертацій чи навіть постановку питань здобувачеві наукового ступеня на засіданнях спеціалізованої вченої ради в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, членом якої упродовж кількох каденцій був професор Василь Грещук. Яке б хвилювання не брало гору, після невеликої вступної частини – чи то до питання, чи в обговоренні, яку завжди робив Василь Васильович спокійним, мовби заохочувальним голосом (мовляв, *ви все правильно говорите, вам вдається, відкидайте вагання – і продовжуйте далі*), дисертант, окрилений такою підтримкою, впевнено продовжував далі.

... Потім наші стежки з Василем Васильовичем і його дружиною Валентиною Василівною не раз перехрещувалися на різного штибу конференціях. З особливим натхненням, як мені здавалося, приїжджало подружжя Грещуків до Дрогобича. Один із таких заходів – Міжнародна наукова конференція “Лінгвістичне франкознавство в контексті сучасних філологічних студій”, присвячена 160-річчю від дня народження Івана Франка (24–25 листопада 2016 року), – особливо запам’ятався. Тоді мені, тільки кілька місяців тому захищеному докторові філологічних наук, випала честь разом зі знаним у слов’янському світі доктором філологічних наук, професором, завідувачем кафедри української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Василем Грещуком покладати квіти до пам’ятника Іванові Франку. А далі були академічна частина конференції, зокрема виступи гостей на пленарному засіданні (Василь Грещук виголошував доповідь “Франкознавча проблематика в науковій спадщині Івана Ковалика”), і

неакадемічна, серед іншого відвідини садиби батьків Івана Франка, “Музею Івана Франка”, прогулянка стежками Івана Франка у нагуєвицькому лісі, кавування на природі... Як до щему трепетно переглядати світлини, на яких, на пропозицію незамінного екскурсовода історико-культурного комплексу “Нагуєвичі”, доцента кафедри української літератури та теорії літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, багаторічної пластунки Лілії Гулевич (на жаль, дорога їй тяж лягла в засвіти), учасники конференції – а серед них і Василь Васильович – стають у коло, по-пластунськи навхрест беруться із сусідом по колу за руки і висловлюють різні побажання на знак підтримки й духовного єднання одне з одним.

Дух товариства – це той рідкісний скарб, яким не кожен здатен володіти, але якщо ти вже його маєш, то це – назавжди. Василь Васильович його мав. Він завжди об’єднував навколо себе людей розумним словом, мудрою порадою, дотепним жартом, він знав, як допомогти, як розрадити, як підтримати, він володів рідкісним даром далекоглядності, який майже ніколи не зраджував його. А ще надзвичайна працелюбність, заповзятість, невтомність сіяти розумне, добре, вічне... І надзвичайна любов до своєї землі, до українських звичаїв – до всього, що дороге й рідне справжньому українцеві.

Низький уклін Вам, дорогий Василю Васильовичу... Світла пам’ять про Вас назавжди залишиться в наших серцях...

Ярослав Яремко

Людина ідеї та чину

Переді мною на столі – збірник наукових праць на пошану професора Василя Грещука (2019) із метафоричною назвою “На сторожі слова”. Ця когнітивна, семантично містка метафора увиразнює характеристику Василя Васильовича, чиє слово стало одним із

наріжних каменів в українському словотворі, так “много важить” (І. Франко) у різних царинах лінгвоукраїністики (діалектології, лексикології, семасіології, історії української літературної мови, лексикографії, у мові художньої літератури) і прирівнюється до чину. Щоб бути українським мовознавцем такого рівня, потрібно володіти не лише талантом вченого, а й мати наукову відвагу самовіддано боронити українське слово, зберігати і популяризувати історичну пам’ять про його подвижників (Івана Огієнка, Івана Могильницького, Івана Франка, Василя Стефаника, Марка Черемшину, Івана Ковалика та ін.), плекати українське наукове слово у дослідженнях аспірантів та докторантів.

Мав честь бути першим докторантом професора Василя Грещука. Це був незабутній час наукового пошуку, пізнання своїх творчих можливостей і постійної мудрої та різнобічної підтримки Учителя. Маючи за плечима безцінний досвід навчання в науковій школі професора Івана Ковалика, який став для нього ідеалом вченого і людини, Василь Васильович завжди знаходив час для ґрунтовного, аналітичного обговорення кожної докторантської статті. Навідним питанням, слушним зауваженням чи доброзичливою тональністю у діалозі, інколи – з іскринками гумору, спонукав “шліфувати граніт науки”. Значну частину наукового доробку докторанта опубліковано в “Українознавчих студіях” Інституту українознавства, створення якого при Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника ініціював професор Василь Грещук.

Хтось слушно назвав змістовне спілкування пізнавальною розкішшю. У думках уголос мимоволі виникали теплі спогади про знакових постатей українського мовознавства: Василя Німчука, Антона Залеського, Ніну Клименко, Мар’яна Демського. З пієтетом згадував науковий консультант свого вчителя професора Івана Ковалика “як наставника у науці та житті”. Так само, за словами Василя Васильовича, “з особливою теплотою відгукувався Іван Ковалик про свого професора Яна Янова” – польського дослідника української мови та літератури, який створив у Львівському університеті спеціальний україністичний семінар (1927-1939). Коли

Ян Янів очолив кафедру української мови і літератури, на основі україністичного семінару сформувався гурток україністів, що об'єднав у міжвоєнну добу чимало здібних студентів, а невдовзі – видатних діячів української культури і науки (чи то в Україні, чи за кордоном – у Чехії, Канаді) : Богдана-Ігоря Антонича, Івана Ковалика, Ольгу Волощук, Катерину Матейко, Теоктиста Пачовського, Юліяна Редька, Ярослава Рудницького та ін. Справді, тяглість наукових ідей, людська пам'ять про їх творців створює те синергетичне поле, яке наснажує різні покоління науковців до “сродної праці”.

Як справжній Учитель, Василь Васильович умів радіти успіхам своїх учнів. Чи багато знайдеться в науковому світі (і не лише лінгвістичної україністики) керівників, під орудою яких захистили свої дисертації 28 аспірантів і 2 докторанти. Мабуть, це Божий дар – мати талант ученого, бути щедрим на ідеї і робити добро: постійно, ненав'язливо, – як тепер кажуть, не для реклами.

Коли під час авдієнції у завідувача кафедри української мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова професора Тетяни Ковалевської я почув схвальну оцінку дисертаційної праці, зателефонував з Одеси до наукового консультанта. Василь Васильович не стримував емоцій : “Чекайте, Ярославе! Нехай знайду дерево і постукаю по ньому. Для Вас зараз літа не існує”. Що ж, той рік (та чи лише той?) був без літа, зате з урожаєм – захистом докторської дисертації.

Як нині пам'ятаю: 22 листопада 2015 р. у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка відбувалася вже традиційна (п'ята) конференція “Рідне слово в етнокультурному вимірі”, ініціатор та організатор якої – професор Марія Федурко. Постійним учасником цієї конференції був сімейний і науковий тандем Ґрещуків – Василя Васильовича і Валентини Василівни. Своєю присутністю, взаєморозумінням вони створювали атмосферу внутрішнього затишку, духовної і душевної гармонії. Після пленарного засідання професор Василь Ґрещук запропонував попрацювати разом над авторефератом дисертації “Концептуальні поняття сучасної політології: лінгвокогнітологічний аспект”. Після

прочитаного третього розділу про природу (ознаки, значення, функції, характер) терміна в лінгвофілософській концепції Івана Франка, його новаторську роль у прищепленні на національному мовному ґрунті інноваційних (як тоді, так і тепер) антропоцентричних ідей лінгвокогнітологічної парадигми (української когнітивної лінгвістики, психолінгвістики, теорії комунікації) я почув з уст знаного вченого оцінку : “Ви цю проблему розумієте глибоко і переконливо”. Прочитавши весь автореферат, Василь Васильович дав “благословення” : “Взагалі робота добротна, файна. Тепер треба її захистити”.

І коли 18 грудня 2015 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова визнано постання нового напрямку лінгвістичних досліджень – антропологічного термінознавства, то це водночас визнання змістовної і продуктивної співпраці наукового консультанта професора Василя Грещука і докторанта. Співпраці, у якій я наснажувався цікавим спілкуванням (у т.ч. за кавою по-франківськи), довірою шляхетної людини і творчою свободою. У такій атмосфері виник задум провести спільну конференцію зусиллями мовознавців Івано-Франківська, Львова, Дрогобича на пошану пам’яті професора Яна Янова, який народився в рідному для мене селі Мошківці Калуського району Івано-Франківської області. Не судилося...

В останні роки відчувалося, що у Василя Васильовича загострилися проблеми зі здоров’ям, однак і за таких обставин тримався мужньо, по-чоловічому і продовжував працювати. При цьому щедро ділився пережитим досвідом, давав життєві поради. Вкарбувалося у пам’ять: “Ярославе, Ви повинні засинати і прокидатися з думкою, як допомогти Вашій доні Наталі”. Після успішного захисту її кандидатської дисертації ми видали спільну монографію “Іван Франко і поступ новітньої лінгвістики”. Дякуємо щиро і пишаємося, що науковий редактор нашого дослідження “Франка незнаного” (Є. Маланюк) – професор Василь Грещук.

Коло початків Інституту українознавства: спогад про Василя Васильовича Грещука

Із Василем Васильовичем я познайомився, щойно перейшов у 1993 році на роботу в Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Сталося так, що, будучи родом з Івано-Франківщини, свою “дорогу в світ” я торував за дещо іншим маршрутом: Львівський університет, робота в школі на Дніпропетровщині, аспірантура й початкові шаблі наукової праці в Києві... З Івано-Франківськими обставинами й чільними діячами тутешнього інтелектуального життя був обізнаний здебільшого опосередковано, і Василь Васильович Грещук став одним із тих, завдяки кому відбувалося “вживання” в це відносно нове середовище. І те, що сталося воно дуже швидко й без будь-яких труднощів чи ексцесів – і його заслуга.

Звісно, що й до того я дещо знав про молодого й талановитого професора з Івано-Франківська. Аспірантське життя в Києві передбачало гуртування молоді значною мірою на земляцькому принципі (регіональні виші тоді лише деякі мали власну аспірантуру, тож доводилося здебільшого потіти над дисертаціями в столиці). І “галицька громада” з цього погляду вирізнялася єдністю й згуртованістю. Відтак неминучими в тому осередкові були розмови про краєві події – насамперед зі сфери культурно-інтелектуального життя. Притому інформацію можна було отримувати, сказати б, із перших вуст.

До того ж між співробітниками Інституту літератури, де я навчався й працював певний час, й Інституту мовознавства НАН України завжди були тісні стосунки, і в процесах безпосереднього спілкування розмови зчаста заходили на близькі теми, спільних знайомих... І хоча знайомим із Василем Васильовичем я тоді ще не був, та земляцькі чинники давалися взнаки. Пам’ятаю, що особливо часто його ім’я згадували доктор філологічних наук, професор, а

пізніше член-кореспондент НАН України, завідувач відділу історії та граматики Інституту української мови НАН України і тривалий час (з 1998 до 2008 року) його директор Василь Васильович Німчук та відомий дослідник типології українських діалектних фонологічних систем, історії фонетики української мови й української та слов'янської лінгвогеографії Антін Михайлович Залеський.

Робота на одному факультеті сама собою зближувала: постійні зустрічі, виконання однакових навчальних завдань, організація наукових конференцій, пов'язаних насамперед з осмисленням художнього феномена патрона університету Василя Стефаника, участь у засіданнях наукових рад із захисту дисертацій, спільні поїздки на подібні наукові заходи в інші міста України й за кордон... А невдовзі, після відкриття Інституту українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, випало працювати на, сказати б, спільному виробничому полі. Одним із напрямків діяльності Інституту як наукового центру стала підготовка й видання досліджень відповідного ідейно-концептуального спрямування, чому мало сприяти насамперед заснування науково-теоретичного журналу “Українознавчі студії” й збірника “Українознавство: документи, матеріали, раритети”. Позаяк чимало публікацій на цю тему стало раритетними або ж залежалося в архівах, необхідно було актуалізувати їх для сучасного читача. Відразу ж почалася активна робота: пошук авторів, підбір і редагування текстів, домовленості з видавництвами. До реалізації завдань були залучені вчені з різних наукових центрів України й діаспори. При тому широке коло знайомств й авторитет Василя Васильовича в науковому світі відігравали провідну роль: “Українознавчі студії” воістину стали всеукраїнськими. Зрозуміло, що проблематика, пов'язана з Прикарпаттям, Гуцульщиною, Галичиною мала пріоритетне право, та нею аж ніяк не обмежувалася справа. До того ж вона здебільшого осмислювалася в контексті загальноукраїнських подій і фактів.

Особливо хотілося б відзначити два аспекти, що яскраво виявили себе під час діяльності Василя Васильовича Грещука на посаді директора Інституту українознавства. Перший пов'язаний із

розумінням місця і значення науки в класичному університеті. Природно, що людина, яка від початків своєї професійної діяльності працює в вищому навчальному закладі, на першому місці ставить навчальну роботу. Вочевидь, що так воно було і у Василя Васильовича. Та водночас було ясне розуміння, що без потужного наукового складника, зокрема галузі гуманітарних досліджень, класичний університет навряд чи можна вважати повноцінним. Тож із однаковою енергією й завзяттям він скеровував зусилля в обидва названі річища.

І друге. Часто-густо фахівці в тій чи тій сфері є до певної міри егоїстами, лише свою наукову царину вважають найбільш значущою і їй приділяють найбільше уваги. Певна річ, що для Василя Васильовича мовознавство було “понад усе”. Та робота в Інституті українознавства апріорі вимагала “забути” цю аксіому й зосередитися на вирішенні широкого кола питань із обсягу літературознавства, мистецтвознавства, історії, етнології, фольклористики, психології і т. ін. І його директоріві вдавалося завжди ставити “загальний” інтерес понад власні наукові бажання й зацікавлення.

Відрадно, що принципових розходжень у баченні ролі й місця Інституту українознавства в структурі університету, як і щодо організаційних засад його роботи, у нас ніколи не було.

А поза тим життя Василя Васильовича не обмежувалося винятково науковими чи навчально-виховними заходами. Був веселим і життєрадісним, умів цінувати кожну мить, яку дарувало життя, сприймаючи його у всій повноті конкретних форм і виявів, і навіть ті ж наукові заходи перетворювати на свято спілкування з друзями й однодумцями. З огляду, що можливості подібних зустрічей останнім часом ставало дедалі менше, він намагався кожну нагоду використати ефективно задля отримання душевного задоволення. І навіть за “нецікавими” йому подіями й об’явами вмів добачати маленькі радощі, а в дрібних невдачах знаходити позитивний зміст: скажімо, невезіння на тихому полюванні сприймав, сказати б, по-філософськи, будучи свідомим того, який заряд позитивної енергії вдалося отримати від відпочинку на лоні природи!..

Любимо і пам'ятаємо

Із Василем Васильовичем Ґрещуком нас поєднує понад 45 років міцної дружби. Вперше зустрілися в далекому 1980 році, коли я, “жовтодзьобий” асистент Полтавського педінституту, відряджений на лексикографічний семінар до професора Івана Івановича Ковалика, слухав захоплені розповіді прикарпатських колег про перспективного новоспеченого кандидата наук, який от-от приїде, організує і проведе нам цікавенну екскурсію до Манявського скиту, що й сталося. Уже в наступному році за активного сприяння Василя Ґрещука та Миколи Лесюка мені вдалося привезти на Прикарпаття групу студенток-полтавок на лексикографічно-діалектологічну практику. Зі щемом згадую дружню вечерю з пирогами у привітному колі Оксани та Василя...

Надалі ми часто зустрічалися на різних філологічних зібраннях, намагалися за потреби підтримати одне одного. Свого часу Василь Ґрещук запрошував мене вступати до докторантури ПНУ імені Василя Стефаника і з розумінням прийняв мою відмову: я не міг науково “зрадити” свого Учителя Івана Романовича Вихованця.

Можна згадати ще низку несподіваних, але дуже важливих зустрічей. Так, 30 грудня 2000 року я в Івано-Франківську чекав на автобус до Праги, куди від'їжджав на цілий рік, залишивши родину в переддень Нового року. Раптом зустрів Василя, що прийшов по квиток до Києва. Щира коротка розмова на якийсь час послабила сум і полегшила дорогу. Професор Василь Ґрещук неплановано з'явився на захисті моєї докторської дисертації, 23 лютого 2002 р., щиро підтримавши мене як неофіційний опонент. Ще через рік я намагався полегшити Василів біль від гіркої втрати – смерті світлої пам'яті Оксани.

Ми з дружиною часто згадуємо зустрічі з Василем Ґрещуком на найсолідніших філологічних форумах, наукових конференціях, семінарах у Донецьку, Києві, Івано-Франківську, Львові, Оломоуці,

Кракові, Варшаві, Чернівцях, спільну роботу в спеціалізованих наукових радах, доволі активне й часте взаєморецензування наукових праць, збірників матеріалів наукових конференцій, словників тощо. Щиро вдячні професорові Василеві Грещуку за опонування у 2008 році докторської дисертації Марії Скаб. До речі, чи не останньою рецензією шановного професора (у лютому 2025 року) був відгук про навчальний посібник “Вступ до мовознавства”, підготовлений М. Івасютою, Г. Кузь та М. Скабом у Чернівцях.

Із часом у нас сформувався традиційний перелік обговорюваних проблем: попри виробничі фахові питання обов’язково й зацікавлено спілкувалися про родинні справи, передусім про наших синів. Ставши діабетиками, отримали в особі Василя Грещука старшого і досвідченішого у боротьбі з цим лихом, дбайливого та доброзичливого порадики.

Наше ставлення до професора Василя Грещука певною мірою розкривають і римовані рядки з нагоди його 70-ліття:

В червні квітне у Карпатах різнобарвне зілля,
А ми спішим привітати Грещука Василя,
Ще й здобутки пригадати його й перемоги
На етапі проміжному славної дороги.
Бо ж колег переконала і метрів столичних
Словотвірна концепція основоцентрична.
В Празі, Києві, Варшаві не стихнуть розмови
Про знахідки Грещукові в історії мови.
Ревно витоки плекає, глибинні та вічні,
В Гуцульщини студіях діалектологічних...
Не цураючись при цьому ні пісні, ні чарки,
Про державу дискусії, за правопис сварки...
Тож натхнення, Професоре, й здоров’я нівроку
Вам бажаємо на ближчі ще півсотні років.
Щоб корилися ще довго долі серпантини
Вам у колі рідних, друзів, біля Валентини...
Щоб бажалося й моглося, жилося щасливо,
Щоб рясніла буйним плодом наукова нива,

Щоби плани збувалися, мрії розквітали,
Щоби дідом і прадідом Ви не раз ще стали,
Щоби доля посилала бонуси й привіти...
Ми співаємо сьогодні Вам МНОГАЯ ЛІТА!

На жаль, життєва дорога повна доброти, енергії, грандіозних творчих задумів Василя Ґрещука несподівано обірвалася. Його світлий образ назавжди залишиться у нашій пам'яті...

Світлана Шабат-Савка

Незабутні миті наукового спілкування

У далекі засвіти вічності відійшла велика людина. Шляхетна, мудра, людина глибокого інтелекту, з потужними українсько-центричними переконаннями та ідеалами. Василь Васильович Ґрещук... Доктор філологічних наук, професор, багатолітній завідувач кафедри української мови, Почесний професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Його життєву систему координат упомітнювали високий професіоналізм, глибока наукова аналітичність, справжня інтелігентність, патріотизм, любов до рідної мови як найдорожчого скарбу українського народу. Утім, квітневої днини, коли довкруг повнилася рясом і цвітом рідна земля, він білим птахом відлетів у небо, залишивши сум і глибоку печаль для родини, колег, друзів.

Доля дарує нам зустрічі з багатьма людьми, проте в пам'яті назавжди залишаються ті, хто вирізняється з-поміж інших своєю харизматичністю, працелюбністю, толерантністю і щирістю. Саме такою непересічною творчою особистістю для мене був Василь Ґрещук – професор європейського рівня, авторитетний дослідник у царині словотвору, діалектології, історії мови, ідіостилістики та лінгвоперсонології, талановитий керівник, автор наукових статей, навчально-методичних посібників та монографій, опонент на захисті дисертацій, член спецрад. Багатогранність професійної діяльності

Василя Васильовича засвідчувала його невинне бажання працювати й розвиватися, бути натхненником нових ідей і звершень в українському мовознавстві ХХІ сторіччя.

Мої життєві дороги не раз перетиналися з дорогами професора Василя Грещука. Було багато конференцій, дискусій, обговорень і захистів дисертаційних праць, цікавих розмов і порад, загалом гарних подій, що дарували незабутні миті наукового спілкування. Ще аспіранткою кафедри сучасної української мови у 1999 р. брала участь у двох важливих конференціях, що відбувалися у Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника. З великою приємністю згадую Всеукраїнську наукову конференцію “Марко Черемшина в контексті української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття” (13 травня 1999 р.): цікаві доповіді, насичена програма, виступи відомих науковців і незабутня екскурсія до літературно-меморіальних музеїв Марка Черемшини в місті Снятині та Василя Стефаника в селі Русові Снятинського району, під час якої у звичайному автобусі так дзвінко і так щиро лунала українська пісня учасників конференції, так затишно було слухати Василя Васильовича, його голос (Як гарно він співав!) та оповіді про рідне Прикарпаття, а довкола буяла весна, зеленіли вербиці, квітли тюльпани... Такою ж важливою для мого професійного становлення була Міжнародна наукова конференція “Семантика мови і тексту” (30 вересня 1999 р.), про яку розповіла професор Ніна Гуйванюк, мій науковий керівник, запропонувавши взяти участь. Отож запам’ятався блискучий виступ Василя Васильовича на пленарному засіданні з доповіддю “Конотативний аспект словотвору”. Залюбленість у процес українського словотворення, чіткі акценти й переконливі результати дослідження викликали захоплення і слугували взірцем для наслідування.

Професор Василь Грещук як завідувач кафедри української мови, заступник голови спеціалізованої вченої ради мав безпосередній стосунок до одного з визначальних періодів у моєму науковому житті. Адже саме кафедра, яку очолював Василь Васильович, приймала до розгляду кандидатську дисертацію “Категорія питальної модальності в сучасній українській мові”, яку я успішно захистила 28 червня

2000 р. у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Цей важливий етап професійного становлення, упевненість у правильності обраного шляху, неймовірна атмосфера процедури захисту, високе емоційне піднесення, глибоке задоволення від досягнутого результату і вдячність, щира вдячність членам спецради, науковому керівникові та опонентам назавжди залишилися в моєму серці. І коли я приїжджаю в Івано-Франківськ, то саме цей спомин найбільше бентежить душу і нагадує миті наукової творчості з Василем Грещуком, Віталієм Кононенком, Марією Голянич, Володимиром Барчуком, Надією Тишківською.

Ґрунтовні доповіді професора Василя Грещука звучали і в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, в ошатній Червоній залі нашої альма-матері на різних наукових форумах, що засвідчувало тісну співпрацю двох потужних закладів вищої освіти України. Пригадую Всеукраїнський науковий семінар “Пріоритетні напрями сучасних мовознавчих досліджень” на пошану професора Ніни Гуйванюк (12 грудня 2009 р.), що демонстрував міжкафедральну взаємодію у сфері збереження та розвитку українознавчих студій, конструктивний діалог, водночас теплі й доброзичливі взаємини Ніни Василівни та Василя Васильовича, що згодом так метафорично й образно означилося в нарисі В. В. Грещука та В. І. Кононенка про Н. В. Гуйванюк “Все в неї було гарне, незабутнє” (“Українські мовознавці: нотатки”; 2020 р.).

Професор Василь Грещук був активним учасником усіх наукових заходів, що їх ініціювала кафедра сучасної української мови, яку зараз я маю високу честь очолювати. Особливо надихнули та втішили святочні привітання Василя Васильовича з нагоди 30-річчя кафедри сучасної української мови та його участь у Всеукраїнському науковому семінарі “Актуальні проблеми сучасного українського мовознавства” (1 травня 2024 р.). Уже 14 листопада 2024 р. Василь Грещук радо відгукнувся і виступив із доповіддю “Професор Н. В. Гуйванюк як дослідниця буковинських говірок” у співавторстві з доцентом Валентиною Грещук на пленарному засіданні Міжнародної наукової конференції “Актуальні проблеми синтаксису: сучасний стан

і перспективи дослідження”. Василь Васильович захоплював широкою фаховою ерудицією, багатим досвідом, важливістю сродної праці, плеканням української мови та національної ідеї.

Ще в березні 2025 р. я отримала прекрасний подарунок – монографію “Епітети, порівняння та фраземи в новелах Василя Стефаника” з надписом “На добру згадку від Василя та Валентини Ґрещуків”. Так, тільки добрі спомини наповнюють моє серце про Василя Васильовича. Пишаюся тим, що мала змогу спілкуватися з цією елітарною творчою особистістю. Його слово, нестримна енергія, масштабність мислення і тверда чоловіча постава витворювали емоційний простір, у якому було цікаво й натхненно. Нехай спочиває з Богом його світла душа!..

Пам’ять про Василя Васильовича Ґрещука назавжди залишиться в серцях його учнів, студентів, колег, друзів. І в моїй пам’яті...

Любов Струганець

Теплий спомин

Часто людей, міста ми асоціюємо з чимось чи з кимось. Для мене Івано-Франківськ якось одразу став символом науки: осередком потужних наукових шкіл, місцем проведення конференцій високого рівня. Одного разу наприкінці 90-их років цілою тернопільською делегацією вирушили на конференцію у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. І на цій конференції я вперше побачила шановного Василя Васильовича Ґрещука. Передусім як менеджера, оскільки відомий учений був одним із організаторів конференції. Наступна зустріч була вже в Тернополі на початку 2000-их, коли Василь Васильович приїхав у наш університет у ролі голови акредитаційної комісії. Як виконує науковець таку роль – багато чого розкаже про людину. Комунікація була чіткою, коректною, а зауваження конструктивні.

Запам'яталась зустріч у Донецьку на Міжнародному конгресі українців 2005 року. Василь Васильович запропонував мені бути опонентом на захисті дисертації у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Це було моє перше опонування. На захисті мала змогу познайомитись із високоповажною вченою радою, до складу якої мене невдовзі запросили. Працювала там тривалий час. Їздили на захисти разом із шановним професором Дмитром Григоровичем Бучком. Голова спеціалізованої вченої ради професор, академік АПН України Віталій Іванович Кононенко і заступник голови професор Василь Васильович Ґрещук задавали тон усій роботі. Це був добрий науковий вишкіл для мене. Йдеться і про науковий аналіз дисертацій, і про особливості ведення дискусій, і про особистий стиль викладу. Наче і зараз чую спокійний, розважливий виступ Василя Васильовича. Відрадно, що є записи захистів дисертацій. Це царина майбутніх досліджень – усна наукова комунікація (особливо дискусійна частина захистів). Голоси дорогих нам людей. Як вони багато значать...

Але є і слова, не сказані, а записані, опубліковані. Друкований доробок доктора філологічних наук, Заслуженого діяча науки і техніки України, директора Інституту українознавства Василя Васильовича Ґрещука, мабуть, складно підсумувати цифрами. У центрі наукових студій – теоретичні проблеми словотвору (зокрема й історичного), історії мови, діалектології, мови художньої літератури. Як зазначив у передмові до “Студій з українського мовознавства” Віталій Іванович Кононенко, Василь Васильович Ґрещук “на концептуальних засадах, на багатому мовному матеріалі відстоює пріоритети рідної мови, доводить її суспільну, політичну, культурну й освітньо-розвивальну функції”. Що особливо важливо в наш складний час!

Особисто для мене Василь Васильович – взірць організатора виконання фундаментальних наукових досліджень, коли задекларована проблематика архіактуальна, а поставлені завдання надважливі, як-от укладання лексикографічної праці нового типу – словника “Ґуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. Треба відзначити, що багаторічне завідування

кафедрою Василем Васильовичем також дало плідні результати. Сформовано прекрасний колектив, із яким можна і гори звернути.

Василь Васильович був завжди в роботі: викладання, редагування, рецензування, опонування, участь у конференціях, робота зі здобувачами. А вивести на захист аспіранта – це вкласти частинку своєї душі в наукову дитину. Щедро ділився своїми знаннями і вміннями дорогий багатьом професор. Можна було зателефонувати за порадою, обмінятися думками. У будь-який час.

Останній раз довелося зустрітися із Василем Васильовичем на засіданні спеціалізованої вченої ради в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка. У цей день була довга повітряна тривога, тому перервали захист дисертації. З'явилась можливість неофіційно поспілкуватися. Василь Васильович приїхав із Валентиною Василівною. Завжди було приємно бачити їх разом. Спільна монографія подружжя “Діалектне слово в тексті та словнику” – один із результатів багаторічної наукової співпраці однопідприємців. Саме Валентина Василівна допомогла передати кафедрам багатьох університетів розкішні дарунки – монографії Василя Васильовича, на яких зростатимуть нові покоління філологів.

Коли відійшов у засвіти Василь Васильович Ґрещук, а раніше – Віталій Іванович Кононенко, Микола Петрович Лесюк, то маю таке відчуття, наче не стало батьків у родині, так, наукових батьків у філологічній родині, наших наставників, чиї життя були і залишаються прикладом для багатьох.

Люблю, шаную, пам'ятаю, молюсь...

Непроминальне про світлу Людину Василя Ґрещука

Коли чую піснеспів “Вічная пам’ять”, маю за звичку скласти в подячний калейдоскоп добрі спомини про людину і молитися. Нині мої думки про Василя Васильовича Ґрещука.

Початок 2008 року. Я вперше в стінах Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, де на семінарі кафедри української мови відбувається обговорення (попередній захист) дисертації “Мова проповідей Йосифа Сліпого”. Головує завідувач - статний, високий, шляхетний чоловік – професор Василь Васильович Ґрещук. Вільно і впевнено почувається в модеруванні, дотриманні необхідних процедурних питань, головне, – в науковому дискурсі. Справляє незабутнє враження його розмірене мовлення, позитивне налаштування, привітність і водночас вимогливість, невидиме увиразнення значущості, цінності дослідництва української мови й причетності до галузі. Впадає в око, як Василь Васильович заохочує колектив кафедри до дискусії, як хоче бачити науковий інтерес й участь кожного, як звертає увагу на репліки й запитання колег, дещо влучно підкореговує, уточнює.

Березень 2008 року. Працює рада із захисту дисертаційних робіт: поважні професори, знані науковці. Серед учених мужів - заступник голови ради Василь Васильович Ґрещук. Пам’ятаю розмову із Надією Яківною Тишківською і Василем Васильовичем:

– Надіє Яківно, чому дисертантка така зелена? – стримано, але з ноткою гумору запитує професор.

– Вагітна, але настрої бойовий, – віджартовується вчена секретарка.

– Ви навіть не пробуйте переживати. Робота добра, попередній захист був гідний. Все буде гаразд, – ніби й стримано, але з помітною турботою й людяністю відповідає Василь Васильович.

Усе й було гаразд. У мене тоді склалося враження: там, де цей чоловік, очевидно, всюди все гаразд – і в родині, і в оточені, і в колективі, бо в ньому відчувалася сила, відповідальність, інтелігентність.

У пам'яті оживають невимушені, неформальні діалоги після завершення роботи спеціалізованої вченої ради для захисту дисертацій з української мови. Живі, пересипані діалектними словечками, пареміями, жартами діалоги світлої пам'яті професорів Василя Грещука, Дмитра Бучка, Левка Полюги про те, що таке академічний вишкіл, про особливості дослідництва тепер і раніше, про називання, про цікаві сімейні традиції, про улюблений куточок землі і працю на землі вбирала з неприхованою цікавістю.

Кафедра української мови та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, яку мені випала честь очолювати з 2020 року, мала добру співпрацю з кафедрою української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника великою мірою завдяки гарним людським стосункам із подружжям науковців Грещуків, їхній привітності й щирості.

Кілька років тому трапилася зустріч із Василем Васильовичем у Польщі на науковій конференції. Звернула увагу, що роки торкнулися обличчя, але очі випромінювали життєвий запал, так само посміхалися, навіть коли він був серйозний. Мені подобалося, як професор Грещук оживав, коли доходило до дискусій і запитань, дотичних до кола його дослідницьких інтересів. Він мав що сказати. Робив це цікаво, обґрунтовано, виважено, із опертям на потужний науковий досвід.

І ще мені й тоді, як і під час першої зустрічі, здавалося, що він не сприймав наукового фарисейства, зайвих новомодних тенденцій, любив глибокі дослідження, оригінальні міркування, чіткі, алгоритмічні (наскільки це можливо у філології) підходи до інтерпретації матеріалу, результативність. Дякую Богові за знайомство із мудрою, шляхетною Людиною, Василем Васильовичем Грещуком,

за короткий, але цінний час, професійне й щире, людське спілкування, приклад і допомогу.

Нехай Господь прийме його світлу душу в своє Небесне Царство.

Тетяна Черниш

Незабутнє...

Ці скромні, але дуже щирі спогади – данина пам'яті професора Грещука. Для мене – і це почуття поділяє і мій чоловік – спілкування з незабутнім Василем Васильовичем завжди було не лише, так би мовити, словесним, завжди було щось таке, що не спосіб висловити словами, цей чар його людської особистості, його особливе тепло, приязнь, цікавість і повага до співбесідника, які западали у серце й залишалися там назавжди...

Здається, зовсім нещодавно колеги й друзі Василя Васильовича Грещука запросили мене до участі у ювілейному збірнику наукових праць на честь гарної дати – сімдесятиліття від дня народження цього відомого в Україні та за її межами вченого та педагога, мовознавця-україніста. Походженням своїм і науково-викладацькою діяльністю Василь Васильович пов'язаний із Івано-Франківщиною і рідним Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника.

Сьогодні – сумна, гірка реальність, тяжка втрата для родини, університетської та наукової спільноти. Василь Васильович відійшов у вічність, залишивши по собі люблячу родину, значну наукову спадщину, виплекані ним кадри, своїх учнів та послідовників. Він також лишив по собі багато добрих справ і світлу пам'ять у серцях тих, хто його любив, знав і шанував.

Моя перша зустріч і знайомство із Василем Васильовичем відбулися восени далекого 1985 року в Інституті мовознавства імені О.О. Потебні НАН України (від якого тоді ще не відділився Інститут української мови), у славнозвісному довжелезному коридорі цієї

установи на сьомому поверсі Секції суспільних наук на вулиці тоді Кірова, а тепер Грушевського № 4 у Києві. В той час я ще працювала в цьому Інституті і гадки не мала, що вже менш як за півтора року я пов'яжу своє життя з іншою славетною інституцією, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка.

Цей коридор із довгою низкою вікон та підвіконь слугував не лише для того, щоб переходити з одних кімнат до інших, він також був і улюбленим місцем зустрічей, привітань, дружніх розмов співробітників інституту та його гостей. Швидше за все, Василь Васильович того дня мав справи в редакції журналу “Мовознавство”, а також збирався завітати до відділу теорії та історії української мови. Оце саме проти дверей одного з приміщень цього відділу він і зустрівся з теж незабутніми й рідними мені Арнольдом Панасовичем Грищенком та Василем Васильовичем Німчуком. А тут нагодилися і я. І мене ці мої старші колеги радісно і, як завжди, із жартами представили гостеві з Івано-Франківська; а мені його представили як талановитого учня професора Івана Ковалика і як дуже перспективного науковця-лінгвіста. На той час я вже завершила роботу над своєю кандидатською дисертацією й очікувала на захист (рада якраз проходила переатестацію). Василь Васильович Німчук, щоб мені пощастило, запропонував стати між ним і іншим Василем Васильовичем – бо ж тезки, а це, за прикметою, сприятлива ознака. І мені справді пощастило: захист, що відбувся за чотири місяці, у лютому 1986 р., був успішним, а я того осіннього дня познайомилася із Василем Васильовичем Грещуком.

Починаючи з 1990 р., я кілька разів приїздила до Івано-Франківська на особисте запрошення від Жанни Павлівни Соколовської для участі в конференції “Семантика мови і тексту”. Конференції ці користувалися неабиякою популярністю серед українських колег. І звісно, завжди приємно було зустрітися з Василем Васильовичем, послухати його доповіді та виступи, поспілкуватись із ним.

У 1997-1998 навчальному роках тодішній завідувач кафедри слов'янських мов філологічного факультету Прикарпатського

університету Микола Петрович Лесюк запросив мене прочитати для студентів-полоністів цілу низку курсів і спецкурсів (чи не шість) з лінгвополоністики (і також польською мовою), а потім – прийняти у них заліки (на той час член кафедри доцент Інна Беляєва якраз перебувала в докторантурі у Варшавському університеті). Моє університетське керівництво дало згоду, і я з великим задоволенням читала там по три-чотири лекції в день упродовж трьох тижнів для милих дівчат-полоністок (жодного хлопця серед них не було). Не один раз на факультеті ми перетиналися з Василем Васильовичем і завжди я відчувала з його боку дружню підтримку і приязнь: він справді випромінював ці почуття, неможливо їх було не відчутти (і те підтверджує і мій чоловік, Сергій Єрмоленко, згадуючи про свої, на жаль, нечисленні та здебільшого короткі зустрічі з Василем Васильовичем – в основному у Львові). Інколи ми розмовляли про мою докторську дисертацію: на той час я вже почала роботу над остаточним текстом своєї докторської монографії.

Особливо приємний спогад у мене лишився від нашої зустрічі під час Міжнародної наукової конференції зі словотвору й семантики в Гуманітарно-природничому університеті м. Седльце в Республіці Польща у вересні 2011 р. Там уперше я познайомилася з симпатичною, милою Валентиною Василівною Грещук, заповзятливою дослідницею. Я дуже зраділа, що на цій конференції були такі гідні представники України (була там також і співробітниця Інституту української мови Юлія Романюк). Я з великим інтересом слухала їхні цікаві виступи й узяла участь в їх обговоренні.

Моє серце раділо, коли я дивилася на це філологічне подружжя, відчувала тепло їхніх стосунків і близькість їхніх наукових інтересів.

А наступна зустріч із Василем Васильовичем відбулася у засніженому Києві, у передноворічні дні 2018 р., коли в Інституті філології Київського національного університету відбувався захист докторської дисертації Ганни Дидик-Меуш, де професор Грещук був одним із офіційних опонентів, а іншими були професори Зоряна Орестівна Купчинська та Петро Іванович Білоусенко. Зійшовши зі свого третього поверху, я думала перед захистом на коротко зазирнути

до “деканату” (тобто до дирекції Інституту). Аж раптом в урочистій перспективі коридору другого поверху Інституту бачу: наближається група гарних чоловіків: це були голова спецради Анатолій Кирилович Мойсієнко, а з ним два опоненти, Василь Васильович Ґрещук і Петро Іванович Білоусенко. Ми дуже радо привіталися, я побажала їм вдалих виступів, а одне одному ми побажали щасливого Нового 2019 року, останнього “нормального” року без ковіду й війни. Потім я зайшла на захист і почула, серед інших, і Василя Васильовича. Його виступ був, як завжди, блискучим, високопрофесійним і доброзичливим. Ця наша зустріч виявилася останньою, хоча потім ми з ним, а також і з Валентиною Василівною заприятелювали на Фейсбуку. А ще у 2019 році я, відгукнувшись на запрошення укладачів, взяла участь у вже згаданому збірнику “На сторожі слова” на пошану професора Василя Ґрещука, подавши туди свою працю “Категорії синхронії та діахронії та розуміння характеру їхнього співвідношення у новітній лінгвістиці”.

Але був іще у нас один, так би мовити, опосередкований контакт. Сталося так, що мій чоловік Сергій Єрмоленко виступав як перший опонент на захисті у Львівському національному університеті. Захищалася Мар’яна Рослицька, аспірантка професорки Галини Мацюк, а Василь Васильович там був членом спецради. І от під час дружньої вечері після захисту чоловік та Василь Васильович сиділи поряд, мали, вперше, довгу розмову. Василь Васильович, звісно, передав мені вітання, розпитував про мене, а чоловік потім розповідав мені, яке сильне, незабутнє враження на нього тоді справила ця цікава, за змістом своїм здебільшого філологічна, розмова (Василь Васильович розповідав, серед іншого, про свої наукові проєкти, серед іншого, про словник “Ґуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”) і сама його неповторна, чарівлива особистість.

У грудні того ж таки 2019 року мій чоловік знову опонував у Львові, і другим опонентом була викладачка з філологічного факультету Прикарпатського національного університету. Тоді Сергій

передав через неї наші спільні вітання й найкращі побажання шановному професорові Грещуку.

Вічна і незгасима пам'ять, вдячність і шана видатному ученому, добрій і порядній Людині, великому патріотові України Василеві Васильовичу Грещукові!

Наталія Венжинович

Подвижник української науки

Василь Васильович Грещук пішов у вічність... Душа моя не може змиритися з цією непоправною втратою... У пам'яті зринають світлі спогади про визначного українського вченого-мовознавця, якого знаю давно. Спочатку з розповідей професора Михайла Полюжина, мого чоловіка (який також у молоді роки працював в Івано-Франківську), а потім доля розпорядилася так, що ми познайомилися особисто.

Незабутнім став для мене перший приїзд до Івано-Франківська незадовго до захисту кандидатської дисертації. Кафедра української мови, яку очолював Василь Васильович, була визначена провідною установою, що мала підготувати колективний відгук про мою наукову працю. Професор затримувався у справах, щоб ми не розминулися з ним, запропонував зайти до нього додому. Я розхвилювалася, бо не уявляла, як це я, аспірантка з іншого міста, зайду в професорський дім, щоб почекати його. Тоді якраз був день народження сина Василя Васильовича. Пані Оксана, мама Богданчика, готувала гостину на честь цього свята. Ми спілкувалися, я так багато дізналася про вченого, який був люблячим чоловіком і батьком (я чекала тоді, бо він був у школі на класних батьківських зборах синочка). І ось Василь Васильович прийшов додому, запросив мене у свій кабінет, ми швидко погодили всі питання про колективний відгук. Я подякувала, ми домовилася, коли я приїду за відповідними документами, і стала прощатися. А Василь Васильович зупинив мене і запропонував разом із його родиною, друзями святкувати день народження сина. Навіть

увидіти не могла, що проведе цей чудовий вечір у колі прекрасної сім'ї і друзів професора. Поверталася до Ужгорода, натхненна душевним теплом, увагою цих неймовірних людей. Таке не забувається...

Прошли роки. Василь Васильович бував в Ужгороді на конференціях, опонував дисертації на нашій спеціалізованій ученій раді. І в один із його приїздів до нас я дізналася, що пані Оксани не стало... Не стало люблячої дружини, матусі, чудової господині, розумниці, яка так багато могла ще зробити в житті. Та невблаганна хвороба перервала її життєвий політ...

Згодом на життєву стежину Василя Грещука ступила пані Валентина, яка огорнула його своєю любов'ю, стала берегинею родинного вогнища до останніх днів його життя. Вони завжди були разом, ми часто зустрічалися на наукових конференціях.

Незабутніми стали виступи професорського подружжя на Міжнародній науковій конференції в Ужгороді в жовтні 2023 року на пошану пам'яті члена-кореспондента НАН України, доктора філологічних наук, професора В. В. Німчука (до 90-річчя з дня його народження). Також восени 2024 року Василь Васильович та Валентина Василівна виступили на науковій конференції на пошану пам'яті доктора філологічних наук, професора кафедри української мови В.І. Добоша (до 100-ліття з дня його народження).

Свого часу ми разом вели секційне засідання в Рівному на Міжнародній науковій конференції до 450-річчя Пересопницького Євангелія. Для мене це була велика честь, а потрапили ми туди на запрошення Василя Васильовича Німчука. Розкішна музейна зала, на стінах якої були розміщені неперевершені твори іконописного мистецтва, учасники з різних куточків України, цікаві доповіді, дискусії – такою запам'яталася ця зустріч. І ми з Василем Васильовичем керуємо секцією, точніше, я вчуся у нього, як треба провадити конструктивний діалог, спрямовувати доповідачів у потрібне річище...

Василь Васильович підготував ґрунтовну рецензію на мою докторську монографію, написав відгук про реферат моєї докторської

дисертації, за це я безмежно вдячна йому. Тож наші наукові контакти продовжувалися.

Четверо моїх аспірантів успішно захистили свої кандидатські дисертації в Івано-Франківську (Вероніка Баньої, Марія Медведь, Мирослава Химинець, Марія Яцьків). Тепер уже мої наукові вихованки відчули оту неповторну приязнь, високий професіоналізм ученого, оте добро, що струменіло з його очей. Усі четверо згодом стали добрими викладачами-професіоналами, глибокими науковцями.

У червні 2024 року на засіданні спеціалізованої докторської вченої ради в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка успішно захистила кандидатську дисертацію моя здобувачка Рената Луканинець. Василь Васильович Грещук був членом цієї ради. Уже тоді почував себе не зовсім добре, але таки приїхав на засідання ради разом із Валентиною Василівною, виступив із ґрунтовною підтримкою моєї Ренати Луканинець. Це був виступ визначного мовознавця сучасності, який схвально охарактеризував науковий доробок молододі дослідниці, підкреслив її здобутки, підказав шляхи подальшого вдосконалення її наукової праці. Моя Рената сказала опісля, що в неї вирости крила, вона відчуває донині глибоку вдячність за таку потужну підтримку, яку висловив їй Василь Васильович під час захисту. Ми й подумати не могли, що тоді востаннє бачимо вченого... Трансляцію захисту переглядаємо в інтернеті знову і знову. І кожен раз захоплюємося масштабністю думки Василя Васильовича...

Його наукові праці, його виступи на конференціях, відгуки опонента, вся його багатогранна діяльність засвідчує величезну ерудицію вченого, його незгасну любов до рідної мови, дослідженню якої він присвятив усе своє життя.

У моїй домашній бібліотеці є чимало праць Василя Васильовича, подарованих ним. Не раз гортаю їх, особливо тепер, коли завершилося земне життя професора. Усвідомлюю, наскільки доля була прихильною до мене, подарувавши знайомство, зустрічі і наукове спілкування з ним.

Зринають спогади, хвилями накочується сум... Не почуємо його тихого голосу, до якого всі прислухалися. Не побачимо тих очей, що випромінювали добро. Не напишеться вже чергова монографія, стаття, відгук чи рецензія...

Залишається тільки пам'ять, добра пам'ять і невимовний жаль... Нехай Господь дарує Василеві Васильовичу Царство Небесне і вічний спокій...

Микола Мірченко

Вдячна пам'ять...

Із Василем Ґрещуком нас звела доля у далекому вже 1979, коли у стінах Драгоманівського тепер уже педуніверситету обговорювали кандидатську дисертацію здобувача Василя Ґрещука. Я, будучи аспірантом кафедри української мови, писав протокол того засідання на кілька десятків сторінок... Їх пізніше відтворювали на друкарській машинці... Були часи... Пізніше наші дороги сходилися на публічних захистах аспірантів, Міжнародних конференціях у Львівському, Прикарпатському, Чернівецькому університетах у різні роки. Василь Васильович у 2000 році рецензував також мою монографію “Структура синтаксичних категорій”, Луцьк: редакційно-видавничий відділ “Вежа” Волинського державного університету імені Лесі Українки, 2021. 340 с.

Будучи науково вимогливим і серйозним рецензентом, Василь Васильович водночас прихильно поставився до моїх напрацювань із синтаксису української мови, подав плідні поради і толерантні зауваження. У спілкуванні з ним відчував доброзичливе, товариське ставлення, велике прагнення до співпраці, бажання пізнати не лише словотвірний аспект мови.

Безумовно, що пан Ґрещук Василь “кохався” у словотворі, це було його кредо, і свідченням цього стала у 2009 році книга “Студії з українського мовознавства. Вибрані праці”, Івано-Франківськ, 2009. – де зібрано вдало статті, присвячені різним аспектам структурно-

системної організації й особливостям історичного розвитку і функціонування української мови.

Як справедливо підкреслив академік Віталій Кононенко у передмові до цієї книги, що дослідження Василя Грещука в галузі словотвору засвідчили потужні важелі творення нових і нових лексем на ґрунті саме української мови, перспективи її подальшого поступу, скажімо, в таких галузях, як термінологія, науковий стиль. Сучасні тенденції розвитку української мови, зокрема, оновлення та збагачення її словника через відмову від невиправданих іншомовних запозичень, зосібна внесених у неї під русифікаторським тиском, і повернення її до споконвічної джерельної бази здійснюються завдяки невичерпним ресурсом словотвору. І цю працю, і попередню “Нариси з основоцентричної дериватології” свого часу мені презентував дорогий Василь Васильович Грещук, гарний мій друг і побратим.

А ще не можу не згадати і книгу “Словотвір і текст”, видану саме зусиллям шановного Василя Васильовича як вдячну пам’ять про співавторку книги пані Оксану Грещук. Таке шанобливе ставлення захоплює.

А ще хочеться згадати, як я його вітав на 70-ліття поетичними рядками, таким собі акровіршем:

Васильку, любомудрий друже,
А ще дитинство не минуло, ні?
Стоять у видноколі друзі...
И ще зорять в Карпатах майже навесні
Любов, жага, натхнення і пісні...
Юнковим хлопчиком ти йшов на ниву й філологічну,
Гарантом був твій докторський диплом,
Реалізував себе уповні та й логічно.
Ех, що то є, що трохи літ минуло,
Що так настало в твоїм літі “зим”...,
У кого їх немає, тих утрат?
Кохання хай завжди перемагає,
Ожинки творчі рано ще справлять,
Весни тобі у серці і душі,
І “хай сміються й плачуть солов’ї”.
Сивий голуб трохи сів на голову,

І що ти зробиш тому голубу?
Миру Вам у хаті і “мира” у душі,
День щоб був кожний щасливим,
Енергії ж тобі не позичать,
Сяють хай очі молодечим завзяттям,
Як квіти-перси у траву впадуть,
Та зап’янить бузкове квіткове багаття.

Дякую долі, що Ви були у моєму житті...

Марина Навальна

Василь Грещук – відомий мовознавець, справжній інтелігент і надзвичайно добра й скромна людина!

Уперше познайомилися з Василем Васильовичем Грещуком майже двадцять років тому в Переяславі, в університеті. Тоді – ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”, нині – Університет Григорія Сковороди в Переяславі. Заклад вищої освіти спільно з Інститутом української мови Національної академії наук України проводив пленум з розвитку української мови. Мені як докторантці Інституту української мови доручили зустріти двох докторів наук, професорів з Івано-Франківська: Василя Грещука та Віталія Кононенка, які представляли на пленумі Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Переяслав зустрів гостей проливним дощем. Я тоді вибачалася за негоду, на що Василь Васильович зауважив: “Головне, щоб у нас був чудовий настрій!” Не зважаючи на те, що дорога від Івано-Франківська до Переяслава не близька, Василь Васильович із радістю відповідав на мої питання щодо засобів словотвору в нових, зокрема okazіональних

утвореннях. Бо для мене як докторантки тоді такі консультації були дуже цінними і важливими. Порадив професор, до яких дослідницьких робіт звернутися з того чи того питання. Я була у захваті від широти наукових поглядів Василя Грещука!

Надзвичайно пишаюся тим, що в 2011 році Василь Васильович Грещук прорецензував мою монографію на основі докторської дисертації “Динаміка лексики української періодики початку ХХІ ст.” : [монографія] (Київ, Інститут української мови; Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 328 с.). Безмежно вдячна за поради, зауваження. Василь Васильович міг настільки толерантно й обережно сказати про зауваги та рекомендації, що складалася думка, що ти це знав давно. А стиль спілкування? Це був неперевершений та вишуканий стиль справжнього інтелегента.

Пам’ятаю, як за день до початку ковідного карантину 2020 року, приїхала з колегами до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на акредитацію освітніх програм із філології. Зустрічаю в коридорі університету Василя Грещука. Він знайомить мене з дружиною Валентиною. Він це зробив скромно, але я бачила, як світяться в професора очі, коли він дивився на свою рідну людину!

На зустрічі з експертною групою Василь Васильович говорив коротко, але чітко і за суттю. До його слів прислухалися не тільки колеги кафедри, але й експерти. А як упевнено він захищав своїх кафедралів, з якою повагою відстоював кожного. Результат роботи акредитаційної групи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти – високі показники й акредитація на п’ять років трьох освітніх філологічних програм.

Мала за честь працювати з професором Василем Грещуком у спеціалізованій вченій раді з присудження наукового ступеня доктора наук 36.053.02 (філологічні науки) Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Профіль ради: 10.02.01 “Українська мова” (Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 р., № 530).

Скільки ми, члени докторської ради, мали професійної насолоди, коли в обговоренні тієї чи тієї дисертації брав участь Василь Васильович! Він був настільки високо інтелектуальним, що здавалося

аж соромився цього, водночас із повагою дискутував, ніколи не забував наголосити на досягненнях здобувача.

Мала честь бачити опонування дисертацій Василем Ґрещуком у спеціалізованій вченій раді Д 26.173.01 Інституту української мови НАН України. Це широта поглядів, володіння матеріалом, аналіз мовознавчих категорій. Це справді було наукове свято!

Наших зустрічей із професором Василем Васильовичем Ґрещуком було небагато – не більше десяти, – але пам'ятаю кожну. У моїй пам'яті він залишається мовознавцем високого рівня, надзвичайно інтелігентним, добрим і скромним. Він був неперевершеним патріотом свого краю та країни, він любив Україну понад усе!

Інна Беркешук

Слово як життя

Моє знайомство із Василем Васильовичем ще почалося задовго до нашої зустрічі. Уперше його прізвище я почула у 1999 році, коли навчалася на II курсі університету під час вивчення розділу сучасної української літературної мови “Словотвір”. І вже потім я побачила його взимку 2023 року біля Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Це був високий статний чоловік у темному пальті й окулярах, у руці тримав портфель. Він йшов легко, спокійно. Саме таким і запам'ятався мені. Уже пізніше, комунікуючи ближче, я відчула його впевненість, аристократичність, вишукану манеру спілкування. Навчаючись у 2003-2006 в аспірантурі згаданого університету, спілкуватись із поважним професором доводилося чи не щодня, оскільки він був науковим керівником мого дисертаційного дослідження – керівником толерантним, виваженим, але водночас і строгим. У кабінеті завжди витав аромат кави, і відчувався смак науки. Саме у кабінеті Василя Васильовича я побачила багато

фундаментальних праць, зі змістом яких ознайомилася під час написання дисертації, які цитую і сьогодні.

Перед науковими консультаціями завжди було трохи лячно, оскільки знала, що зараз буде аналіз уже зробленої роботи, зауваження, поради, інколи й критика, а опісля – настанови прочитати нову наукову літературу й проаналізувати її. Василь Васильович любив жартувати. Жарти завжди лунали на засіданнях кафедри, так він підбадьорював улюблений колектив. На конференціях також умів поєднати дотепний гумор й наукове слово. Жартом і позитивом закінчував будь-яку розмову.

Під час спілкування із викладачами кафедри української мови доводилося чути лише позитивні відгуки про їхнього керівника, мудрого наставника. Саме за вміння цікаво подати матеріал, розповісти, пожартувати, zorganizувати колеги його любили, поважали, дослухалися, наслідували.

Закарбувався в пам'яті випадок, яким би хотіла поділитися.

Вступивши у листопаді 2003 р до аспірантури, я з нетерпінням очікувала, щоб із керівником Василем Васильовичем узгодити тему кандидатської дисертації. Приходила на консультації, обговорювали спрямування дисертації, можливі теми наукової роботи, читала наукову літературу. А Василь Васильович спокійно казав: “Інно, не так легко придумати тему кандидатської дисертації. Треба час. Легше хлопця знайти, ніж визначитися з темою наукового дослідження”.

Дякую, Учителю, за мудре слово, за слухну пораду, за розкіш спілкування...

У тиші після голосу...

Я готувалася до захисту. Дуже раділа, що Петро Іванович Білоусенко без вагань назвав прізвище мого опонента, який знав краще за всіх в Україні словотвір. Надіслав у вайбер контакт... Хвилювалася про розмову, про наукове прочитання монографії, про дисертацію... Це був звичайний телефонний дзвінок. Спокійний голос... неквапливо говорили про все...

Василь Васильович для мене став таким рідним у 2020 році... Я дуже раділа усім його науковим порадам. Кожен його виступ на конференції – це обґрунтована розлога доповідь... Про наукове визнання Василя Васильовича можна писати дуже багато. Сьогодні мені хочеться пам'ятати його повідомлення, адже він писав: *“Хай наша віра в Перемогу летить до Бога в небеса!”*, *“Хай Великдень принесе мир в Україну”*, *“Нехай домівки в зелені купаються”*. Бажав вірити у дива...

Іноді здається, що деякі люди просто зупинилися десь поруч. Вони більше не пишуть, не дзвонять, не приходять на конференції... але ти все одно чуєш їхній голос у своїй голові. Згадуєш, як вони говорили, як вміли слухати – уважно, по-справжньому. Як вибирали слова – не для пафосу, а щоб підтримати, підказати, бути поруч. І тоді ти розумієш: це не кінець. Це просто новий формат присутності.

Василь Васильович міг пояснити складне – просто, а глибоке – зі смаком. Його наука – це не тільки книжки. Це люди, яким він допоміг повірити в себе. Його слова – це не лише цитати. Це ті думки, до яких хочеться повертатися у хвилини сумнівів.

І поки ми пам'ятаємо, слухаємо, передаємо далі – він тут. Між рядками, між нашими рішеннями, між словами “дякую” і “не забуду”.

Василь Васильович залишив по собі не лише науковий спадок, а й глибокий людський слід – тепло, мудрість і віру, якою ділився навіть у найтяжчі часи. Його слова, наповнені надією та духовною силою, залишаються в серцях і нагадують, як важливо зберігати людяність у

будь-яких обставинах. Нехай світла пам'ять про нього живе в кожному доброму слові, сказаному на його честь.

Світлана Ковтюх

СЛОВОдослідження, СЛОВОзбереження, СЛОВОтвір як життя

*Будучина – у Бога. В Тебе – тільки труд
Виснажний, безустанний і відданий.
Пророцтв не жди. Не вір. Ото життя твоє:
Як моря даль, – розгорнена праця
І – Божий зір над тим.*

*І раптом – буря,
Що кине хвилі в берег той, що треба.
Не знаєм більш нічого. Чуєш?
Жди й молись.*

Юрій Липа

“Мова як особливий чинник духовної єдності нації, як генетичний код її ментальності, як підґрунтя психології й філософії буття кожного народу становить собою феномен...” – такі слова на початку статті про історіософські погляди Юрія Липи у 2000 році написав доктор філологічних наук, професор, Заслужений діяч науки й техніки України Василь Васильович Грещук. Саме феноменові української мови присвятив горіння власного серця відомий в Україні та за її межами талановитий учений, який досліджував проблеми вітчизняної дериватології, діалектології, історії мови, семасіології, лексикографії, соціолінгвістики, мови художньої літератури тощо.

Ім'я Василя Васильовича Грещука назавжди закарбувалося в моїй пам'яті як символ глибокої ерудиції, системності, невичерпної енергії, патріотичності, щирої відданості науці – справі всього життя.

26–27 травня 2011 року в м. Івано-Франківську відбувалася XIV Всеукраїнська ономастична конференція “Українська онімія в часі і просторі”. Так щасливо зійшлися зорі, що я їхала потягом в одному купе з відомим світочем мовознавства, академіком Василем Васильовичем Німчуком, Грещукові спогади про якого названо “Життя, офіруване науці”. Уранці нас зустріло гармонійне подружжя Грещуків: ВВ + ВВ, родинний і творчий симбіоз покутянина та бойкині. Валентина Василівна – красива й харизматична дружина й муза з ніжно-поетичною душею, споборниця та сподвижниця й у житті, і на роботі (до речі, Василь Васильович Німчук був науковим керівником кандидатської дисертації Валентини Василівни). Прикметно, що впродовж багатьох років Грещуки на наукових форумах різних гатунків виступали науковим дуєтом. Чомусь найбільше згадуються атмосферні світлини цієї непересічної пари в однакових блакитних вишиванках, тих самих, що й біля церкви на останній спільний Великдень 2024... І збірку власних поезій “Я тобою дихаю й живу” 2025 року пані Валентина присвятила своєму коханому чоловікові, він ще встиг тому потішитися...

А далекого 2011 року на травневому івано-франківському пероні я пожартувала про те, що можна ставати між двома Василями Васильовичами – Грещуком та Німчуком – і загадувати бажання, які обов’язково мають здійснитися. Це ж треба, який черговий збіг: повні тезки – обидва професори, доктори філологічних наук, яких поєднувала багаторічна дружба, теж ВВ + ВВ.

XIV Всеукраїнську ономастичну конференцію було організовано на високому науковому рівні. 27 травня 2011 року гостинні господарі повезли нас, учасників форуму, на екскурсію до Буковелю та на університетську базу відпочинку. Дорогою стали біля гірського джерела. Фантастичний пейзаж: високе синє небо, гори Карпати в смарагдовій зелені, дзюрчить кришталева цілюща вода, чисте повітря заряджене відчуттям волі цих просторів і людей, яких ніколи й нікому не вдалося підкорити, так само не вдалося знищити нашу мову.

І тут я стала свідком справжнього натхненного дива. Учені мужі зійшлися в коло, начебто збиралися виконувати аркан – ритуальний

чоловічий танець, здавна поширений на цих теренах, один із складників посвячення в легені, або в евентуальні опришки, коли вже дозволяли носити бартку, черес, а найголовніше – мали право вбивати ворогів. Разом із двома Василями Васильовичами – Грещуком та Німчуком – до сакрального кола приєдналися відомі вчені: Дмитро Григорович Бучко, Василь Вікторович Лучик, Святослав Олексійович Вербич та інші – і до неба злетіли невмирущі слова стрілецьких та повстанських українських пісень. Двійко аспіранток із Києва спробували підтягувати тонкими голосами, я мімікою показала: не треба. Це було професійне, фантастично злагожене звучання оксамитових чоловічих голосів, від яких, здавалося, дрижали гори. Мабуть, так лунав легендарний хор Олександра Кошиця, який підкорив світ. Це був справжній катарсис. Саме тоді я дізналася, що Василь Васильович Грещук, попри гарний голос і вміння співати, має хист до танців: у часи навчання в інституті брав активну участь у діяльності студентського хореографічного ансамблю “Верховинка”.

У поїзді з нами був син Василя Васильовича Богдан, який теж брав участь у конференції – гени пальцем не роздавиш. А ще ім'я Богдан – і символічне для України, і маю до цього наймення пієтет, сама так назвала старшого сина. Десь читала, що в часи Русі всіх хлопчиків до хрещення іменували Богданами. Метафорична й прикладна етимологія – насправду, Богом даний.

Гречність Грещуків – це константа. До поїздів додому нас теж проводжали.

22–24 вересня 2016 року я зустрілася з Василем Васильовичем у Львові на Міжнародному науковому конгресі “Іван Франко: Я єсть пролог...” (до 160-річчя від дня народження). Професор Грещук як фаховий дослідник спадщини Великого Каменяра разом із доктором філологічних наук Флорієм Сергійовичем Бацевичем вели засідання секції 10 “Лексико-семантична структура та стилістична організація Франкового тексту”, на якому виступала і я з доповіддю. Рясним науковим натовпом вечірнім Львовом поверталися до готелю, продовжували обговорювати наукові проблеми, спілкувалися. Однак Василь Васильович переважно розмовляв по телефону зі своєю

“смаглявою золотою віолончеллю” Валентиною Василівною, яка того разу не приїхала на конгрес.

Я постійно послуговуюся працями Василя Васильовича, рекомендую їх студентам та аспірантам. Також використовую роботи професора Івана Івановича Ковалика, пам’ять про якого гідно пошановано завдяки й зусиллям та низці ініціатив вдячного учня – професора Ґрещука: це і впорядковані з любов’ю вибрані праці керівника й наставника, і низка наукових конференцій в Івано-Франківську, Львові, Тернополі, і створений спільно з Інститутом української мови НАНУ Прикарпатський дериватологічний центр імені Івана Ковалика, і до цього переліку я б зарахувала потужну наукову школу Василя Васильовича Ґрещука. Хотілося б художнього роману й серіалу про людські стосунки, наукову співпрацю, взаємну підтримку між двома українськими мовознавцями найвищого ґатунку, двома науковими галактиками – професором Іваном Івановичем Коваликом та Василем Васильовичем Ґрещуком.

У березні 2023 року потужна наукова спілка Ґрещуків – Василь Васильович і Валентина Василівна – зв’язалися зі мною, щоб надіслати безкоштовно бібліотеці Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка в м. Кропивницькому та всім охочим низку власних праць. Коли я отримала й почала переглядати безцінні подарунки, то була зворушена до сліз кількома рядками, написаними кров’ю серця Василя Васильовича, у невеликій анотації під світлиною Оксани Богданівни Ґрещук на початку монографії “Словотвір і текст” (2022): “Ця книжка могла б вийти у світ понад двадцять років тому і як одноосібна монографія, а не з подвійним авторством, однак доля розпорядилась інакше. Перерваний політ на самому злеті – так можна сказати про співавторку праці. <...> Із-за нестерпного болю та гіркоти втрати я довго не міг приступити до її [монографічної праці – С. К.] доопрацювання і завершення”. Щемко, зворушливо, світло...

Це про високі почуття, любов і благородство двох – Василя Васильовича та Валентини Василівни Ґрещуків...

Незгасима Зоря на нашому життєвому шляху

Грещук Василь Васильович – видатний український учений-мовознавець, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови (упродовж 1992-2023 рр.) Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

На професійній ниві Василя Васильовича Грещука багато творчих здобутків, досягнень та добрих справ... Про це свідчать понад 300 його наукових публікацій, серед них – кілька монографій, одноосібних й у співавторстві, присвячені як актуальним теоретичним питанням словотвору, так й аналізу ролі відомих постатей у розвої лінгвістичної україністики.

Протягом багатьох років Почесний професор ПНУ імені Василя Стефаника Василь Грещук значною мірою сприяв розвиткові й формуванню наукового потенціалу українських освітян: підготував двох докторів філологічних наук, 27 кандидатів філологічних наук та одного доктора філософії. Також виконував обов'язки заступника голови спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій у ПНУ імені Василя Стефаника, працював у складі спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських дисертацій у Львівському національному університеті імені Івана Франка та із захисту докторських у Дрогобицькому національному педагогічному університеті імені Івана Франка.

Грещук Василь Васильович – це талановитий Вчений, Науковець із широким колом дослідницьких інтересів, Світило в українському мовознавстві.

Можна ще багато писати про Василя Васильовича, про його наукові здобутки, професійні досягнення, у будь-якому разі всього не перелічити ...

Але передусім Василь Васильович – це мудра, світла, справжня Людина з великої літери, яка не закопала свій дар, свій талант, а старалася сповна його розкрити, примножити та передати своїм учням, студентам, наступним поколінням. Це безцінно, це залишиться в пам’яті моїй назавжди. Ця Людина – приклад для кожного з нас бути мудрими, виваженими, іти за своїм покликанням, не зрадити себе та інших ні словом, ні ділом.

Упродовж 2014-2025 років я завжди могла звернутися за порадою, як діяти далі, як краще вчинити. Кожного разу вислуховував, думав і за якусь мить давав найкращу пораду, яку можна було б взагалі почути. Найбільше запам’яталися його слова під час підготовки моєї кандидатської дисертації до захисту ще у 2014 році: “Якщо у вас нові творчі ідеї, думки, і ви самі повністю у цьому переконані, то треба їх так теоретично обґрунтувати, щоб ніхто не мав жодних зауважень, а тоді втілювати це на практиці. Головне – не боятися іти вперед, інколи проти системи, адже ми покликані творити щось нове, змінювати сталі погляди, принципи, якщо це насправді відповідає реаліям та не забувати вірити у власні сили.” Це дуже мене підтримало й дало нові сили іти вперед навіть тоді, коли було складно.

Така людина – це рідкісний діамант на життєвому шляху.

Я вдячна Богу за можливість учитися у Василя Васильовича, слухати його настанови та поради і загалом за цей унікальний шанс знати таку людяну й мудру Особистість. Жаль великий, що його вже немає, досі не віриться...

Василя Васильовича завжди буду пам’ятати та згадувати теплими й добрими словами. Низький Вам уклін за все, спочивайте з Богом!

Слова вдячності про доброго Вчителя, мого наукового керівника Василя Васильовича Грещука

Із Василем Васильовичем познайомилася у 2012 році. Він тоді був директором Інституту українознавства та завідувачем кафедри української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Відзначу, що я дуже боялася першої зустрічі з професором, але вже через декілька хвилин нашої розмови стало зрозуміло, що під суворим обличчям був добрий, щирий чоловік, який повірив у мене та погодився бути моїм науковим керівником, учителем та наставником.

Вважаю, що мені дуже пощастило, бо як науковий керівник він контролював процес написання дисертації і всіляко стимулював. Він був відвертою людиною, любив правду, якщо щось не подобалось, казав у вічі. Перевіряв кожне слово, речення, цитату посилання. “Оксано, в роботі не може бути плагіату, це насамперед моє лице, довіра до мене у майбутньому”, – не раз у спілкуванні наголошував Василь Васильович.

Він поводився не як наставник, а як добрий учитель, який завжди мав свою думку і, здавалося, що знає відповіді на всі питання. Хоч не про все я наважувалася спитати.

Дуже добре пам’ятаю наші зустрічі, коли я приїжджала з Тернополя в Івано-Франківськ. Василь Васильович завжди знаходив час для мене. Він був вимогливим та справедливим, пунктуальним та уважним, ніколи не запізнювався. Мені не доводилося чекати на нього. Його порядність та людяність приємно дивувала. “Це моя учениця, вона приїхала з Тернополя, я мушу приділити їй час, вона здалека приїхала, будь ласка, почекайте”, – це була відповідь професора студентам чи колегам. Я захоплювалася його багатого, вишуканою українською мовою, професійною ерудицією, демократичністю у

спілкуванні. Ми зустрічалися двічі на місяць, кожні два тижні. Василь Васильович ставив переді мною завдання, я виконувала, він читав, правив, креслив... Було важко, але цікаво. У 2014 році під керівництвом Грещука Василя Васильовича я успішно захистила кандидатську дисертацію на тему “Побутова лексика Підгаєччини: семантика, способи номінації, ареал”.

Після захисту дисертації ми продовжували спілкуватися. Наші зустрічі були надзвичайно теплими і приємними. Пригадую, як Василь Васильович разом із дружиною Валентиною Василівною приїжджали у Тернопіль на наукові конференції. Для нього було важливим, щоб його учні теж брали участь у таких заходах. “Оксано, ви повинні брати участь у конференції, підготувати доповідь, адже у вас є ще багато матеріалу, з яким варто поділитися”, – наполягав Василь Васильович. Він пишався своїми учнями. З гордістю розповідав про нас, радо знайомив з іншими видатними науковцями та своїми колегами. Саме Василь Васильович познайомив мене з українським мовознавцем, доктором філологічних наук, професором, директором Інституту української мови Національної академії наук України, Гриценком Павлом Юхимовичем.

Я раділа та чекала на ці унікальні зустрічі. Наші розмови були незвичайними, говорили про все: народні назви, роботу, студентів, родину, захоплення, природу... Це була можливість поговорити не просто з цікавими співрозмовниками, а з високоосвіченими інтелектуалами, що мали вишуканий смак у спілкуванні. Їхня скромність, щирий український характер і доброзичливість гармонійно поєднувалися з глибокими знаннями філологів, істориків та культурологів, роблячи їх простими і доступними для розмов.

Упродовж нашого спілкування Василь Васильович завжди піклувався та хвилювався про мене: “Як ваші справи? Як ваша робота? Чи маєте години на кафедрі?”. Він знаходив багато добрих слів для мене. Це була Людина з великим серцем, яка присвятила своє життя вихованню молодого покоління.

За короткий час нашого знайомства я зрозуміла, що таких інтелектуальних, ерудованих, талановитих людей, до яких належав

Василь Васильович, виявляється, на цьому світі дуже мало. Його любов до рідного, до українського, до народного слова відображена у його працях та книжках. Мені пощастило отримати подарунок від Василя Васильовича – словник у двох томах “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. Це титанічна наукова робота, справжній скарб для збагачення української мови. Пишаюся та горджуся таким подарунком.

Сьогодні хочеться повторити слова вдячності за те, що Василь Васильович повірив у мене і дав мені можливість бути його ученицею. Дякую Богові, що мала такого Наставника та Вчителя.

Ольга Костриба

Непідвладний часу (пам’яті світлій Людині – Грещуку Василеві Васильовичу)

Люби вчителя, як батька,
і ніде не лишайся з більшим
задоволенням, ніж під його опікою
Я. А. Коменський

Спомин із сердечної вдячності воістину великій Людині, Батькові на науковому поприщі, непересічній Особистості – вельмишановному Василеві Васильовичу Грещукові.

Колись, будучи студенткою першого курсу бакалаврату, у далекому 2011 році, мала за щастя вперше відвідати лекцію Василя Васильовича з курсу “Вступ до мовознавства”. Елегантний костюм, стриманість, виваженість думки, обізнаність вразили найбільше. Саме тоді в мене сформувався образ взірцевого Науковця-Людини, який аж до відходу в засвіти жодного разу не похитнувся. Не похитнеться!

Прагнучи наслідувати (мабуть, доля відчула мої поривання), під його керівництвом захистила спочатку магістерську роботу, а згодом і

дисертацію. Власне, з останнім моментом пов'язаний особливий спогад, коли я відчула силу його думки, думки Наставника та не просто Людини, а міцної Опори у моєму житті.

Одного ясного дня, хвилюючися через коментарі щодо написаного розділу, переступила поріг оселі Василя Васильовича. У кабінеті найбільше мене здивувала його власна бібліотека. Занепокоїлася: це ж треба було прочитати стільки книг? Друге, на що звернула увагу, – це чи то розкидані, чи то вже посортовані на столі папірці (картотека), узяла до уваги, бо працювати з матеріалом такого типу за допомогою комп'ютера незручно. Він не знав, що навчав мене своїм прикладом. За столом сидів Титан науки – Василь Васильович (о диво, не в костюмі). Він, гортаючи мою роботу, пояснював правки, обґрунтовано. І не зронив жодного зайвого слова, без осуду, професійно! Це викликало в мене захоплення... Із того часу побоююся не виправдати очікувань професора. А позаду нього, через вікно, виднілася церква. Його силует наче світився. Сонячно, і я подумала: це таки святий Чоловік!

Поміркованість, мудрість, чуйність і, звісно, доброта стали основою увіковічнення його постаті.

Сьогодні, коли шукаю вирішення наукових проблем, думаю про те, що сказав би мені Василь Васильович. Одне знаю точно: “Пиши в річищі словотвору, “сухого” ”. Писатиму!

Відчуття поваги та низький уклін Учителеві! Вдячна долі за можливість запозичити науковий досвід визначного Мовознавця, який залишив неоціненну (потужну, – сказав би Він) спадщину, за опіку на науковому шляху, за добре слово доброї Людини!

Світлий Чоловік світлої пам'яті! Усі вчасно невимовлені слова вдячності проказуватиму молитвами...

Таких уже не буде: світлій пам'яті Василя Васильовича, мого наукового керівника

Із Василем Васильовичем я познайомилася 2012 року, коли вступила до магістратури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. До того я чотири роки “грязла граніт науки”, старанно вчилася, отримала диплом бакалавра з відзнакою і хотіла продовжувати далі навчання в аспірантурі. Викладачі з кафедри української мови порадили звернутися до Василя Васильовича, запитати, чи не зміг би він бути науковим керівником магістерської роботи в мене. Тоді я і повірити не могла, що це може бути – писати магістерську в Грещука Василя Васильовича, знаного всім мовознавця, за працями якого ми готувалися до занять, якого цитували нам на лекціях і практичних, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри української мови, Світила в лінгвістиці. Але це сталося. Василь Васильович погодився бути моїм науковим керівником. Спочатку – магістерської, потім – кандидатської. Це для мене була честь.

Якось інтуїтивно, напевне, бачив професор уже з першої розмови, до чого в студента, аспіранта є особливий нахил, яку пропонувати йому тему для дослідження. І мені Василь Васильович запропонував писати про те, що я любила найбільше – про діалекти. І я написала, і магістерську, і кандидатську. Це було моїм величезним науковим, світоглядним, філологічним зростанням завдяки Василеві Васильовичу, Людині непересічній, талановитому Вчителю. Пам'ятатиму завжди, з яким захопленням слухала його, коли він говорив про мову, та й, зрештою, про все інше – з почуттям гумору, цікаво, бо це був майстер слова. Надзвичайна інтелігентність, яка була в нього, вміння робити складне простим, бажання вберегти від того,

що би ускладнювало, зробили мій науковий шлях під його керівництвом безболісним, приємним і світлим.

Кандидатом наук я стала у 24 роки. Зараз працюю викладачем в університеті в Києві, здобула вчене звання доцента кафедри української мови, історії та інформаційної діяльності Державного університету “Київський авіаційний інститут”. Отже, мрії здійснилися. Розумію прекрасно, що професійно відбулася завдяки Василеві Васильовичу. Дякую Богу, що мала щастя з ним познайомитися і в нього навчатися.

Ми бачилися з Василем Васильовичем і його дружиною Валентиною Василівною, коли я приїжджала додому, в Івано-Франківську область, на свята. “Сподіваюся, колядувати приїдете?” – запитував він мене перед Різдвом, коли просив узяти йому з Києва книги. Яка то була зустріч надовго запам’ятовувана! “Святкуйте в мирі, без тривоги!” – бажав він мені перед Різдвом 2024-го, коли додому я не їхала. Тоді по телефону запитав, коли планую приїхати. Я сказала, що на Великдень, на Великдень він уже відійшов у засвіти... Як це було боляче... Таких уже не буде. Про таких пам’ятатимуть завжди і таким будуть вдячні безмежно. І я вам дякую, шановний Учителю! Світла Вам пам’ять...

Ольга Стрижаковська

Василь Васильович Ґрещук як духовний і науковий орієнтир: особисті рефлексії

У науковому житті кожного з нас є постаті, зустріч із якими визначає не лише професійну траєкторію, а й особистісне зростання. Саме такою постаттю для мене був професор Василь Васильович Ґрещук – знаний український філолог, дослідник, педагог, наставник, узірець наукової доброчесності. Його мовна інтуїція, величезна ерудиція та відданість українській мові справді вражали.

І я зі щирою вдячністю і теплотою згадую свого наукового керівника Василя Васильовича – людської величі Вчителя, під керівництвом якого формувався мій науковий світогляд.

Пригадую одну з наших перших робочих зустрічей: Василь Васильович уважно вислухав мої попередні напрацювання, а тоді спокійно, але проникливо поставив кілька запитань, які змусили мене подивитися на тему зовсім по-іншому. У тій розмові було все: і вимогливість, і заохочення, і тонка іронія, і щире бажання допомогти знайти власну дослідницьку інтонацію. Я вийшла з його кабінету не просто з редагованим планом, а з відчуттям внутрішнього поштовху до глибшого пізнання.

Особливим випробуванням стала робота “в полі” – збір матеріалів у селах Буковини. Я проводила опитування, анкетування на фельдшерсько-акушерських пунктах, під час батьківських зборів студентів, розмовляла з літніми людьми, фельдшерами. Саме в цих живих бесідах відкривалися глибини народної мовної традиції: слова “зір”, “пристріл”, “жовтяниця”, “надуття”, “давлене” звучали не як архаїзми, а як частини культурного коду. Василь Васильович наголошував: “Народна назва – це не просто симптом, це світогляд. У ній – пам’ять, досвід і навіть способи лікування”. Ці його слова стали дороговказом у кожному інтерв’ю, у кожному заповненому аркуші анкети.

Як і в будь-якому дослідженні, не все давалося легко. Частина анкет була неповною, деякі відповіді суперечили одна одній. Я прийшла до професора з розпачем: “Що робити з цим уривчастим, хаотичним матеріалом?”. “Ольго, не поспішай відкидати, – відповів він, – у цьому хаосі може бути система. Подивись уважно, вдихни у ці слова контексти”. Його спокій і віра в мої сили допомогли мені побачити у фрагментарному – цілісність, у поодинокому – закономірність.

Василь Васильович умів відкривати в кожному потенціал, якого ми самі за собою не завжди помічали. Виховував у нас відповідальність до слова, точність думки, повагу до джерел і, головне, любов до української культури.

Його уроки залишаються зі мною й сьогодні – у кожному дослідницькому рядку, у кожній лекції, яку я читаю студентам. Адже школа професора Грещука – це не лише академічний рівень, це й висока духовна школа. Я щаслива, що пройшла її, маю за честь бути його ученицею.

Постать Василя Васильовича – не лише сторінка мого професійного шляху, а й духовний орієнтир, до якого звертаюся щоразу, коли шукаю відповідь на важливі питання. У час, коли так потрібні справжні авторитети, постать професора Василя Грещука залишається еталоном гідності, глибини й щирої відданості українському слову. Світла пам'ять про нього живе в мені з любов'ю, шаную і вдячністю.

Галина Шикеринець

Мій найкращий куратор і швагро

Для мене Василь Васильович не просто мій викладач, найкращий куратор групи, у якій я навчалася, порадник, наставник, він ще й поважний і дорогий член нашої сім'ї, чоловік моєї молодшої сестри Валі. У далекому 1977 році я вступила до Івано-Франківського педінституту імені Василя Стефаника, тоді Василь Васильович став куратором нашої групи. Молодий, красивий, надзвичайно талановитий, перспективний, водночас, дуже простий і людяний, закохав у себе не мене одну, а всю групу, та ні – весь потік філфаку. Мешкали ми тоді у гуртожитку на вулиці Сухомлинського і він теж. Часто приходив до нас, цікавився, як наші справи, чи є у нас проблеми, намагався допомогти у всіх життєвих перипетіях. Так, він таким був, переймався долею кожної з нас, радив, допомагав, скеровував, сприяв, просто любив нас усіх безмежно, а ми його не менше любили і поважали. Між собою ми люб'язно називали його наш “Вась. Вась.”. З ним ми мали цікаві поїздки під час діалектологічної, фольклорної

практик у наших Карпатах, під час збирання щедрих врожаїв із багатих земель на сході та півдні України. Згадується Херсонщина, Миколаївщина, ми і наш дорогий “Вась. Вась.”... Це незабутні миті, це пам’ять, яка роками не згасає, це спогади, які живлять і додають нам сил усе життя. Були ми всякі, слухняні і не дуже, в студентські роки. І коли молодому кураторові групи доводилося нас трохи виховувати, а деколи навіть вгамовувати, то я, пам’ятаю, як зараз, йому казала: “Василію Васильовичу, та я ще чемна, ще трохи почекайте, і за рік-другий прийде до вас моя молодша сестра Валя, отоді побачите, вона вже точно не дасть вам скучати...” І я як у воду дивилася, Валя дійсно прийшла і не просто прийшла, вона закохала з часом у себе і сама закохалася у мого-нашого “Вась. Вась”. Я й сама не очікувала, що тоді, наче напороочила, але всі ми від цього стали дуже щасливі. Я завжди з великою любов’ю і повагою зустрічала вдома у себе свого “Вась. Вась”. Мені було і незвично спочатку, і дуже-дуже приємно, що він для мене тепер ще рідніший, як був досі. Це ж треба, щоб сам професор Грещук став моїм швагром!

Це щастя переповнювало нас усіх прекрасні довгі роки, більше двадцяти. Ця людина для мене була дуже-дуже рідною, ми всі свята і будні намагалися проводити разом. Він настільки прикипів душею до Ріпного, а в цьому йому допомогла, звісно, Валя і любов до неї, що ми не уявляли вже без Василя Васильовича “ні літа – ні зими”. Сестра настільки залюблена у Ріпне, у рідний край, що дихати без нього не може. Їй вдалося цю залюбленість передати і моєму швагрові-кураторові. Раніше, коли ще жила мама, вони приїжджали тільки на свята, їздили на моря, конференції, подорожували. А з часом, коли відійшла мама у засвіти, коли наступили ковідно-воєнні роки, то все літо Грещуки “коротали” у Ріпному. Скажу відверто, що мені цього буде ой як не вистачати, бо ми їм садили-сіяли огірочки, а вони їх поливали-фотографували, тішилися, як малі діти, а ми разом з ними щонеділі, на всі свята зустрічалися, робили собі задушевні “посиденьки”: їли, співали, говорили-бесідували, згадували, переймалися долею України, слухали спів пташок, спостерігали, як сонце заходить, а місяць сходить, дивилися у бездонне “зірничне”, як

казала наша мама, небо і загадували бажання. Любив Василь Васильович мій город, сад, усю мою господарку: кури, кози, отримував насолоду від ідилії життя у селі. Любив усіх нас, а ми його. Як тепер без нього, без його порад, не знаю, сумно...

Тішуся, що був у моїй долі і залишиться у спогадах назавжди такий мудрий Учитель, такий прекрасний швагро, такий мій рідний Василь Васильович.

Неля Нікуліна

“Раз добром нагріте серце...”

Із шаною та сердечністю згадую свого декана філологічного факультету Грещука Василя Васильовича. Людина високої професійності, постійна організаційна поміч студентству не тільки на освітньому рівні, а й у побутових ситуаціях. Пожиттєво буду висловлювати вдячність за мудрі настанови, вселенське терпіння, людяність і щире бажання допомогти. Відкритість до співпраці на яскравих лекціях та любов до автентичного українського слова, яку він щедро передавав нам на кожному занятті, натхнення до самоосвіти стали для мене дороговказом упродовж навчання (1984-1989 рр.) за спеціальністю “Українська мова і література, німецька мова”, були неоціненною підтримкою на моєму шляху здобуття освіти й подальшого вибору праці на освітянській ниві. Завдяки підтримці Василя Васильовича і сприятливим умовам для навчання, я відчула себе частиною справжньої академічної спільноти, а знання, що нам щедро передавали протягом усього навчання, стали в нагоді у професійному утвердженні, адже відданість наших наставників і педагогів надихала мене до самовдосконалення та наполегливості у навчанні впродовж усього свідомого життя.

Також не можу не згадати часи спілкування з Василем Васильовичем далеко вже після навчання в Івано-Франківському

педагогічному інституті імені Василя Стефаника. У 2005 році, коли на захисті кандидатської дисертації мала за честь провідною установою визначити свою alma mater, приїхавши до Івано-Франківська з далекого Харкова для підписання потрібних документів, на щастя, зустрілася з дружиною Василя Васильовича пані Валентиною. Валентина Василівна провела мене до лікарні, де на той час перебував професор через ускладнення здоров'я. Усе сімейство Ґрещуків мені пригадується з теплотою в серці, бо і документи були підписані, і щиросердну допомогу я отримала, навіть коротеньку екскурсію містом, де я не була 16 років, мені провели. Людність і співучасть у гарних справах – основа і приклад справжнього педагога та наставника, який упродовж усього свого життя вів студентів шляхом гідності та любові до справи.

Богдан Грицишин

Спогади друга-побратима

Василю, Василю Васильовичу, Васильку...

Ці звертання – найтипівіші з тих, які я використовував у розмовах із Василем Васильовичем Ґрещуком. Так чи інакше, вони вже в минулому спілкуванні з людиною, яку я дуже добре знав, бо постійно вникав у те, що було, а ще більше – у плановане, вимріяне, здійсненне.

...Тепер, Василю, буду вже казати, писати тільки я і, до того ж, про те, що вже відбулося в роки наших взаємин, розмов, а то й мовчання, хоч воно не було аж так характерним для Тебе. Десь я, правда, лише згодом, почав розуміти й певною мірою переймати від Тебе цю рису як вияв мудрості...

Доля нас звела в далекому 1977 році в Івано-Франківську, у студентсько-викладацькому гуртожитку № 4. Туди мене поселили на якийсь час після прибуття з Києва як випускника університету ім.

Тараса Шевченка після закінчення відділення психології філософського факультету.

Не можу пригадати, з якої нагоди мене запросили на вечірку молодих викладачів і випускників Івано-Франківського педінституту... Господарями кімнати були моя колега по навчанню в Києві Надія Кміть, випускниця й аспірантка Львівського університету ім. І.Франка Лілія Третьевич, її колега аспірант Василь Грещук, а також асистентка кафедри української мови і літератури Гафія Василевич. Сімейна пара випускників Івано-Франківського педінституту Степан і Марта Хороби і я були запрошені як гості. Кожен на вечірку прибув (така була традиція) зі своїм, хоча б якимсь, "принесом"... Я, нашкрябавши з свого гаманця якусь частину "підйомних" грошей, приніс великі яблука, які мене вразили в цю ранню осінню пору своїми кольорами, запахом, соковитістю. Василь Васильович підкреслив декілька разів мій вдалий вибір.

Галасливі були всі, окрім мене (новоприбулого) і Степана Хороба (чомусь). Та через якийсь час, після спожитого вина, досить-таки швидко перейшли до співу... Василь і Степан, уже зіспівані раніше, приємно вразили; тож, відповідно, мене закортіло як професійного вчителя музики, співака, що вже набув достатнього сценічного досвіду, і собі заспівати... А тому я, підкоряючись експресивній волі Грещука як диригента на цій забаві, почав усе активніше заявляти про себе: голосніше і виразніше співати народні пісні. Василь Васильович, жартуючи, назвав мене своїм конкурентом у співах. Я погодився...

А скільки то раз було нами, Васильку, наспівано пісень і з яких нагод! І серед якої людности!..

Завирувало моє життя з початком 1977-78 навчального року. Працюючи на кафедрі педагогіки і психології серед цілком нових для мене людей, я відразу відчув допомогу Василя Васильовича як уже трохи досвідченого викладача вищої школи і як того, хто знав моїх колег по кафедрі. А тому я дуже м'яко вписався в системно-особистісні структури людських взаємин. Знаковими для нас обох були багаторазові перегляди арсеналів літератури, придбаної кожним із нас за період навчання. Нам приємно було бачити ті книги, що

виражали спільність наукових інтересів, а згодом проникати в таїнства психологічної науки (Василеві), а мені – у світ невідомого у філології, загальному мовознавстві, психолінгвістиці.

Так, ми сперечалися... інколи майже до сварки, коли, до прикладу, усе глибше вникали в особливості взаємозв'язків мови і мислення, етимології слів, чи коли дізнавалися щось нове із зарубіжної наукової літератури, новітніх віянь у журналах, газетах кінця 70-их та впродовж 80-их років, адже вони віщували, що “щось воно з того буде!”. Досі вдячний Василеві Васильовичу за науку, завдяки якій я розширив свої знання, книжкові фонди зі словотвору, за знайомство із професором-мовознавцем Іваном Івановичем Коваликом та його учнями.

Ознайомившись зі змістом моєї дипломної роботи, Василь як аспірант, який ось-ось захищатиме кандидатську дисертацію, через дружні поради, а інколи навіть категоричні вимоги, почав вселяти в мою свідомість потребу навчання в аспірантурі. Він був надзвичайно радий, коли я став аспірантом НДІ загальної педагогічної психології АПН срср, а пізніше як міг, так допомагав долати різні життєві труднощі.

“Вдячний тобі, Василю, – так я казав йому не раз, – що оженив мене з Марійкою!”, тобто схвалив мій вибір дружини (бо ж був першим дружбою на нашому весіллі), а ще за те, що став хресним батьком донечки Олі.

Не зможу ніколи забути, Василю, наші будні й свята тих часів, коли ми мешкали разом із іншими викладачами педінституту в гуртожитку на вулиці Шевченка, 32. Тут ми дружили сім'ями, “вирішували” тогочасні світові проблеми й обговорювали майбутнє України, буваючи на народних мітингах, на “білякубних” майданчиках, де виголошували свої конструктивні думки В'ячеслав Чорновіл, Левко Лук'яненко, де звучали пісні Тараса Петриненка.

Переймаючись атмосферою суспільного життя 80-их років, Василь Грещук не забуває й далі про науку та вдосконалення методів, способів навчання студентів, особливо віддаючи свої сили на організацію й проведення діалектологічної та фольклорної практик, на розробку програм і анкетних опитувальників, на грамотне

опрацювання й представлення дослідницьких матеріалів у наукових збірниках.

І як вершина, здобута тобою, Василю, – захист докторської дисертації в Інституті мовознавства імені О.О. Потебні Академії наук України, публікація твоїх статей у наукових журналах, енциклопедіях тощо. Пам'ятається досі багатом (уже зрілим і літнім викладачам, професорам) твоя праця на посаді декана. Ти вміло вирішував загальнофакультетські проблеми і, чуйно ставлячись до ветеранів, сприяв донесенню ними свого життєвого досвіду, мудрості до студентів.

Організуючи проведення наукових конференцій у межах Івано-Франківського педагогічного інституту, а згодом Прикарпатського університету, Василь Грещук з успіхом залучав до науково-дослідницької роботи аспірантів, які ставали його послідовниками. Він надзвичайно відповідально ставився до обрання його директором Інституту українознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Свідченням успішності цієї установи є видана наукова продукція, залучення до співпраці аспірантів, докторантів.

Життєві труднощі Ти долав, бо був навчений і вихований у селянській сім'ї, де люблячі батьки, брат Михайло завжди опікували Тебе, бо бачили в синові дар Божий уже з малих літ упродовж наступних мандрів у Кривотульську, Отинійську школи, у педінститут, в аспірантуру Львівського університету імені І.Франка. До слова, після закінчення 8-го класу обдарований юнак був запрошений у Київську фізико-математичну школу як переможець республіканського конкурсу. Однак обрав філологію.

Твою наукову працю завжди високо цінували провідні вчені-філологи України, Польщі, Словаччини. Створена Тобою наукова школа рясно родила й, дай Боже, родитиме новими послідовниками. Усі, хто одержав благословення наукового керівника Василя Грещука, почуття вдячності передаватимуть і своїм учням.

Широта й глибина знань, запитів, життєвих компетентностей Василя Васильовича формувалися не лише через успішне навчання в

школі, у педінституті, в основі якого було читання художньої, а згодом і науково-популярної літератури. Вроджена, а великою мірою (як я думав і думаю) вихована в родині потреба спілкуватися, чути інших і бути почутим стали чи не одним із факторів сталої комунікації з людьми із різних соціальних та професійних груп. Василя Грещука знали, його думки цінували. Серед таких людей були не лише відомі філологи Києва, Харкова, Запоріжжя, Львова, Тернополя, Ужгорода та інших міст, але й непересічні люди мистецьких професій.

Йому випадала, нехай і епізодична, можливість спілкуватися із музикантами та співаками Львівського музичного вокально-інструментального ансамблю “Ватра” Мар’яном Шуневичем, Ігорем та Оксаною Білозірами, бандуристом Остапом Стахівим, навіть з артистами славнозвісного Кубанського хору та його керівником Юрієм Булавіним. Коло митців Івано-Франківська, з якими контактував, дружив Василь Васильович, з року в рік ставало все ширшим. Він завжди сприймав їхню творчість із вдячністю, хоча не боявся вступати і в дискусії із Степаном Пушиком, Василем Їжаком, Михайлом Сливоцьким, Ярославом Крушельницьким, Михайлом Фіголем, Богданом Томенчуком, Христиною Стебельською, Ольгою Слоньовською та іншими.

Про тих, хто відійшов в інший світ, прийнято говорити або добре, або нічого, крім правди. Але людям, які творили, професійно вирішували певні соціальні чи міжособистісні проблеми, доводилося ще при житті бути критикованими за певні помилки чи судження. У діях і вчинках Василя Грещука інколи було суперечливе, однак конструктивне поєднання значущих “плюсів” і повчальних “мінусів”, які творили вітаїстичну гармонію людських взаємин.

Що ж... Як би я і ми всі разом не старалися своїми спогадами оживити мого друга-побратима, відомого вченого, чуйного батька, дідуса, чоловіка, мусимо погодитися з тим, що його вже нема й не буде з нами. Збігатимуть роки, та я вірю, що згодом у матеріалах майбутніх книг спогадів про Василя Грещука буде ще більше представлено те, що визначало його сутність як ученого і як українця.

На спомин про Василя Васильовича, мого викладача та друга нашої сім'ї

Важко змиритися... але треба повірити... Коли відходять друзі, прощаєшся із частинкою власного життя. Такою людиною був для нас Василь Васильович. Пам'ятаю його молодим викладачем, який щойно почав працювати на кафедрі української мови. Його слово було завжди спокійним, але сповненим змісту, його порада – щирою, людяною і влучною.

Для нашої родини він був добрим другом і порадником у складні моменти, джерелом підтримки й натхнення. У ті часи зустрічалися дуже часто, практично щодня, а згодом довго були сусідами. Разом переживали радісні й сумні моменти в наших родинах, як могли, підтримували одні одних, розраджували і втішали. Василь Васильович завжди відгукувався на запрошення погостювати в наших батьківських оселях – у Стопчатові на Косівщині, у Шниреві на Блідщині. Його знали, любили й шанували наші з Богданом матері.

Пам'ятаю суперечки до півночі, пісні, які співалися на спільній кухні, згадую його тонке почуття гумору, коли добродушно іронізував чи намагався допомогти. У кожному спогаді про нього – тепло й задума...

Земний шлях Василя Васильовича завершився, але світло його душі продовжує жити в наших спогадах, у кожному доброму слові, яке він колись сказав, у кожному вчинку, що надихнув інших. Ми схиляємо голови в скорботі, але водночас дякуємо за ті миті, які нам випало прожити поруч.

Хай буде його спочинок мирним, а пам'ять – вічною.

Назавжди в пам'яті живий

Відхід Василя Грещука – відомого вченого-мовознавця, знаного не тільки в Україні, а й на європейських теренах – в засвіти (а для мене **ВАСИЛЯ, ВАСИЛЬКА**, як називали ми його у студентські роки) став справжнім шоком. Адже не так давно ми святкували його 75-річчя у невеликій компанії давніх друзів і родини (сім'ї Грицишиних: Марії – педагога з великої літери, якій не випадково присвоїли звання “народного вчителя”, та її чоловіка Богдана, який викладав психологію у нашому Прикарпатському національному університеті; нас, подружжя Марти і Степана Хоробів, які впродовж багатьох літ пов'язані з кафедрою української літератури цього ж навчального закладу (знайомих між собою від середини 70-80 років ХХ ст.), Надії Тишківської (доцентки кафедри української мови), яка дещо пізніше ввійшла у наш гурт), а також рідних сестер дружини Валентини, теж педагогинь, з їхніми чоловіками). На жаль, інші неформальні члени нашої компанії роз'їхалися по Україні та за її межі: Ліля Невідомська, яка вчилася в аспірантурі Львівського університету імені Івана Франка разом з Василем, потім працювала з ним же на тій же кафедрі української мови Івано-Франківського педінституту імені Василя Стефаника, але після одруження переїхала в Тернопіль, Надя Кміть – психологиня, яка зараз проживає у Львові, Гафійка Василевич – мовознавиця, нині мешкає у наймолодшій доньки – в Америці.

Ще недавно моя і Василева сім'ї були запрошені у філармонію на оригінальне святкування 70-річчя Богдана Томенчука – поета від Бога, освітянина, громадського діяча, нашого друга-товариша. Тут лунало його і в виконанні акторів поетичне слово, щирі виступи-привітання місцевих і шанованих гостей із багатьох областей України. Повертаючись разом (Грещуки і Хороби), ми обговорювали почуте, побачене, захоплювались вдало продуманим сценарієм ювілейного вечора, інтелектуальними виступами, звучанням справжньої поезії від справжнього Поета та музичного супроводу “Гармонія нобіле”. А

потім продовжили своє спілкування вдома у сімейства Грещуків. Згадуються прекрасні миті...

Коли дізналася, що Василь у реанімації, ніяк не вірилося, що може бути трагічний фінал, бо щоденна молитва за його здоров'я і надія, що все буде гаразд, що він вийде з цієї складної ситуації, не покидала мене і мою родину ні на мить. А ще приснився, як здавалося мені, добрий сон: юний Василько, такий молодий і гарний з блискучим чорним волоссям. Коли помер наш колишній викладач і декан Олександр Трифонович Лисенко (а я тоді навчалася в аспірантурі в Києві), то приснився він мені з чорним обличчям. А тут же – навпаки. Я одразу хотіла підбадьорити Василя і Валю по телефону, та зрозуміла, що все значно складніше, що про відвідини хворого не може бути й мови.

Я з Василем – однокурсники, тільки навчались у різних студентських групах. Знала, що він танцює у “Верховинці” під керівництвом чудових майстрів своєї справи Василя Дрекала та Василини Чуперчук-Дрекало, знала, що він “штурмує граніт науки”, як правило, лінгвістичних дисциплін, виділяючись, власне, насамперед цим серед інших однокурсників, по-своєму цікавих, але не таких “посидючих” і цілеспрямованих, яким був Василь. Досить згадати Ярему Томащука – теж розумного, але якогось аж надто “розкиданого”... А, може, він шукав себе в іншій професії, що, зрештою, призвело до переходу в інший навчальний заклад, не завершивши попереднього?! Чи з нашої групи Валентин Цибульський, талановитий поет із Фастова, який через складні застійні роки так і не зміг пробитися у творчий світ, надрукувати свої збірки, розчарувався, а відтак зник з нашої орбіти...

Ми з Василем насмілились пробувати вступати до аспірантури аж... в академічний заклад у столиці. Василь – в Інститут мовознавства, а я – в Інститут літератури АН тоді ще УРСР. Зрозуміло, що на той час у 70-і застійні роки минулого століття наш тодішній педінститут, хоч мав загалом добротних викладачів (доцентів – Л.М.Кіліченко, Ю.Ф.Кочерган, П.Г.Нісонського, Л.І.Батюк, Г.В.Смирнову, Г.І.Мазецького, подружжя Елеонори і Олександра

Лисенків, згодом В. Т. Полека...), та вважався все ж провінційним вишем, бо не було тоді на кафедрах докторів наук. Лише згодом переїдуть до нас професори, доктори філології І. І. Ковалик та М.В.Теплинський. Зрозуміло, ми кожен по-своєму переконалися, що для вступу до аспірантури, та ще на той час найавторитетніших наукових закладів з філологічних дисциплін, треба мати значні напрацювання, публікації, дисертабельну тему. А для цього варто консультиватися також із членами академічних установ, а ще... бути членом кпрс. Врешті, за результатами конкурсу ми також дійшли висновку, що можна мати цілий ряд статей, добрі вступні результати співбесід, але не пройти за конкурсом, якщо ти патріот або “неблагонадійний”. Як, скажімо, склалося у Тараса Салиги, на сьогодні відомого професора, вченого із Львівського університету, який згодом буде членом нашої вченої ради, добрий знайомий Василя Ґрещука і Степана Хороба. На жаль, він теж уже в небесних світах.

Проте ми з Василем отримали перший досвід, і він нам пригодився. Згодом Василь вступив до аспірантури Львівського університету імені Івана Франка, його науковим керівником стає професор Іван Іванович Ковалик. Через деякий час професор Ковалик переїде разом із напрацьованою мовознавчою картотекою з творів Василя Стефаника в нашу альма-матер і сприятиме науковому росту членів кафедри української мови на посаді завідувача кафедри. Василь буде його помічником в усіх щоденних справах. Власне, коли Василь приїхав після Львова уже кандидатом філологічних наук, приблизно в той самий час сюди з'їхалися чи зійшлися всі члени-друзі нашої компанії.

Ми зі Степаном перші з нашого гурту отримали двокімнатну кооперативну квартиру, яку виплачували в кредит 15 років. Тому багато дружніх зустрічей відбувалося в нас на вулиці Сорохтея, 37. Степан Хороб – хресний батько Богданчика (так ми його називаємо й дотепер, хоч він уже й сам виховує свого сина Нестора-школяра), сина Василя та його чарівної, доброї, скромної і розумної першої дружини Оксани, колишньої студентки, згодом мовознавиці. Власне, від народження дитини і впродовж багатьох років ми як хресні (а хресною

мамою була Леся Жук, викладачка іноземного факультету, а Богдан закінчив англійську філологію) щорічно відзначали його день народження. Це були прекрасні миті, згодом до нас приєдналося подружжя Загороднього Олега, доцента кафедри економіки та його дружини Ніни, викладачки музики. Тут велися інтелектуальні розмови про науку, кафедральні справи, літературу, мистецтво, театр, загалом про життя, плани на майбутнє. Та все це перервала жахлива, неочікувана, вкрай несподівана смерть Оксани, яка пішла до ангелів у розквіті сил на саме Різдво. Невдовзі й до нас прийшло горе, теж непередбачена, несправедлива (бо по суті ніколи не хворіла) смерть нашої старшої доньки Мирослави після других пологів на тридцять другому році життя, доцентки кафедри світової літератури, яка, захистивши кандидатську дисертацію з українсько-польських літературних зв'язків, невдовзі почала працювати над докторською. Нас знову поєднала тяжка і невідворотна втрата. Тільки той, хто пережив подібне, здатний зрозуміти біль і вічні страждання до кінця життя. Сьогодні, у час надважкої російсько-української війни, цей біль відчуває, на жаль, дуже багато мешканців України.

Пережити тяжку втрату Оксани Василеві допомогла Валентина, теж колишня вродлива і мудра студентка, у якої перед тим також помер чоловік. Горе зблизило їх. Валентина опікувалася ним як дружина весь час, аж до останнього дня, створюючи йому сприятливі умови для праці, для побуту, для життя, для одужання. Особливо це відчувалося в часи коронавірусу і в останні місяці недуги. Невипадково Василь не раз говорив, що якби не Валя, то я б уже давно вмер. Спільні мовознавчі зацікавлення (Валентина теж мовознавиця, кандидатка філологічних наук, доцентка), спільна робота в Інституті українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, де Василь тривалий час був керівником, давала свої наукові плоди.

Думаю, що колеги по кафедрі та вчені-мовознавці з різних вишів України ще скажуть своє слово конкретніше про Василя як вченого, як науковця. Я тільки зазначу, що він працював до останнього над запланованими науковими виданнями, як, до речі, і професор Микола

Лесюк, який, будучи уже смертельно хворим, дописував монографію про мову свого рідного села Ковалівки в лікарні, як і професор Віталій Кононенко, про якого прощальне слово у “Прикарпатському віснику НТШ “Слово” встиг написати якраз Василь Ґрещук.

З останніх наукових праць не можна не згадати, скажімо, “Ґуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник: У 2т. / відп. редактор Василь Ґрещук. Івано-Франківськ: Місто НВ. 2019. Т.1. 584 с. з дедикацією “Дорогим Степанові й Марті із щирими побажаннями всього найкращого. 19.11.2019”. Треба сказати, що він також “автор ідеї та концепції, керівник проєкту”. Вагомість і значення цього видання уже зафіксовано в анотації: “...це перший словник, у якому лексикографічно опрацьовано діалектну лексику й фраземіку одного говору (ґуцульського), освоєну мовою української художньої літератури. У словникових статтях охарактеризовано значення понад 7,5 тисяч ґуцульських діалектизмів, не враховуючи фонетичних варіантів”.

Не можна не звернути увагу на те, що Василь Ґрещук багато років керував кафедрою української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, продовжуючи традиції свого учителя професора Івана Івановича Ковалика, а тому на кафедрі є відомі вчені, такі як: професор Марія Голяннич, яка також опублікувала словник у 2 томах “Мовний портрет села Тюдів”; Мирослав Габорак, до речі, колишній аспірант Василя Васильовича, який видав низку наукових лексикографічних праць з ономастики, це відомі словники, якими послуговуються і на які опираються під час досліджування онімної лексики. У більшості цих видань відповідальним редактором є доктор філологічних наук, професор Василь Ґрещук. Що ж, Учень вартий свого Учителя!

Останньою книгою, яку ще за життя встиг передати Василь і Валентина (вони ж і співавтори), і рецензентом якої є Степан Хороб, це “Епітети, порівняння та фраземи в новелах Стефаника” з підписом: “Дорогим Хоробам від Василя та Валентини Ґрещуків”.

Пробігли перед очима сторінки зустрічей з Васильком-студентом, Васильком-учителем, дипломованим кандидатом,

професором, але найперше як з людиною, однокурсником. Було багато зустрічей, як правило, святкових, на днях народження в різних гуртожитках, потім на квартирах – нашої найпершої компанії чи наступної, обростаючи новими друзями чи товаришами, а потім їх ставало щораз менше... Були виїзди за кордон на конференції, скажімо, в Ягеллонський університет... Море вражень від наукових виступів, незабутніх екскурсій, від спілкування... А що може бути кращим? Тож, Васильку, Тобі доброго і приємного спілкування там, у інших вимірах і далеких світах. А в моїй пам'яті і пам'яті моєї сім'ї Ти назавжди залишишся живим, як і в дні наших останніх зустрічей і невимушених розмов... Божої Тобі благодаті!

Надія Тишківська

Мудрий порадник

Доля звела нас у вже далекому 1974 році на кафедрі української мови Львівського університету. Ми з моїми однокурсниками звітували про стан виконання дипломних робіт, а Василь Васильович був присутнім на засіданні як аспірант-першокурсник світлої пам'яті професора Івана Івановича Ковалика.

Вдруге, вже заочно, наша “зустріч” відбулася в Петрівській середній школі Тлумацького району, куди я прибула на роботу за направленням. Як з'ясувалося, моїм попередником був Василь Васильович Ґрещук. Він пропрацював тут недовго, але встиг залишити про себе приємні згадки і схвальні відгуки педколективу. Особливо захоплені спогади були в учнів, яких Василь Васильович навчав мистецтву танцю, адже і сам танцював у студентські роки в ансамблі “Верховинка” Івано-Франківського педагогічного інституту.

Через чотири роки ми нарешті справді познайомилися в статусі асистентів кафедри української мови Івано-Франківського педагогічного інституту імені Василя Стефаника. Завідувач кафедри

Іван Іванович Ковалик (на той час професор переїхав до Івано-Франківська зі Львова) був керівником кандидатських дисертацій Василя Васильовича і моєї. Щоправда, Василь Васильович вже завершував своє дослідження, а я лише починала. Василь був першим свідком моїх творчих “мук”, (оскільки жили ми тоді в одному гуртожитку на Шевченка, 32), терплячим слухачем і мудрим порадиником. Разом з чарівною дружиною Оксаною, яка, на превеликий жаль, померла дуже молодою, ще й підготовували мене частенько (готувати собі одній, чесно кажучи, не було ні часу, ні бажання).

Пам’ятаю, яким щасливим був Василь, коли народився синочок Богданчик. Як мріяв, щоб той якнайшвидше підріс, щоб з ним за ручку виходити на прогулянки!

А далі була багаторічна співпраця над кафедрі української мови Прикарпатського національного університету. Як завідувач кафедри Василь Васильович завжди умів дати мудру пораду, спокійно, без суєти вирішити конфліктні моменти, які інколи виникали. Він завжди старався знайти вихід зі, здавалося, безвихідних ситуацій, які виникали у зв’язку зі зменшенням кількості годин і загрожували скороченням штату кафедри. Старався, щоб ніхто не залишився без роботи.

Надійне плече товариша я відчувала, коли була вченим секретарем спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій, у якій Василь Васильович був заступником голови. Усі проблеми, які часто-густо з’являлися, завдяки порадам і підтримці Василя Васильовича розв’язувалися спокійно і швидко.

Радісним і щасливим був Василь на святкуванні свого 75-річчя. Нікому і на думку не спадало, що так швидко станеться непоправне. Яюсь зненацька, несподівано він покинув нас. Залишилися теплі спогади про вірного товариша, доброго друга, мудрого порадирика. На жаль, починаєш усвідомлювати цю втрату лише тоді, коли вже надто пізно.

*Наталія Багнюк,
Тетяна Ястремська,
Ольга Кровицька*

Зі світлим спомином і вдячністю...

Професор Василь Васильович Ґрещук часто приїздив до Львова, і щоразу у важливих та поважних справах – як офіційний опонент, член спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій, як голова Державної екзаменаційної комісії, як високоавторитетний вчений та один із ключових доповідачів на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях і семінарах, як колега, прицільно уважний до наукових здобутків львівських філологів, як щирий надійний приятель... Численні нагоди слухати виступи Вченого у формальних і неформальних обставинах дали належну поживу для наукового зростання кількох генерацій мовознавців, які сьогодні продовжують справу Професора. Тут, у Львові, Василь Васильович поблагословив не одну філологічну долю, сприяючи тяглоті наукових шкіл і традицій. Його відкритість до широкої аудиторії під час наукових конференцій суттєво вплинули на усвідомлення мовознавчих проблем, які в майбутньому трансформувалися у статті, монографії, словники. Його відповідальність, порядність, принциповість та доброзичливість назавжди стали взірцем та орієнтиром.

Львівський осередок академічного мовознавства цінує та пам'ятає виважене й мудре слово професора Ґрещука як опонента на захистах дисертацій Ольги Кровицької про назви осіб у пам'ятках української мови XVI–XVII століть (1995), Наталії Багнюк про риси української мови у анонімному першодрукованому Євангелії “з Москви” (2011). Рецензії та відгуки Василя Ґрещука на словники говору чи говірки, на видання діалектних текстів та інші діалектологічні публікації завжди були своєрідним присвоєнням “знаку якості”. Мовознавча спадщина Василя Васильовича слугує постійним дороговказом для сучасних досліджень із дериватології,

лексикології, семасіології, діалектології, історії української літературної мови, лексикографії.

Світлим спомином назавжди залишиться благословенний день Славного Ювілею професора Ґрещука у червні 2019 року. Наша інститутська вітальна делегація, звісно, поїхала до Івано-Франківська, і це була почесна нагода разом з академічною спільнотою Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника вшанувати видатного вченого, авторитетного мовознавця і доброго приятеля інституту й відділу української мови, а разом із тим – незабутня приємність завітати з Людиною високого лету, яка пам'ятає і понад усе цінує своє коріння, рідну традицію, мову й пісню. Це наповнювало найглибшими сенсами все, що робив за життя професор Василь Ґрещук. Науковий спадок Василя Васильовича стоїть і стоятиме надійним фундаментом, на якому зростатиме й міцнітиме українська мовознавча наука.

Ірина Кузьма

Весна, і смерть, і Світле Воскресіння...

Ліна Костенко

Є люди, які живуть і будуть жити завжди – у пам'яті тих, хто їх знав, у науковому доробку, актуальному й багатогранному, в учнях, що ввібрали і несуть світло свого Наставника наступним поколінням...

Саме такою Людиною є професор Василь Васильович Ґрещук – авторитетний Учений, шанований та улюблений Учитель – не тільки мови, а й великої життєвої мудрости.

Наукова діяльність Василя Васильовича, гідного послідовника професора Івана Ковалика, – це ціла епоха в українській дериватології: він дав нове життя основоцентричним ідеям, які тільки встиг засіяти професор Іван Ковалик, а також заклав теоретично-методологічний фундамент системного опрацювання українського словотвору в річищі

основоцентризму, створивши власну наукову школу ідейних послідовників Ковалика – Грещука.

Почесно й відповідально належати до них, а особливо вважати себе ученицею обох великих Наставників. В Івана Ковалика вчилася опосередковано – через наукову спадщину мовознавця і його достойних учнів, а Василя Васильовича мала щастя знати – контактувати з Професором на живих зустрічах у Львові чи в Івано-Франківську, а також глибше пізнавати його в друкованому науковому слові.

Спочатку було читацьке знайомство з Василем Грещуком – автором численних статей про відприкметникові похідні (з часом матеріали увійшли до відомих монографій Ученого). Далі – захист кандидатської з участю Професора як першого офіційного опонента і члена спеціалізованої вченої ради у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Академічно-величний і водночас життєво простий, Василь Васильович із першої зустрічі запам'ятався насамперед щирістю, привітністю, умінням підтримати, пожартувати.

Відгук авторитетного дериватолога про свою роботу пізніше перечитувала не раз. Я відчула на собі, як важливо окрилити початківця в науці, зуміти не все помітити, сказати те, що дійсно важливе...

Незабутніми були зустрічі з Василем Васильовичем та його по-франківськи гостинною катедрою української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника під час конференцій, зокрема до 95-річчя і 100-річчя професора Івана Ковалика, на урочистостях з нагоди ювілею професора Василя Грещука на факультеті, а також кожен його приїзд до Львова – на конференції і захисти, на 110-річний коваликівський ювілей...

Дорога до Івано-Франківська завжди мала чудодійну силу – активувала думки, пробуджувала голос совісті й обов'язок писати, не закидати розпочату справу...

Остання поїздка була ніби в іншому вимірі – без світла Василя Васильовича. Поїзд, вокзал, місто, цвіт на деревах, площа перед університетом – усе сіре, стривожене, німе. У тузі тільки накочувалися

ностальгійні спогади про приємні нагоди перебування тут, про заклопотаних науковими проблемами життєрадісних людей, які вміють жити ідеями й бути щасливими в сродній праці, а церковні дзвони святкового Івано-Франківська і життєствердне “Верба б’є...” нагадували, що буде Світле Воскресіння.

Будуть нові конференції – у Львові, Івано-Франківську, Києві, Тернополі, Дрогобичі, Ужгороді, Чернівцях... Звичайно ж, із Василем Васильовичем... У теплих і світлих спогадах, у розвитку його перспективних ідей, у нових книжках і з новими учнями-послідовниками та читачами...

Щира вдячність і шана Вам, вельмишановний і дорогий Василю Васильовичу! Вічна добра пам’ять Учителеві і Вченому... Ваше слово буде з нами...

Світлана Козій

Наш учитель

У житті кожної людини є три критерії щастя, а саме: в якій сім’ї вона народилася (її батьки); які були в неї вчителі; вибір супутника життя.

Я зупинюсь, на другій позиції: вчителі – наші наставники. Нам з тобою, Валентино, в житті дуже повезло. У Ріпному, нашому рідному селі, навчали нас Вчителі від Бога, люди, закохані в свою професію, які впродовж десяти років сіяли “розумне, добре, вічне”, всю душу вкладали, прагнучи виховати нас гідними людьми, бо самі були прикладом високої Людяності і Моралі. Доля розпорядилася так, що ми з тобою були не тільки однокласниками, а ще й однокурсниками. Ми продовжили навчання в Івано-Франківському педінституті імені Василя Стефаника. Пригадую теплий червневий день. Перший екзамен... Ми писали твір з української мови. Валентина Кучер (дівоче прізвище Валі) здавала два іспити, тоді існувала так звана

“дев’ятибальна система вступу”, за умови, якщо за два іспити абітурієнт набере дев’ять балів, тобто один іспит складе “на п’ять” (“відмінно”), за інший достатньо четвірки. Валі вдалося два іспити скласти на “відмінно”. Пригадую хвилювання батьків та нервування, неспокій абітурієнтів після екзамену, коли чекали на результат та вердикт (рішення про зарахування до студентських лав) навчальної комісії. А ще пригадую радісну усмішку твоєї старшої сестри Галини, яка уже навчалася в інституті, до речі, теж на філологічному факультеті і теж на українській філології, і разом із твоєю мамою очікувала у дворі інституту біля пам’ятника Василя Стефаника на результати. І раптом усі побачили усміхнену тебе, ти йшла і жестом показувала, що твір написала “на п’ятірку”. “Яка щаслива дитина!” – казали матері усі довкола і ... вітали вас.

Екзамен приймав у нас викладач Ґрещук Василь Васильович. Хто б подумав, що в майбутньому він стане твоїм супутником життя, твоєю другою половинкою...

З іменем Василя Васильовича в мене пов’язано багато світлих спогадів. Глибокий знавець української мови, розумний, ерудований, високоморальний, чудовий наш викладач Василь Васильович виховав не одне покоління студентів, які прищеплюють нашій молоді почуття патріотизму та любові до рідної мови.

Ми, студенти українського філфаку випуску 1986 року, завжди із задоволенням відвідували його заняття, а читав він у нас курс “Вступ до мовознавства”. Василь Васильович умів складний матеріал пояснити по-простому, доступно та зрозуміло. Завжди на лекціях та у спілкуванні зі студентами був спокійний та врівноважений, всі заняття проводив майстерно, з “родзинкою” і навіть “сухий” матеріал вмів подати жваво та емоційно. Дуже цікавий співрозмовник.

Василь Васильович не був кабінетним працівником... Нас, своїх студентів, долучав до живого спілкування з носіями української мови різних населених пунктів. Пригадую, влітку, після закінчення 1 курсу, одна група нашого українського філфаку разом із викладачем Ґрещуком Василем Василевичем відправилася у фольклорну експедицію в його рідне село Старі Кривотули, де досліджувала

місцеву говірку, а друга група разом із Аллою Федорівною Мельничук поїхала в село Яблунів, що на Косівщині, де ми записували пісні в місцевих жителів гуцульського краю.

Василь Васильович був Людиною, щиро закоханою в рідну мову, і цю Любов уміло передав нам, своїм студентам...

А ще пригадую часи на Миколаївщині, коли ми збирали там урожай і працювали на консервному заводі. Нашим незмінним керівником був Грещук Василь Васильович. У вільний час відбувалися цікаві зустрічі, звучали пісні під гітару, душевні спілкування... Ми побачили його з іншого боку: він виявився простою, щирою, розумною людиною, був дуже ерудованим, знав багато цікавих історій та пригод і вмів дотепно, з гумором їх розповідати. А ще міг дати мудрі поради і застерегти від помилок.

Пам'ятаю, що нам із Валею у час перебування на Миколаївщині вдалося здійснити поїздку до її вуйка Василя, рідного маминого брата. У цьому нам допоміг Василь Васильович, оскільки Валя його попросила, а він не зумів відмовити. Ми відвідали Валіного вуйка і гостювали в нього аж два дні. Подорож була цікавою та пізнавальною, інші звичаї, своєрідне мовлення, дивували віконниці в будинках місцевих жителів, але ж які великі та смачні були там абрикоси, персики і, звичайно, гігантські кавуни. Згадуються тільки надзвичайно приємні моменти. Дякую щиро своєму Вчителеві за все.

Ольга Слоньовська

Мій куратор

Є люди, яких забути неможливо й через роки. Вони наділені шармом, мають дивовижну ауру, власне, харизму, суттєво відрізняються від інших, а на тлі сірої маси є своєрідними сонячними згустками променів. Такі люди теплі, доброзичливі й надійні. Вони нічого не вимагають навзаєм за свою допомогу чи підтримку. Їх

зовсім небагато, вірніше, навіть зовсім мало в соціумі, але це справжні самородки, взірці для наслідування.

У 1977 році я вступили на філологічний факультет Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені Василя Стефаника. Вступила, так би мовити, “з боєм”, бо кожную екзаменаційну оцінку довелося відстоювати. Тодішній ректор, Олександр Андрійович Устенко, економіст за фахом, через мою вступну епопею вже впізнавав мене і при кожній зустрічі іронізував: “Олю, це твоя п’ятірка? Це не ти її загубила?” Але в центральному корпусі ми вчилися рідко. Четвертий корпус вважався філологічним, проте в силу тодішніх обставин тут вчилися не тільки студенти спеціальності “Українська мова і література”, а переважно (бо їх було як мінімум втричі більше) студенти спеціальності “Російська мова і література”, яким були передбачені всі блага, зокрема, гуртожиток їм усім був гарантований. Стосовно мого права на гуртожиток, то воно виявилось фатаморганним: ордера я не отримала. Й не тільки я, а ще третина студенток нашої групи. Я не знаю, як Василю Васильовичу Грещукові вдалося, але вже у жовтні нас по одній, по дві попідселяли в різні кімнати у гуртожиток на вулиці В.Сухомлинського.

У цьому ж гуртожитку тоді жили й молоді викладачі-філологи: Василь Васильович, Лілія Мелетіївна. Можна сказати, що ми з ними дружили: приходили поспілкуватися або за порадою. А до Василя Васильовича навідувалися часто, бо він декламував нам вірші. Особливо гарно читав “Парубоцьку баладу” Бориса Олійника, а ще розповідав про Івана Сірка, Івана Богуна, Петра Калнишевського. Ці козацькі ватажки тоді були фактично забороненими, та й у школі ми вчили історію кпрс, а не історію України. Чи ризикував Василь Васильович, коли нас так національно виховував? Ще б пак!

Згадується з приємністю, як у мої студентські роки Василь Васильович двічі возив нашу групу в студзагони на Херсонщину та Миколаївщину. Чесно кажучи, тут студентів-“западенців” мали за безплатну робочу силу, годували борщем із бараниною. Таке ми їсти не могли й попідхоплювали гастрити, оскільки харчувалися мало не самими помідорами, урожай яких збирали. З півдня ми повернулися

наприкінці жовтня, і нас ще відправили збирати картоплю в Петрів. Осінь на Прикарпатті тоді видалася сирою, дуже холодною. Поля стояли білі від приморозків, які не розтавали до самого обіду. Але що запам'яталося з Петрівської епопеї? Величезні кружала опеньків у лісах над Дністром! Могутня, колись, як розповідали старожили, судноплавна ріка.

Нас розселили по селянських хатах, власне, у кімнатах, які не опалювалися, й ми моментально позастуджувалися, почали немилосердно кашляти. Василь Ґрещук на свій страх і ризик кілька разів їздив до ректора, умовляв Устенка, щоб той дозволив нам повертатися на навчання, бо вже грудень, нам треба сесію здавати, а ми ось уже майже цілий семестр жодного дня в аудиторіях не сиділи. Ректор розводив руками, бо щось особливо допомогти не міг: колгоспна картопля й цукрові буряки ризикував покрити сніг! І тоді одна наша студентка, Галя Цюп'як, хлопець якої був водієм франківського міського автобуса №12, приспонукала свого коханого приїхати за нами. Як тільки жовта “дванадцятка” появилася на польовій дорозі в Петрові, ми з криками радості побігли до автобуса, покинувши на полі усі відра й рукавиці. Василя Васильовича ми поважали й залишити самого не могли. Він довго нас умовляв, але, врешті, приречено махнув рукою і сів у автобус разом із нами. З піснями їхали до Івано-Франківська, хоч Галин коханий дуже переживав аби нас не зупинила міліція, бо він би позбувся і прав, і роботи. Зняти номер маршруту не міг, бо номер був приварений, але все обійшлося. Брудні, розпатлані, агресивні, ми цілою групою ввалилися в приймальню ректора, але в кабінет секретарка впустила тільки Василя Васильовича. Що там було ми не знали, бо криків не було чути, але з кабінету до нас і Ґрещук, і Устенко вийшли мокрі, отже, неприємна “розмова” таки відбулася.

Ми йшли в гуртожиток парком, обіймалися, цілувалися. Куратор не міг від нас відбитися: з радості ми його мало не задушили. Знову ж таки, Василь Васильович дуже ризикував, стаючи на наш бік: наближався захист його кандидатської дисертації, а ми навіть не розуміли, що через нас цей захист під великою загрозою. Врешті,

мався з нами Василь Ґрещук увесь час добряче: і світло йому в гуртожитській кімнаті вимикали, і закохувалися, а тоді істерично голосили, що він не має права не любити, якщо його люблять. Діти, повнолітні, але діти! Василь Васильович постарався організувати нам поїздку в Асканію-Нову, просив керівницю педпрактики Любов Мар'янівну відправляти нас в найкращі піонерські табори, постійно відстоював для нас місця в гуртожитку.

А ще Василь Васильович прекрасно співав і танцював і, врешті, ми подорослішали, поодружувалися. Василь Васильович також оженився.

Як науковець Василь Васильович ріс із кожним роком, захистив докторську дисертацію, навіть був одним із претендентів на ректорську посаду, але не захотів брати участі у її виборюванні. Він робив науку, працював натхненно й сумлінно усе своє зріле життя.

Перша дружина Василя Ґрещука, Оксана, була писаною красунею. Степан Пушик постійно радив, що їй треба носити червоне намисто, бо зурочать. Разом із Василем Васильовичем Оксана віртуозно читала вірші Ліни Костенко. Вона захистила кандидатську дисертацію, народила Василеві Васильовичу сина Богдана. Вродою хлопець вдався в матір, але тембр голосу має точнісінько, як у Василя Васильовича. На жаль, дуже молодою Оксана померла.

Трагічна подія могла зламати вразливого, доброго, м'якосердого, іноді аж сентиментального Василя Васильовича. Проте його друга дружина, Валентина Василівна, опікувалася ним, як малою дитиною. Василь Васильович перебув операцію на очі, внаслідок чого позбувся окулярів, помолодшав, повеселішав. У співавторстві з Валентиною Василівною професор Ґрещук видав кілька монографій.

Минуло багато часу, справді щасливих літ подружнього життя, адже Валентина Василівна дуже піклувалася про свого чоловіка, оточила його невсипущою турботою, відгородила від усіх життєвих проблем. Невдовзі кандидатську дисертацію захищає і син Василя Васильовича Богдан. Згодом Богдан одружується і Василь Васильович стає найщасливішим дідусем, бо в нього народжується онук.

Чесно кажучи, ніхто з нас, колег, і припустити не міг, що Василь Васильович Грещук настільки хворий. Та він, мабуть, це відчував, і тому запропонував заздалегідь кандидатуру своєї учениці Марії Петрівни Брус на завідувача кафедри української мови.

Нема вже ні Василя Грещука, ні Миколи Лесюка, ні Володимира Матвіїшина, ні Любові Кіліченко, ні Володимира Полека, ні Степана Пушика, ні Оксани Грещук, ні Надії Бекеш, і ще багатьох-багатьох, про яких колишні студенти згадують завжди добрими словами. Відходить ціле покоління. Нехай Господь Бог дасть їхнім душам вічне життя в небесах.

Ольга Слоновьська

***

Всього такого в цю весну накидало:
То дощ, то сніг, то взагалі дифтонг,
Та похорону в Шуткову неділю,
Ну, тобто в Вербну, сподівався хто?
Нагальні справи вже й не дочекаються,
Як книги недописані, – кінця.
Людина смертна: вірить, вплав пускається –
І раптом крапка, бо випадок – цар!
І раптом – мить така страшна, як прірва –
І вже лиш згадуй, спогадом живи.
Безлична смерть усе безжально вирве,
І – купка глини з засівом трави.
Невже? Хіба? І нічого й нічого?
Хоч плач – не плач, проси чи не проси,
Бо тільки з неба пильний погляд Бога.
І тільки згадки – косо, як курсив.
Набувся. Натрудився, скільки моці!
Життя – це мить. Це спалах. Це транзит.
Сльоза, як брунька, набухає в оці:
Нема! Не буде! – Є: залишив слід!

**Василь Грещук... Більше, ніж професор
і більше, ніж товариш...
І навіть більший за пам'ять...**

Та Лімниця й крута заплава Кагла,
Те помежів'я чарки і одверть...
“А вип'єм, хлопці, хай здригнеться нагла,
І разом з нею ще й ненагла смерть...”
Життя ішло з набутків до набутків,
Текла ріка крізь нас і попри нас...
Отам, де звізди, ніби самокрутки,
Сідав із нами покурити час...
А ми ж ніколи не були курцями...
То замість – пісню зачинали ми...
Горнувся спів за сивими димами,
І забредали в Каглу ті дими.
Отак жилося – гальопóво й тихо,
А Лімниця текла собі й тече...
–Ти як, Василю? – Лихо вже й не лихо,
Як десь, Богдане, є твоє плече...
Так заболіло, що й не перестане,
Бо згадки є, а ти вже не єси...
І не почую: “Як ти там, Богдане?
–Твоїй молитві дякую, Васи'...”
Лиш тінь твоя сягає поза овид...
Самотній вітер хлипає дверми,
Останній подив як остання сповідь,
Як біль отой, що мов німі громи...
Ще стільки Слова поза словниками,
Та вже таких не буде Василів...
Лягли сніги на квітень рушниками
Межи твоїх осиротілих слів...

Публікації про вченого у соцмережах після смерті

1. *Блаженко Іра. Помер мовознавець і професор Прикарпатського університету Василь Ґрещук. Галка. Івано-Франківськ.*

2. *Відійшов у вічність Василь Ґрещук, доктор філологічних наук, почесний професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Тисменицька міська рада.*

3. *Відійшов у вічність професор Василь Васильович Ґрещук. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка.*

4. Відійшов у вічність професор Василь Ґрещук. *Філологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка.*

5. Вічна пам'ять Василю Васильовичу Ґрещуку. *Кафедра української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.*

6. Вічна пам'ять Василю Васильовичу Ґрещуку. *Навчально-науковий Інститут українознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.*

7. Вічна пам'ять! *Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.*

8. *Гаврилюк Марія*. Помер відомий франківський мовознавець професор Василь Ґрещук. *Курс*. Івано-Франківськ.

9. *Димніч Наталія*. Помер мовознавець, почесний професор Прикарпатського університету Василь Ґрещук. *Суспільне*. Івано-Франківськ.

10. *Мамчур Олег*. Помер почесний професор Прикарпатського національного університету Василь Ґрещук. *Правда твого міста*.

11. *Матіїв Вікторія. В Івано-Франківську помер почесний професор ПНУ Василь Ґрещук. Агенція новин. Фіртка.*

12. *На 76 році життя відійшов у вічність доктор філологічних наук Василь Ґрещук. Вікна-новини.*

13. *На вшанування пам'яті Василя Васильовича Ґрещука. Культура слова.*

14. *11 квітня 2025 року завершив свій славний земний шлях відомий українознавець, доктор філологічних наук, професор, заслужений діяч науки й техніки України Василь Васильович Ґрещук. Інститут української мови НАН України.*

15. 11 квітня 2025 року помер український мовознавець, почесний професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника з Івано-Франківщини Василь Ґрещук. *Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.*

16. Помер почесний професор, колишній завідувач кафедри ПНУ Василь Ґрещук. *Франківчани.*

17. Помер професор ПНУ Василь Ґрещук. *Інтернет-ресурс газети Галичина.*

18. Помер професор Прикарпатського університету Василь Грещук.
Репортер. Івано-Франківськ.

19. *Савчин Христина.* Помер почесний професор та викладач ПНУ
Василь Грещук. *Місто Івано-Франківськ.*

Наукові публікації

1974

1. *Грещук В. В.* З досвіду роботи над діалектизмами. *Українська мова і література в школі*. Київ, 1974. № 4. С. 67–68.

1976

2. *Грещук В. В.* Взаємозв'язок української і російської мов у галузі абстрактної лексики. *Науково-технічний прогрес і мова* : тези респ. наук. конф. Житомир, 1976. С. 41–42.

1977

3. *Грещук В. В.* Про історію словотвору українських іменників на *-ість/-ость*, мотивованих прикметниками з суфіксом *-н-*. *Українське мовознавство*. Київ : Вид-во КДУ, 1977. Вип. 5. С. 62–67.
4. *Грещук В. В.* Спільнокореневі іменники на *-ість, -она, -ина, -изна*. *Мовознавство*. Київ, 1977. №2. С. 27–32.

1978

5. *Грещук В. В.* Спостереження над лексикою сучасного студентського жаргону. *Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови* : тези доп. Ужгород, 1978. С. 16–17.

1979

6. *Грещук В. В.* Дериваційна здатність прикметникових основ в утворенні українських іменників на *-ість*. *Питання словотвору*. Київ: Вища школа, 1979. С. 124–131.
7. *Грещук В. В.* Історія словотвору українських відприкметникових іменників на *-ство, -ота, -ина, -изна* в порівнянні з російськими. *Вісник Львівського державного університету*. Серія : філологія. Львів : Вид-во ЛДУ, 1979. Вип. 11 : Проблеми типологічного

дослідження східнослов'янських мов радянського періоду. С. 71–76.

8. **Грещук В. В.** Словообразовательная и лексико-семантическая структура украинских деадъективов на *-ість, -ство, -ота, -ина, -изна* : автореферат дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1979. 24 с.

1980

9. **Грещук В. В.** Історія словотвору українських абстрактних іменників на *-ість/-ость* у порівнянні з російськими. *Дослідження з граматики і граматичної стилістики української мови* : збірник наукових праць. Дніпропетровськ, 1980. С. 73–79.
10. **Грещук В. В.** Термінізація абстрактних іменників української мови (в порівнянні з російськими). *Науково-технічний прогрес і проблеми термінології* : тези доповідей Республіканської конференції (Львів, травень 1980 р.). Київ, 1980. С. 70–71.

1981

11. **Грещук В. В.** Історичний розвиток словотвірної структури українських іменників на *-ість(-ость)*. *Мовознавство*. Київ, 1981. № 3. С. 60–66.

1983

12. **Грещук В. В.** Напряга – напруження – напруженість. *Культура слова* : Республіканський міжвідомчий збірник. Київ: Наукова думка, 1983. Вип. 24. С. 80–81.
13. **Грещук В. В.** Порівняння в українських південно-західних говорах. *Структура і розвиток українських говорів на сучасному етапі* : XV Республіканська діалектологічна нарада : тези доповідей і повідомлень. Житомир, 1983. С. 150–151.
14. **Грещук В. В.** Семантичні зв'язки між іменниками на *-ість* і їх твірними словами в сучасній українській мові. *Словотвірна*

семантика східнослов'янських мов : Збірник наукових статей. Київ : Наукова думка, 1983. С. 113–120.

15. **Грещук В. В.** Спільнокореневі девербативи на *-ба, -ння* в сучасній українській мові. *Українське мовознавство* : Республіканський міжвідомчий збірник. Київ : Вид-во КДУ, 1983. Вин. 11. С. 44–50.
16. **Грещук В. В.** Стилiстичнi функцiї засобiв словотвору в художнiй прозi Марка Вовчка. *Тези доповiдей i повiдомлень республiканської наукової конференцiї, присвяченої 150-рiччю з дня народження Марка Вовчка*. Вiнниця : Вид-во ВДП, 1983. С. 95–96.

1984

17. **Грещук В. В.** Стилiстичнi функцiї засобiв словотвору в прозi Ю. Федьковича. *Ю. Федькович* : тези доповiдей республiканської наукової конференцiї, присвяченої 150-рiччю з дня народження видатного письменника-демократа i громадського дiяча Ю. Федьковича (18–20.10.1984 р.). Чернiвцi, 1984. С. 232–233.

1985

18. **Грещук В. В.** Поняття словотвірної парадигми в сучасній дериватології. *Мовознавство*. Київ, 1985. № 1. С. 21–27.
19. **Грещук В. В.** О. О. Потебня про генезу й розвиток логіко-мовної категорії якості. *Творча спадщина О. О. Потебні й сучасні філологічні науки (до 150-річчя з дня народження О. О. Потебні)*: тези республіканської наукової конференції. Харків, 1985. С. 28–30.
20. **Грещук В. В.** Принципы построения украинско-русского школьного словаря словообразовательных парадигм. *Тезисы республиканской научно-практической конференции*. Кировоград, 1985. С. 115–117.
21. **Грещук В. В.** Семантико-словотвірна структура українських спільнокореневих деад'єктивів на *-iнь, -iсть, -ота, -ина, -изна*.

Дослідження з словотвору та лексикології / за ред. І. С. Олійник.
Київ : Вища школа, 1985. С. 30–34.

22. **Грещук В. В.** Типологія мовних привітань і прощань у творах І. Карпенка-Карого. *І. Карпенко-Карий – видатний драматург, актор, громадський діяч* : тези наукової конференції, присвяченої 140-річчю від дня народження письменника. Кіровоград, 1985. С. 177–178.

1986

23. **Грещук В. В.** Дериваційний потенціал прикметників на позначення кольору в сучасній українській мові. *Мовознавство*. Київ, 1986. № 2. С. 23–30.
24. **Грещук В. В.** [Рецензія] *Українська мова і література в школі*. 1986. № 10. С. 77–78. Рец. на кн. : Сікорська З. *Українсько-російський словотворчий словник*. К. : Радянська школа, 1985. 188 с.
25. **Грещук В. В.** І. Франко в боротьбі за єдність української літературної мови. *Іван Франко – письменник, мислитель, борець за дружбу між народами* : тези доповідей обласної наукової конференції, присвяченої 130-річчю від дня народження Великого Каменяря. Івано-Франківськ, 1986. С. 93–94.

1987

26. **Грещук В. В.** Валентність якісних прикметників і структура їх словотвірних парадигм. *Семантика языка и текста* : тезиси міжвузовської наукової конференції. Кіровоград, 1987. С. 297–298.
27. **Грещук В. В., Невідомська Л. М.** Про укладання словника мови художніх творів В. С. Стефаніка. *Тези обласної науково-практичної конференції, присвяченої 325-річчю заснування міста Івано-Франківська*. Івано-Франківськ, 1987. С. 99–101.

1988

28. **Грещук В. В.** Зіставно-типологічна характеристика словотвірних парадигм якісних прикметників у сучасній українській і російській мовах. *Двуязычие в советском обществе* : тези республіканської наукової конференції 11-13 травня 1988 року. Вінниця, 1988. С. 209–210.
29. **Грещук В. В.** История формирования и развития категории качества в восточнославянских языках. *Актуальные проблемы исторической лексикологии и лексикографии восточнославянских языков* : тезисы докладов 2-й Всесоюзной конференции : в 2-х частях. Дніпропетровськ, 1988. Ч. 1. С. 195–196.
30. **Грещук В. В.** Питання нормалізації української мови в епістолярній спадщині І. С. Нечуя-Левицького. *Творча індивідуальність І. С. Нечуя-Левицького і літературний процес* : збірник тез доповідей і повідомлень республіканської наукової конференції, присвяченої 150-річчю з дня народження письменника. Черкаси, 1988. С. 96–98.

1989

31. **Грещук В. В., Кононенко В. І., Невідомська Л. М.** Наукові засади словника мови художніх творів В. Стефаника. *50 років возз'єднання Західної України з Радянською Україною в складі Союзу РСР* : тези обласної історико-краєзнавчої наукової конференції. Івано-Франківськ, 1989. С. 85–87.
32. **Грещук В. В.** К вопросу о словообразовании наречий на -о. *Словообразование и номинативная деривация в славянских языках* : тезисы доклада III Республіканської конференції : в 2-х частях. Гродно, 1989. Ч. 1. С. 48–50.
33. **Грещук В. В.** Універбація в лексиці української народно-розмовної мови. *Науково-технічна революція і сучасні процеси розвитку лексики української народно-розмовної мови* : тези доповідей республіканської конференції. Ужгород, 1989. С. 45–46.

1990

34. *Грещук В. В.* До питання про словотвір прикметників на -о. *Мовознавство*. Київ, 1990. № 2. С. 38–42.
35. *Грещук В. В.* Словотвірна парадигма як типологічна одиниця діалектного словотвору. *Проблеми української діалектології на сучасному етапі*. Житомир, 1990. С. 91–92.
36. *Грещук В. В.* Словотвірне значення як один із компонентів смислової сфери мови. *Семантика мови і тексту* : матеріали міжвузівської наукової конференції : в 3-х частинах. Івано-Франківськ : вид-во ІФДПІ, 1990. Ч. 1. С. 44–46.

1991

37. *Грещук В. В.* Деякі питання словотвірного значення. *Мовознавство*. Київ, 1991. № 3. С. 34–41.
38. *Грещук В. В.* Особливості словотвірних мотивацій прикметниками. *Словотвірна і семантична структура української лексики* : методичні республіканські читання, присвячені пам'яті засновника дериватологічної школи на Україні проф. І. Ковалика: тези доповідей. Львів, 1991. С. 36–37.
39. *Грещук В. В.* Роль І. Франка у збагаченні лексики української літературної мови. *Іван Франко і національне відродження* : тези республіканської наукової конференції. Львів, 1991. С. 166–169.
40. *Грещук В. В.* Словотвір і художній текст (на матеріалі новел В. Стефаника). *Василь Стефаник і українська культура* : тези : у 2-х частинах. Івано-Франківськ, 1991. Ч. 2. С. 21–23.
41. *Грещук В. В.* Структура словотвірних значень відприкметникових утворень у сучасній українській мові. *Українське мовознавство*. Київ : Вид-во КДУ. 1991. Вип. 18. С. 51–58.

1992

42. **Грещук В. В.** Мова як засіб національного самозбереження в лінгвістичній концепції І. Огієнка. *Іван Огієнко і національно-духовне відродження України*: матеріали наукової конференції, присвяченої 110-ій річниці від дня народження видатного українського вченого, політичного, громадсько-культурного і релігійного діяча Івана Огієнка. Івано-Франківськ, 1992. С. 6–9.
43. **Грещук В.** Популярно про словотвір. *Мовознавство*. Київ, 1992. № 3. С. 73-74. Рец. на кн.: Клименко Н. Ф. Як народжується слово. Київ: Радянська школа, 1991. 288 с.
44. **Грещук В. В.** Проблеми вивчення дериватології у вузі й середній школі. *Сучасні аспекти дослідження граматики української мови і лінгвометодичні основи викладання шкільного курсу* : матеріали Всеукраїнської наукової-практичної конференції. Полтава, 1992. С. 88–89.
45. **Грещук В. В.** Проблеми дослідження мови художніх творів Богдана Лепкого. *Богдан Лепкий – письменник, учений, митець* : матеріали наукової конференції, присвяченої 120-річчю від дня народження Б. Лепкого. Івано-Франківськ, 1992. С. 123–124.
46. **Грещук В. В.** Словотворча спроможність слова “козак” в українській мові. *500-річчя українського козацтва і Галичина* : матеріали міжвузівської науково-теоретичної конференції. Івано-Франківськ, 1992. С. 121–123.
47. **Грещук В. В.** Словотворчий потенціал прикметників на позначення внутрішніх якостей людини. *Мовознавство*. Київ, 1992. № 3. С. 8–15.

1993

48. **Грещук В. В., Кононенко В. І.** Активізація західноукраїнського варіанта в розвитку літературної мови доби О. Духновича.

О. В. Духнович і слов'янський світ : програма наукової конференції (23–24 квітня 1993 р.). Ужгород, 1993. С. 73–74.

49. **Грещук В. В., Кононенко В. І.** Омелян Огоновський в оцінці Івана Франка. *“Просвіта” : Історія, постаті, чин* / за ред. В. Грещука. Івано-Франківськ : ІФОТУМ “Просвіта”, 1993. С. 64–69.
50. **Грещук В. В.** Основоцентричний аспект дослідження словотвору. *Семантика мови і тексту*: матеріали Міжнародної конференції: в 3-х частинах. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського університету, 1993. Ч. II. С. 36–37.
51. **Грещук В. В.** Реалізація словотворчого потенціалу прикметниками на позначення смаку. *Актуальні проблеми словотвору української мови* : матеріали наукових читань, присвячених пам'яті професора Івана Ковалика. Тернопіль, 1993. С. 7–10.
52. **Грещук В. В.** Типологія відприкметникового словотвору в сучасній українській мові : автореферат дис. ... докт. філол. наук. Київ, 1993. 36 с.

1994

53. **Грещук В. В.** Особливості структурування словотвірних парадигм. *Словотвір як вияв динаміки мови*. Матеріали наукової конференції, присвяченої пам'яті проф. Теодозія Возного. Львів: ЛДУ, 1994. С. 64–65.
54. **Грещук В. В.** Розвиток дериватології і функціоналізм. *Функциональная лингвистика* : матеріали конференції. Сімферополь, 1994. С. 25–26.
55. **Грещук В. В.** Словообразовательная парадигма как единица исторического словообразования. *Исследование по историческому словообразованию*. Москва : Издательство Института русского языка РАН, 1994. С. 43–53.

1995

56. *Грещук В. В.* Іван Ковалик і розвиток сучасної української дериватології. *Актуальні проблеми українського словотвору* : матеріали III-їх наукових читань, присвячених пам'яті професора Івана Ковалика / відп. ред. Грещук В. Івано-Франківськ: Плай, 1995. С. 3–5.
57. *Грещук В. В.* Нове про словотвір. *Обрії*. Івано-Франківськ, 1995. № 2. С. 31.
58. *Грещук В. В.* Спільноосновні деад'єктивні іменники з предметним значенням. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ : Плай, 1995. Вин. I. С. 74–81.
59. *Грещук В.* Український відприкметниковий словотвір. Івано-Франківськ : Плай, 1995. 206 с.

1996

60. *Грещук В.* Розділи у колективній монографії “Листування в лінгвістичному аспекті” та “Словотвір і художній текст” (у співавторстві). *Василь Стефаник – художник слова*. Івано-Франківськ : Плай, 1996. 270 с.
61. *Грещук В. В.* Нове про словотвір. *Обрії*. Івано-Франківськ, 1996. № 1. С. 21–22.
62. *Greszczuk W., Chorób S.* Humanitarne problemy dziecięcego olimpizmu. *VII międzynarodowa sesja pedagogiczna, sprawozdanie*, Kraków, 18-21 IV. 1996. S. 105–107.

1997

63. *Грещук В. В.* “Вѣдомѣсть о рускомъ языцѣ” Могильницького в обороні прав української мови. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ : Плай, 1997. Вип. II. С. 11–18.

64. **Грещук В. В.** Головні аспекти досліджень у галузі українознавства. *Українознавство у педагогічному процесі освітніх установ* / ред. Р. Скульський, В. Костів. Івано-Франківськ, 1997. С. 18–24.
65. **Грещук В., Невідомська Л.** Принципи укладання словника мови художніх творів В. С. Стефаника. *Теорія і практика лінгвістичного аналізу художнього тексту*. Тернопіль : Лілея, 1997. С. 71–91.

1998

66. **Грещук В. В.** Лінгвістичне стефаникознавство : здобутки і перспективи. *Krakowskie Zeszyty Ukrainoznawcze*. Kraków, 1998. Т. VII-VIII. S. 47–61.
67. **Грещук В. В.** Лінгвістичні дані в дослідженнях Ярослава Пастернака княжого Галича. *Галич і Галицька земля в державотворчих процесах України*. Івано-Франківськ – Галич : Плай, 1998. С. 198–202.
68. **Грещук В. В.** Поетична творчість Івана Франка і розвиток лексики української літературної мови кінця ХІХ - початку ХХ ст. *Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин* : матеріали міжнародної наукової конференції (Львів, 25–27 вересня 1996). Львів : Світ, 1998. С. 686–690.
69. **Грещук В. В.** Українознавство : науково-педагогічний пошук триває. *Обрії*. Івано-Франківськ, 1998. № 1. С. 30.

1999

70. **Грещук В. В., Грещук О. Б.** Відомості про текстотворчі функції словотвору в шкільному курсі мови. *Обрії*. Івано-Франківськ, 1999. № 1. С. 53–54.
71. **Грещук В. В.** Лексикалізація словотворчих афіксів. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ : Плай, 1999. Вин. IV. С. 136–143.

72. **Грещук В. В.** Переднє слово. *Українознавство : документи, матеріали, раритети*. Івано-Франківськ : Плай, 1999. С. 3–4.
73. **Грещук В. В.** Словотвір і функціоналізм. *Ономастика і апелятиви (проблеми словотвірної дериватології)*. Дніпропетровськ, 1999. Вип. 7. С. 60–64.
74. **Грещук В. В.** Українська мова в Галичині першої пол. ХІХ ст. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 1999. Вип. 1. С. 3–12.
75. **Грещук В. В.** Українська мова : стан і перспективи. *Україна : державність, історія, перспективи*. Івано-Франківськ: Плай, 1999. С. 164–170.

2000

76. **Грещук В. В.** Мова в історіософській концепції Юрія Липи. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2000. Вип. 2. С. 3–7.
77. **Грещук В. В.** Мова як засіб національної консолідації. *Українська мова в освіті*. Івано-Франківськ : Плай, 2000. С. 96–108.
78. **Грещук В. В.** Розділ у колективній монографії “Мовні особливості краю”. *Рідний край – Прикарпаття*. Івано-Франківськ : Плай, 2000. С. 204–210.
79. **Грещук В. В.** Оказіональне слововживання в поезії Богдана-Ігоря Антоновича. *Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawczex*. Warszawa, 2000. S. 209–224.
80. **Грещук В.** Розділ у колективній монографії “Наука і життя” (у співавторстві). *Прикарпатський університет : здобутки і перспективи* / В. Грещук, Є. В. Баран, В. Великочий [та ін.]. Івано-Франківськ : Плай, 2000. 188 с.
81. **Грещук В.** Семантична дериватологія: передумови формування і перспектива. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ, 2000. Вип. V. С. 83–86.

2001

82. **Грещук В. В.** Гуманітарні процеси в суспільстві і мовна політика держави. *Державна політика в гуманітарній сфері*. Івано-Франківськ : Плай, 2001. С. 52–57.
83. **Грещук В.** [Рецензія]. *Мовознавство*. Київ, 2001. № 4. С. 68–71. Рец. на кн. : Кочерган М. Вступ до мовознавства. Київ : Академія, 2000. 368 с.
84. **Грещук В. В.** Гуцульський діалект у мові української художньої літератури. *Українознавчі студії*. івано-Франківськ, 2001. Вип. 3. С. 3–10.
85. **Грещук В. В.** Релігійно-християнський чинник в історії української мови. *Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze XI-XII*. Warszawa, 2001. S. 89–101.
86. **Грещук В. В.** Рідна мова як засіб національної самоідентифікації та збереження культурної самобутності закордонного українства. *У майбутнє – в ім'я України* : матеріали III Всесвітнього форуму українців. Київ, 2001. С. 74–78.
87. **Грещук В. В.** Проблеми розвитку української літературної мови в Галичині середини XIX століття *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ, 2001. Вип. VI. С. 11–27.

2002

88. **Грещук В. В.** Лексика новел Василя Стефаника: кількісний аналіз. *Шевченко. Франко. Стефаник*: матеріали Міжнародної наукової конференції / ред. кол.: В. І. Кононенко, В. В. Грещук, Т. Ю. Салига, С. І. Хороб. Івано-Франківськ : Плай, 2002. С. 276–285.
89. **Грещук В. В.** “Малоруско-німецький словар” С. Желехівського і С. Недільського в історії українсько-німецької лексикографії. *Сівач духовності*: збірник спогадів, статей і матеріалів, присвячений професору В. Полеку. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С. 129–140.

90. **Грещук В. В.** Основоцентрична дериватологія : історія, стан, перспективи. *Актуальні проблеми українського словотвору* / ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 2002. С. 68–78.
91. **Грещук В. В.** Переднє слово. *Актуальні проблеми українського словотвору* / ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 2002. С. 5–6.
92. **Грещук В. В.** Проблема розвитку української літературної мови в Галичині середини ХІХ ст. *Мовознавство* : доповіді та повідомлення на ІV Міжнародному конгресі україністів / відп. ред. В. Німчук. Київ : Пульсари, 2002. С. 233–237.

2003

93. **Грещук В. В.** “Вѣдомѣсть о рускомъ языцѣ” І. Могильницького - перша українознавча лінгвістична розвідка в Галичині. *Вѣдомѣсть о рускомъ языцѣ* / підгот. до друку, вступна стаття і примітки В. Грещука. Івано-Франківськ : Плай, 2003. С. 5–18.
94. **Грещук В.** Гуцульський діалект у мові української художньої літератури. *Криворівня*. Івано-Франківськ, 2003. С. 21–33.
95. **Грещук В. В.** Дериваційна спроможність українських прикметників у порівнянні з польськими. *Z badań nad polsko-ukraińskimi powizaniami języcznymi*. Lublin, 2003. S. 69–76.
96. **Грещук В. В.** Іван Ковалик як дериватолог. *Збірник праць і матеріалів на пошану професора Івана Ковалика*. Львів : Львівський національний університет ім. І. Франка, 2003. С. 7–13.
97. **Грещук В. В.** Найменування головних уборів на Прикарпатті. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2003. № 1. С. 79–82.
98. **Грещук В. В.** Роль Галичини в розвитку української і польської літературних мов др. пол. ХІХ – поч. ХХ ст.. *Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze XV-XVI*. Warszawa, 2003. S. 438–443.

99. **Грещук В. В.** Ще раз про словотвірну категорію. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. Івано-Франківськ : Плай, 2003. Вин. VIII. С. 61–63.
100. **Greschchuk W., Baran J.** “Ukrainish-Deutsches Wörterbuch” von E. Shelechivskyi und S. Nedilskyjin der Geschichteder Ukrainischenun Deutschen Lexikographie. *Bayerisch-Ukrainische Germanistentagungander Ukrainischenfreien Universität*. München – Lviv, 2003. S. 122–128.
101. **Грещук В.** Мовний феномен новел Марка Черемшини. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2002–2003. № 4–5. С. 3–14.
102. **Грещук В.** Мовна ситуація в Галичині кінця XVIII-початку XIX століття. *Матеріали V конгресу Міжнародної асоціації українців. Мовознавство: Збірник наукових статей*. Чернівці: Рута, 2003. С. 168–173.

2004

103. **Грещук В. В.** Відприкметникові утворення. *Українська мова : енциклопедія*. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Видавництво “Українська енциклопедія” імені М. П. Бажана, 2004. С. 79–80.
104. **Грещук В. В.** Живий вогонь слова (штрихи до мовного портрета Степана Пушика). *Слово і доля : збірник на пошану письменника, професора Степана Пушика*. Івано-Франківськ: Плай, 2004. С. 128–139.
105. **Грещук В. В.** Лінгвістичне стефаникознавство : здобутки і перспективи. *Функціонально-комунікативні аспекти граматики і тексту*. Донецьк : ДонНУ, 2004. С. 203–214.
106. **Грещук В. В.** Назви абстрагованих ознак. *Українська мова: енциклопедія*. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Видавництво “Українська енциклопедія”, 2004. С. 391.
107. **Грещук В. В.** Твірна основа як типологізувальний чинник у дериватології. *Ucrainica I. Současná ukrajinistika : Problémy*

jazyka, literatury a kultury. K 65. narozeninam prof. Josefa Anderše. Olomouc, 2004. S. 37–42.

108. **Greschchuk W., Baran J.** “Deutsch-ukrainische (ruthenisches) Wörterbuch” von W. Kmicykewytsch und anderen in der Geschichte der deutsch-ukrainischen Lexikographie. *Ukrainisch-Bayerische Germanisten tagung an der Universität L'wiv. L'wiv, 2004. S. 234–238.*

2005

109. **Грещук В.** Бойківський діалект у ранній творчості Івана Франка. *Етнос і культура. Івано-Франківськ, 2005–2006. №2–3. С. 20–23.*
110. **Грещук В. В.** Внесок польських мовознавців ХХ ст. у розвиток лінгвістичної україністики. *Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze XIX-XX. Warszawa, 2005. S. 328–335.*
111. **Грещук В., Корягіна В.** Гуцульський діалект у творчості Онуфрія Манчука. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія. Вип. ІХ-Х. Івано-Франківськ : Плай, 2005. С. 54–61.*
112. **Грещук В.** Прикметники в сучасній українській мові : словотворча спроможність. *Українознавчі студії. Івано-Франківськ, 2005–2006. Вип. 6–7. С. 3–16.*

2006

113. **Грещук В.** Виокремлення і лексикалізація словотворчих формантів як текстотворчий засіб. *Історія та сучасний стан функціонування граматичної системи української мови: На пошанування академіка А. П. Грищенка з нагоди його 70-річчя. Черкаси, 2006. С. 33–41.*
114. **Грещук В.** Розділ у колективній монографії “Діалектна диференціація : регіональний аспект”. *Етнос. Соціум. Культура: Регіональний аспект. / Грещук В. В., Кононенко В. І., Лесюк М. П. та ін.; [відп. ред. В. І. Кононенко]. Київ – Івано-Франківськ : ВДВЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2006. 314 с.*

115. **Грещук В.** Південно-західні говори і мова художніх творів “Покутської трійці”. *“Покутська трійця” в загально-українському літературному процесі кінця ХІХ – початку ХХ ст.:* збірник наукових праць / відп. ред. С. І. Хороб. Івано-Франківськ: ВДВЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2006. С.447–458.
116. **Грещук В.** Роль Івана Франка у формуванні єдиної української літературної мови. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія.* Івано-Франківськ, 2006. Вип. ХІ – ХІІ. С. 3–12.
117. **Грещук В.** Слово про вчителя. *Академік Арнольд Панасович Грищенко.* Полтава, 2006. С. 62–63.
118. **Грещук В.** Ян Бодуен де Куртене в обороні прав української мови. *Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze XXI-XXII.* Warszawa, 2006. S. 119–128.

2007

119. **Грещук В.** Відприкметникові утворення. *Українська мова:* енциклопедія. 3-є вид., випр. і доп. Київ : Видавництво “Українська енциклопедія”, 2007. С. 79–80.
120. **Грещук В.** Внесок Івана Ковалика в українське і слов’янське мовознавство. *Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника :* Філологія. Івано-Франківськ: ВДВЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2007. Вип. XV-XVIII: Ювілейний випуск на пошану 100-річчя від дня народження професора Івана Ковалика. С. 3–11.
121. **Грещук В., Пославська Н.** Іван Ковалик і сучасне мовознавство : Всеукраїнська наукова конференція (до 100-річчя від дня народження Івана Ковалика. Івано-Франківськ, 15–16 травня 2007 р.). *Українська мова.* Київ, 2007. №4. С. 102–110.
122. **Грещук В.** Дериватологічна концепція Івана Ковалика. *Іван Ковалик. Вчення про словотвір.* Вибрані праці / упоряд. та автор

передм. В. Грещук. Івано-Франківськ – Львів : Місто НВ, 2007. С. 6–20.

123. **Грещук В.** “Із правдивою пошаною щиро відданий ...” : листи Бодуена де Куртене до Івана Франка. *Україна. Тексти і контексти* : книга на пошану професора Стефана Козака з нагоди його ювілею сімдесятиліття. Варшава, 2007. С.329–340.
124. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Лемківський говір у трилогії Д. Бедзика “Украдені гори”. *Рідне слово в етнокультурному вимірі* : матеріали Першої міжнародної науково-практичної конференції / упоряд. М. Федурко, В. Котович, Г. Філь. Дрогобич : Посвіт, 2007. С. 58–65.
125. **Грещук В., Василевич Г.** Невтомний трудівник на ниві мовознавства. *Ономастика і апелятиви*. Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ. 2007. Вип. 31.С. 70–72.
126. **Грещук В.** Роль Івана Франка у формуванні єдиної української літературної мови. *Вісник Наукового Товариства імені Т. Шевченка*. Івано-Франківськ, 2007. Ч. 2. С. 29–38.
127. **Грещук В.** Словотвір і полісемія слова. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка*. Мовознавство. Тернопіль : Вид-во ТИПУ, 2007. № 1(16). С. 245–254.
128. **Грещук В.** Учений. Педагог. Людина (до 100-річчя від дня народження професора І. Ковалика). *Краєзнавець Прикарпаття*. Івано-Франківськ, 2007. № 10 (липень-грудень). С. 44–46.
129. **Грещук В.** Учений. Педагог. Людина (до 100-річчя від дня народження професора Івана Ковалика). *Українська мова*. Київ, 2007. № 1. С. 82–86.
130. **Грещук В., Бачкур Р., Джочка І., Пославська Н.** Нариси з основоцентричної дериватології / за заг. ред. В. Грещука. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2007. 348 с.

2008

131. **Грещук В.** Взаємодія української літературної мови і південно-західних діалектів : мова новел Василя Стефаника. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2007–2008. № 8–9. С. 3–13.
132. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульські діалектні риси у повісті А. Крушельницького “Рубають ліс”. *Současná ukrajinistika. Problémy jazyka, literatury a kultury. least*. Olomouc, 2008. S. 43–50.
133. **Грещук В.** Гуцульсько-покутські діалектні паралелі в мові новел Василя Стефаника. *Вісник Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника. Філологія*. Івано-Франківськ : ВДВЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2008. Вин. XIX–XX. С. 21–26.
134. **Грещук В.** Дериваційно-релевантні параметри твірних. *На перехресті культур : збірник наукових праць на пошану Леоніда Рудницького з нагоди його 70-річчя*. Львів – Філадельфія, 2008. С. 405–414.
135. **Грещук В., Петришин М.** Крилаті вислови на щодень. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2007–2008. № 8–9. С. 503–505. Рец. на кн. : Шеремета Л. В., Шеремета О. В. Латинь на кожен день : словник латинських афоризмів, літературних цитат, наукових термінів, приказок, прислів'їв, фразеологізмів. Івано-Франківськ : Облдрукарня, 2005. 788 с.
136. **Грещук В.** “Із правдивою пошаною щиро відданий...”. *Листування Івана Франка та Бодуена де Куртене / перекл. листів Бодуена де Куртене, підгот. до друку, вступ. ст. і прим. В. Грещука*. Івано-Франківськ : Плай, 2008. С. 3–15.
137. **Грещук В.** Непересічна особистість (до 100-річчя від дня народження проф. Івана Ковалика). *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2007–2008. № 8–9. С. 491–493.

138. *Грещук В., Василевич Г.* Невтомний трудівник на ниві мовознавства. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2007–2008. № 8–9. С. 494–496.
139. *Грещук В.* Територіальні діалекти і мова художньої літератури : типологія зв'язків. *Матеріали VI Міжнародного конгресу україністів*. Мовознавство : збірник наукових статей. Київ – Донецьк, 2008. Кн. 5. С. 429–440.
140. *Грещук В.* Наукові засади створення словника гуцульських лексичних діалектизмів. *Діалектна мова : сучасний стан і динаміка в часі. До 100-річчя професора Ф. Т. Жилка*. Тези доповідей Міжнародної наукової конференції (5–7.03.2008, Київ). Київ : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. С. 71–76.
141. *Грещук В.* Словник словотвірних гнізд української мови. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2007–2008. № 8–9. С. 497–499. Рец. на словн.: Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Шкільний словотвірний словник сучасної української мови. К.: Наукова думка, 2005. 264 с.

2009

142. *Грещук В.* Студії з українського мовознавства : Вибрані праці / упор. Р. Бачкур. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2009. 520 с.
143. *Грещук В.* Словотвір у сучасній науковій парадигмі. *Мови та культури у новій Європі: контакти і самобутність* : збірник наукових доповідей. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2009. С. 97–105.
144. *Грещук В.* Семантика гуцульського діалектного слова в словнику “Лексика гуцульського говору в українській художній мові”. *Вісник Прикарпатського національного університету* : Філологія. Івано-Франківськ : Плай, 2009. Вип. XXI-XXII. С. 25–28.
145. *Грещук В.* Похідні іменники в словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Науковий вісник*

Чернівецького національного університету. Ювілейний випуск, присвячений 60-річчю доктора філол. наук, проф. Н. Гуйванюк : збірник наукових праць : Чернівці, 2009. Вип. 475–477 : Слов'янська філологія. С. 366–372.

146. **Грещук В.** Гуцульський діалект в українській художній мові: репрезентативні групи лексики. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2009. Вип. 10. С. 3–17.
147. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульська мовна автентика в мові роману М. Козоріса “Чорногора говорить”. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. Матеріали Другої Міжнародної науково-практичної конференції. Дрогобич : Посвіт, 2009. С. 52–63.
148. **Грещук В.** Сучасна дериватологія : деякі підсумки й перспективи. *Мовознавчий вісник : збірник наукових праць на пошану професора Катерини Городенської з нагоди її 60-річчя / МОН України; Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького; відп. ред. Г. І. Мартинова. Черкаси, 2009. Вип. 8. С. 127–135.*
149. **Грещук В.** Гуцульсько-покутські діалектні паралелі у мові новел Василя Стефаника. *Ямгорів. Снятин, 2009. Ч. 16-17. С. 35–45.*
150. **Грещук В.** Лінгвокогнітологічне дослідження сакральної сфери. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2009. №9. С. 334–337. Рец. на кн. : Скаб Марія. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери / Марія Скаб. Чернівці: Рута, 2008. 560 с.
151. **Грещук В.** Словотворча спроможність субстантивів. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2009. №9. С. 342–345. Рец. на кн.: Валюх Зоя. Словотвірна парадигматика іменника в українській мові. Київ – Полтава, АСМІ, 2005. 356 с.
152. **Грещук В.** Цінна студія зі словотвірної номінації. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2009. №9. С. 352–356. Рец. на кн. :

Нелюба А. Явища економії в словотвірній номінації української мови. Харків, 2007. 302 с.

2010

153. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Південно-західні діалекти в українській художній мові. Нарис : монографія. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. 309 с.
154. **Грещук В.** Листи Бодуена де Куртене до Івана Франка. *Іван Франко : дух, наука, думка, воля.* Матеріали Міжнародного наукового конгресу, присвяченого 159-річчю від дня народження Івана Франка (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006 р.). Львів : видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2010. Т. 2. С. 610–617.
155. **Грещук В.** Словник “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові” як джерело пізнання культури гуцулів. *Мовознавчі студії.* Дрогобич : Швидкодрук, 2010. Вип. 3 : Діалект у лінгвокультурологічному просторі. (За матеріалами Міжнародної наукової конференції на пошану 100-річчя від дня народження професора Гаврила Шила). С. 59–68.
156. **Грещук В.** Репрезентативні групи гуцульських діалектних слів у коломийках. *Лінгвістичні студії : збірник наукових праць.* Донецьк : ДонНУ, 2010. Вип. 20 : На честь 55-річчя професора А.П. Загнітка. С. 246–249.
157. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Фраземіка у словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Мовознавчі студії.* Дрогобич : Посвіт, 2010. Вип. 2. Фразеологізм і слово у тексті і словнику. (За матеріалами Всеукраїнської наукової конференції на пошану 75-річчя від дня народження Мар’яна Демського). С. 70–79.
158. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульський діалект у мові художньої прози Михайла Павлика. *Вісник Прикарпатського*

національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2009–2010. Вип. 23–24. С. 16–25.

159. **Грещук В.** Лексична картотека словника “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”: принципи формування. *Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія.* Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. Вип. XXV–XXVI. С. 42–45.
160. **Грещук В.** Культура традиційного гірського пастухування в українському діалектному словотворенні. *Відображення історії та культури народу в словотворенні: доповіді XII Міжнародної наукової конференції Комісії зі слов’янського словотворення при Міжнародному комітеті славістів (25–28 травня 2010 р.).* Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. С. 373–381.
161. **Грещук В.** Словник “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові” (концепція, принципи укладання). *Проблеми сучасної функційно-категорійної граматики : збірник наукових праць на пошану члена-кореспондента НАНУ І. Р. Вихованця.* Донецьк : Видавництво “Ноулідж”, 2010. С. 272–286.
162. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульський говір у повісті Степана Пушика “Перо Золотого Птаха”. *Етнос і культура.* Івано-Франківськ, 2010. Вип. 6–7. С. 129–136.
163. **Грещук В.** Розділ у колективній монографії “Покутський діалект”. *Покуття : історико-етнографічний нарис.* Львів : Манускрипт, 2010. С. 396–415.

164. *Грещук В.* Оніми у словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. Філологія. Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2011. Вип. XXIX–XXXI. С. 3–7.
165. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Наддністрянський діалект у мові новел та оповідань Богдана Голода. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Дрогобич : Посвіт, 2011. С. 93–102.
166. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Іван Вагилевич про питання української мови в його епістолярії. *Іван Вагилевич: життя і творчість*: збірник науково-теоретичних статей. Рожнятів, 2011. С. 96–100.
167. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Наддністрянські діалектні риси в мові прози Богдана Голода. *Діалектна мова : сучасний стан і перспективи дослідження*. Програма, матеріали та тези доповідей всеукраїнських наукових читань, присвячених пам’яті діалектолога Валентини Прокопенко. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2011. С. 64–65.
168. *Грещук В.* Діалектне слово в художній мові. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2010–2011. Вип. 11–12. С. 3–11.
169. *Грещук В.* Інтертекстуальність в українському художньому дискурсі. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2010–2011. Вип. 11–12. С. 437–441. Рец. на кн. : Переломова О. С. Лінгвокультурні коди інтертекстуальності українського художнього дискурсу : діахронічний аспект. Суми : Видавництво СумДУ, 2008. 208 с.
170. *Грещук В., Бачкур Р.* Дослідження динаміки сучасного лексикону. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2010–2011.

Вип. 11–12. С. 442–444. Рец. на кн. : Клименко Н. Ф. та ін. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.

2012

171. **Грещук В.** Словотвір у сучасній науковій парадигмі. *VII Міжнародний конгрес українців* : зб. наук. статей. Мовознавство/голов. ред. Г. Скрипник; НАНУ; ІМФЕ імені М. Рильського. Київ, 2012. С. 33–40.
172. **Грещук В.** Дослідження гуцульських говірок у Львівському університеті міжвоєнного періоду. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2011–2012. № 8–9. С. 97–101.
173. **Грещук В.** Зіставний аспект основоцентричних досліджень слов'янського словотвору. *Aktualne problemy językoznawstwa słowiańskiego (monografie zbiorowe)* / red. E. Koriakowcewa, J. Gargzinska. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Siedlce, 2012. S. 83–91.
174. **Грещук В.** Гуцульський діалект у мові сучасної української літератури. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ, 2012. Вип. XXXII–XXXIII. С. 214–219.
175. **Грещук В.** Євген Желехівський. *Постаті мого міста*. 2012. № 6.
176. **Грещук В.** Світло душі. *Мирослава*. Літературознавчі статті, спогади, матеріали. Івано-Франківськ : Нова зоря, 2012. С. 259–261.
177. **Грещук В. та ін.** “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові” (пробний зошит). *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ, 2012. Вип. XXXII–XXXIII. С. 145–165.
178. **Грещук В.** Мовна особистість Василя Стефаніка в його епістолярії. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ, 2012. Вип. 34–35. С. 104–110.

179. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульська демонологічна лексика в мові української художньої літератури (за матеріалами словника “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”). *Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія.* Івано-Франківськ, 2012. Вип. 36–37. С. 45–49.
180. **Грещук В.** Іван Іванович Ковалик (1907–1989). *Етнос і культура.* Івано-Франківськ, 2011–2012. № 8–9. С. 209–213.

2013

181. **Грещук В.** Гуцульський діалект у мові сучасної української літератури. *Українознавчі студії.* Івано-Франківськ, 2012–2013. № 13–14. С. 3–11.
182. **Грещук В.** Слово про вченого. *Мова у дзеркалі особистості : філологічні дослідження, присвячені ювілею доктора філологічних наук, професора, академіка НАПН України Кононенка В. І.* Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. С. 11–21.
183. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Побутова лексика в словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Мова у дзеркалі особистості : філологічні дослідження, присвячені ювілею доктора філологічних наук, професора, академіка НАПН України Кононенка В. І.* Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. С. 196–210.
184. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульські лексичні діалектизми в художній мові В. Шкурмана. *Рідне слово в етнокультурному вимірі: збірник наукових праць.* Дрогобич : Посвіт, 2013. С. 306–318.
185. **Грещук В.** Структура граматичної темпоральності у її системних та функційних виявах. *Українознавчі студії.* Івано-Франківськ, 2012–2013. №13–14. С. 323–324. Рец. на кн. : Барчук В. М. *Граматична темпоральність : Інтервал. Час. Таксис.* Івано-Франківськ : Сімик, 2011. 416 с.

2014

186. **Грещук В.** Експресема “слово” в поетичному ідіолекті Тараса Шевченка. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2014–2015. Вин. 15–16. С. 3–12.
187. **Грещук В.** Про створення словника “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Україноцентризм наукового сумління*. Львів, 2014. С. 191–208.
188. **Грещук В.** Діалектне слово в поезії Тараса Шевченка. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2013–2014. № 10–11. С. 46–51.
189. **Грещук В.** Наукові вершини академіка Віталія Кононенка. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2014–2015. № 15–16. С. 337–346.
190. **Грещук В., Кононенко В.** Ніна Василівна Гуйванюк (1949–2013). *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2013–2014. № 10–11. С. 167–170.
191. **Грещук В.** Діалектне слово в художньому тексті. *Мовний простір граматики : актуальні студії* : зб. наук, праць. На честь 60-річчя члена-кореспондента НАН України Анатолія Загнітка. Донецьк : ДонНУ, 2014. С. 327–332.
192. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульський діалект у повістях Люби-Параскевії Стринадюк “А кємуєш, єк то було!” та “У нас, гуцулів”. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету*. Мовознавство. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2014. Вип. II (24). С. 93–102.
193. **Greshchuk V.** Lexicographical Studies on the South western Dialects of the Ukrainian language. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. Vol. 1. Num. 4. Ivano-Frankivsk, 2014. P. 104–114.
194. **Грещук В.** Лінгвістичний вимір образи. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2013–2014. № 10–11. С. 177–180. Рец. на кн.:

Форманова С. В. Інвективи в українській мові. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 336 с.

2015

195. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Діалектне слово в тексті та словнику : монографія. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2015. 372 с.
196. *Грещук В.* Діалектне слово в поезії Тараса Шевченка. С. 318–327. Розділ у колективній монографії “Мовостиль Тараса Шевченка”: *Тарас Шевченко : погляд з третього тисячоліття* / за ред. С. Хороба. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. 492 с.
197. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Гуцульська діалектна лексика в повісті Марії Остромири “Над бистрим Черемошем”. *Рідне слово в етнокультурному вимірі: збірник наукових праць* / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич : Посвіт, 2015. С. 54–69.
198. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Семантика географічної номенклатури у словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Тенденції розвитку української лексики та граматики*. Варшава – Івано-Франківськ, 2015. Ч. II. / за ред. І. Кононенко, І. Митнік, С. Романюк. С. 72–88.
199. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Гуцульські діалектні риси в поемі Юрія Шкрумелюка “Довбушева слава”. *Вісник Прикарпатського університету*. Філологія. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2014–2015. Вип. 42–43. С. 178–181.
200. *Грещук В.* Лексикографічне опрацювання діалектного слова в художній мові. *Граматичні студії* : збірник наукових праць / Донецький національний університет; наук. ред. А. Загнітко. Вінниця : ТОВ “Нілан-ЛТД”, 2015. С. 160–163.
201. *Грещук В.* Більше, ніж колега. *Хай буде легко, спомином пресвітлим (до 75-ліття від дня народження М. М. Паночка)*. Дрогобич, 2015. “Швидкодрук”. С. 10–13.

202. *Грещук В.* Моделювання процесу творення слова в дериватології. *Граматичні студії*: зб. наук, праць / Донецький національний університет. Вінниця : ДонНУ, 2016. Вип. 2. С. 92–96.
203. *Грещук В.* Лексикографічна практика: псевдодіалектна лексика. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. Івано-Франківськ, 2015–2016. Вип. 44–45. С. 13–18.
204. *Грещук В.* Чинники формування діалектної лексики. *Українська мова*. Київ, 2016. № 2. С. 3–13.
205. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Етнографізми в словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2015–2016. № 12–13. С. 75–82.
206. *Грещук В.* Людина, яка була поруч. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2015–2016. № 12–13. С. 153–154.
207. *Грещук В.* Лексика української літературної мови Галичини середини ХІХ ст.: діалектне підґрунтя, запозичення, словотвір. *Studia Ruthenica Cracoviensia 11. Słowo u słowian : Wpływ języków sąsiadujących na rozwój języka ukraińskiego. Studia leksykalne / Pod redakcją. Budziak i W. Hojsak.* Kraków, 2016. S. 195–209.
208. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Франкознавча проблематика в науковій спадщині Івана Ковалика. *Проблеми гуманітарних наук* : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Філологія. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2016. Вип. 38. С. 28–37.
209. *Грещук В.* Художня мова Василя Стефаника в наукових студіях Івана Ковалика. *Прикарпатський вісник Наукового товариства ім. Шевченка. Слово*. 2016. №2 (34). Івано-Франківськ, 2016. С. 25–33.

210. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Гуцульська діалектна лексика в збірці оповідань М. Яновського “Танець дараби”. *Рідне слово в етнокультурному вимірі* : збірник наукових праць / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич : Посвіт, 2016. С. 68–79.
211. *Грещук В.* [Рецензія]. *Мовознавство*. Київ, 2016. № 5. С. 75–79. Рец. на кн. : Кононенко І. В. Українська та польська мови : контрастивне дослідження / *Język ukraiński i polski: Studium kontrastywne*. Warszawa : Wydawnictwo Uniw. Warszawskiego, 2012. 808 с.
212. *Грещук В.* Лінгвостилістичний, текстолінгвістичний та комунікативно-функціональний виміри наукового тексту середньоукраїнського періоду. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2015–2016. № 12–13. С. 167–171. Рец. на кн. : Наєнко Г. М. Науковий текст середньоукраїнського періоду в лінгвостилістичному, текстолінгвістичному й комунікативно-функціональному висвітленні. Київ : Освіта України, 2013. 404 с.

2017

213. *Грещук В.* Розділ у колективній монографії “Художня мова Василя Стефаника у наукових студіях Івана Ковалика”. *Василь Стефаник : наближення*. Івано-Франківськ – Варшава, 2017. 510 с.
214. *Грещук В.* Текстoorієнтована актуалізація дериваційних морфем. *Граматичні студії* : збірник наукових праць / Донецький національний університет ім. В. Стуса; наук. ред. А. П. Загнітко. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. Вип. 3. С. 80–87.
215. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Лісорозробна лексика у словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету*. Мовознавство. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2017. Вип. 1 (27). С. 112–117.

216. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Лексикографічне опрацювання апелятивних назв водних об'єктів у словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Українознавчі студії.* Івано-Франківськ, 2016–2017. № 17–18. С. 3–11.
217. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Лісосплавна лексика в словнику “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові”. *Рідне слово в етнокультурному вимірі: збірник наукових праць / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка.* Дрогобич : Посвіт, 2017. С. 44–56.
218. *Грещук В.* Концепція порівняльного дослідження словотвору слов'янських мов проф. Івана Ковалика. *Вісник Львівського університету.* Філологічна серія / Львівський національний університет ім. І. Франка, Львів, 2017. Вип. 64, ч. I. С. 14–19.
219. *Грещук В.* Гуцульська діалектна лексика і фраземіка в українській художній мові : лексикографічне опрацювання. *Slavica Wratislaviensia.* Wrocław, 2017. № 3773. S. 91–103.
220. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Проблеми української мови в науковому доробку й епістолярії Івана Вагилевича. *Українська мова на осі часу. Василеві Васильовичу Німчукові / Ін-т укр. мови НАН України : упорядн. Г. В. Воронин, Н. В. Пуряєва.* Київ : КММ, 2017. С. 436–444. Серія “Не все спливає рікою часу...”.

2018

221. *Грещук В., Баран А. Я.* “Німецько-український словар” В. Кміцикевича і Спілки в історії українсько-німецької лексикографії. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово.* 2017, 2018. № 4 (40)–3 (47). Івано-Франківськ, 2018. С. 67–72.
222. *Грещук В.* “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” : традиції та інновації. *Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку : зб. наук, пр., присв. 70-річчю від дня народження професора П. І. Білоусенка /*

Запорізький національний університет. Запоріжжя : ТОВ “ЛШС” ЛТД, 2018. С. 35–44.

223. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Мовна картина світу гуцулів крізь призму художньої мови. Полонина. *Рідне слово в етнокультурному вимірі* : збірник наукових праць / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич : Посвіт, 2018. С. 28–38.
224. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Гуцульські лексичні діалектизми в повісті І. Пільгука “Пісню снує Черемош”. *Етнос і культура*. Гуманітарні науки / голов. ред. В. І. Кононенко. Івано-Франківськ, 2017–2018. № 14–15. С. 55–60.
225. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Тисмениччина : про що говорять лінгвокарти. *Покуття – колыска українського національного державотворення* : матеріали VII науково-краєзнавчої конференції, присвяченої 100-річчю утворення Західно-Української Народної республіки та 570-й річниці надання магдебурзького права містові Тисмениці. Тисмениця - Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2018. С. 36–40.
226. *Грещук В.* Життя, офіруване науці. *Професор Василь Німчук у спогадах сучасників*. Ужгород : Карпати, 2018. С. 69–72.
227. *Грещук В.* Від згадки про нього світлішає на душі. *Етнос і культура*. Гуманітарні науки : збірник науково-теоретичних статей / голов. ред. В.І. Кононенко. Івано-Франківськ, 2017–2018. Вип. 14–15. С. 127–129.
228. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Мовна картина світу гуцулів крізь призму художнього тексту. Гора. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2018. № 19. С. 5–16.
229. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Гуцульська мовна картина світу крізь призму мови художньої літератури. Трембіта. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. Вип. 46. Івано-Франківськ, 2018. С. 9–15.

2019

230. Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник : У 2 т. / відповідальний редактор Василь Грещук. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. Т.1. 584 с.
231. **Грещук В.** Василь Німчук – дослідник “Лексикона словенороського” Памви Беринди. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. Івано-Франківськ, 2019. № 2(54). С. 25–33.
232. **Грещук В.** Словотвірні одиниці у текстотворенні малої прози Івана Франка. Іван Франко: “Я єсть пролог...” : матеріали Міжнародного наукового конгресу до 160-річчя від дня народження Івана Франка (Львів, 22-24 вересня 2016 р.) : у 2 т. Т. 2. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. С. 552–559.
233. **Грещук В.** Словотвір у текстотворенні. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. Вип. 70. Львів : Вид-во Львівського національного університету імені Івана Франка, 2019. С. 43–51.
234. **Greshchuk V.** Word-formation Means Textual Cohesion and Coherence. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Series of Social and Human Sciences*. Ivano-Frankivsk, 2019. Vol. 6. № 2. P. 71–78.
235. **Грещук В.** Мовна картина світу гуцулів крізь призму художньої мови. Вуйко. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. Івано-Франківськ : Івано-Франківський осередок Наукового Товариства ім. Шевченка, 2019. 3 (55). С. 55–62.
236. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульські діалектні риси у поетичній збірці “Карпати на трьох”. *Окриленість словом: збірник наукових праць на пошану професора Степана Хороба* / Відп. ред., упорядн. Роман Піхманець. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. С. 179–186.

237. **Грещук В.** Словотворне гніздо з вершиною Христос у мовній картині світу українців. *Граматичний простір сучасності лінгвоукраїністики*. Катерині Григорівні Городенській / Ін-т укр. мови НАН України, упоряд. Н. Г. Горголюк, Л. М. Колібаба, В. М. Фурса. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. С. 294–302.
238. **Грещук В.** Цінна монографія про українську фраземіку. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2019. № 20. С. 227–230. Рец. на кн.: Мар'ян Демський. Українська фраземіка. Дрогобич : Посвіт, 2019. 337 с.
239. **Грещук В.** Щоб вирувала творчість усупереч негараздам. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2019–2020. № 16–17. С. 163–165.
240. **Грещук В.** Мовна картина світу гуцулів крізь призму художньої мови. Кулеша. Бануш. *У вимірі слова : збірник наукових праць на пошану професора Ірини Кочан / упоряд. О. Антонів, О. Туркевич, І. Фецько*. Львів – Дрогобич : Посвіт, 2019. С. 264–271.

2020

241. Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник : У 2 т. / відповідальний редактор Василь Грещук. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2020. Т.2. 468 с.
242. **Грещук В.** Комплексні словотвірні одиниці у текстотворенні. *У пошуках гармонії мови*. До 80-ліття від дня народження члена-кореспондента НАН України, доктора філологічних наук, професора Н. Ф. Клименко / упоряд. Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Ю. В. Романюк, А. О. Савенко. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. С. 226–231.
243. **Грещук В.** Слововір і суб'єктивна модальність тексту. *Лінгвістичні студії Linguistic Studies*: зб. наук. праць / Донецький національний університет імені Василя Стуса: гол. ред. Ж. Краснобаєва-Чорна, Вінниця: ДонНУ ім. Василя Стуса, 2020. Вип. 40: У 2-х т. Т. 1. С. 93–100.

244. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** “Словник “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові” як джерело вивчення регіональних ідіом. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Том 2, № 43. Ужгород, 2020. С. 100–105.
245. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Ботанічна лексика в словнику “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. *Етнос і культура*. Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: збірник науково-теоретичних статей. Гуманітарні науки / голов. ред. В.І. Кононенко. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2019–2020. № 16–17. С. 76–86.
246. **Greshchuk V.** The Text-Building Functions of Word-Forming Elements. *Jurnal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. Series of Social and Humen Sciences. Vol. 7, No. 2. Ivano-Frankivsk, 2020. P. 61–68.
247. **Грещук В.** Нове слово в теорії і практиці історичної лексикографії. *Етнос і культура*. Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: збірник науково-теоретичних статей. Гуманітарні науки / голов. ред. В.І. Кононенко. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2019–2020. № 16–17. С. 179–182.
248. **Грещук В., Кононенко В.** Українські мовознавці. Нотатки. Івано-Франківськ: Вид-во ПНУ ім. В. Стефаника, 2020. 118 с.
249. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульські діалектні одиниці в поетичній збірці “Згарди” Влади Власенко. *До глибин сутності мови*: Збірник наукових праць на пошану професора Миколи Лесюка. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. С. 109–116.
250. **Greshchuk V.** Breaking New Ground in the Theory and Practice of Historical Lexicography. *Jurnal of Vasyl Stefanyk Precarpathian*

National University. Series of Social and Humen Sciences. Vol. 7, No. 2. Ivano-Frankivsk, 2020. P. 117–120.

2021

251. **Грещук В.** Відантропонімний словотвір у сучасній українській мові. *Лінгвістичні студії Linguistic Studies* : зб. наук. праць / Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2021. Вип. 41. С. 18–24.
252. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Епітетна характеристика персонажів у новелах Василя Стефаника. *Василь Стефаник у дослідженнях та спогадах* / упоряд. С. Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2021. С. 332–341.
253. **Грещук В.** Лінгвістичне стефаникознавство: здобутки і перспективи. *Стефаниківський ЧИН : антологія* / упорядн. і вступ. слово Є.М. Баран. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2021. С. 62–72.
254. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Гуцульська мовна картина світу крізь призму української художньої мови. *Рідне слово в етнокультурному вимірі* : Збірник наукових праць / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич : Посвіт, 2021. С. 22–32.
255. **Greshchuk V.** Occasional Word Formation in The Expressiveness of a Text. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Vol. 7, № 2. Ivano-Frankivsk, 2021, P. 79–91.*
256. **Грещук В.** Літературно-діалектний дуалізм у новелах Василя Стефаника. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. На пошану Йосипа Олексійовича Дзендзелівського (до 100-річчя з дня народження).* Ужгород : ПП Данило С. І., 2021. Вип. 2 (46). С. 86–90.

257. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Епітетна характеристика назв частин тіла та одягу персонажів у новелах Василя Стефаника. *Збірник наукових праць на пошану професора Теодозія Михайловича Возного*. Львів : Растр-7, 2022. С. 407–418.
258. *Грещук В.* Людина, яка була поруч. *Збірник наукових праць на пошану професора Теодозія Михайловича Возного*. Львів : Растр-7, 2022. С. 284–287.
259. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Порівняння в новелах Василя Стефаника. *Рідне слово в етнокультурному вимірі: зб. наук. праць / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*. Дрогобич: Посвіт, 2022. С. 33–45.
260. *Грещук В., Грещук О.* Словотвор і текст : монографія. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. 223 с.
261. *Грещук В.* Лексико-дериваційний вимір юридичного тексту. Рец. на кн.: Царьова Ірина. Сучасний український юридичний текст: лексико-дериваційна структура. Дніпро : Ліра, 2020. 446 с. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2021–2022. № 18–19. С. 136–139.
262. *Грещук В., Кононенко В.* Особистість українського вченого-мовознавця. *Лінгвістичні студії Linguistic Studies* : зб. наук. праць / Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2022. Вип. 44. С. 62–74.
263. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Діалектне слово в його функційних виявах. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. Івано-Франківськ: Івано-Франківський осередок НТШ. 2022. №17 (65). С. 87–95.
264. *Грещук В.* Контекстне формування конотації тексту словотвірними засобами. *Studia Ruthenica Cracoviensia 13. Słowem przenikanie. Szkice o języku i kulturze / Pod redakcją Anny Budziak i Wiktorii Hojsak*. Kraków, 2022. S. 157-166.

2023

265. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Фраземний простір у новелах Василя Стефаника. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. На пошану Василя Німчука, члена-кореспондента НАН України, доктора філологічних наук, професора (до 90-річчя з дня народження). Ужгород, 2023. Вип.2 (50). С. 127–138.
266. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Дериватологічна концепція професора Білоусенка П. І. *Лінгвістичні студії Linguistic Studies: зб. наук. праць*. / Донецький нац. у-т ім. Василя Стуса; гол. ред. А. Загнітко. Вінниця: ДонНУ ім. В. Стуса, 2023. Вип. 46. С. 7–16.
267. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник: у 2-х т. Додаток. Онімна лексика / відп. ред. Василь Грещук. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2023. 404 с.
268. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Лексика поховального й родильного обрядів у словнику “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. *Рідне слово в етнокультурному вимірі* / ред. кол.: Віра Котович (гол. ред.) та ін. Дрогобич: Видавничий дім “Гельветика”, 2023. Вип. 8. С. 9–16.
269. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Епітетна характеристика назв частин тіла та одягу персонажів у новелах Василя Стефаника. *Василь Стефаник: інтерпретації* / за ред. С. Хороба. Івано-Франківськ – Варшава: Місто НВ, 2023. С. 590–604.

2024

270. *Грещук В.* Окреслюючи плани на майбутнє української лінгвістики. *Кафедра сучасної української мови крізь призму часу та особистостей: колективна монографія* / за заг. ред. С. Т. Шабат-Савки. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2024. С.158–159.

271. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. З невичерпних джерел: Інститут українознавства ПНУ крізь призму часу. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка*. Слово. Івано-Франківськ. 2024. № 19(71). С. 17–26.
272. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Гуцульська лінгвальна картина світу крізь призму мови оповідання Марка Черемшини “Карби”. *Рідне слово в етнокультурному вимірі* / ред. кол.: Віра Котович (гол. ред.) та ін. Дрогобич: Видавничий дім “Гельветика”, 2024. Вип. 9. С.15–21.
273. *Грещук В.* Непересічна особистість. *Професор Володимир Полєк: творчість і доля на тлі доби*. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2024. С.77–80.
274. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Інновації в лексикографічному опрацюванні онімної лексики. *Записки з українського мовознавства: збірник наукових праць* / Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. Одеса, 2024. Вип. 31. С. 16–25.
275. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Професор Н.В. Гуйванюк як дослідниця буковинських говірок. *Актуальні проблеми синтаксису: сучасний стан і перспективи дослідження: матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 75-річчю від дня народження професора Ніни Гуйванюк* / за ред. С. Т. Шабат-Савки. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2024. С.80–82.
276. *Грещук В.* Пам’яті академіка Віталія Кононенка. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка*. Слово. Івано-Франківськ, 2024. № 20 (74). С. 507–509.
277. *Грещук Василь, Грещук Валентина*. Лінгвальний вимір війни в мілітарній прозі Марка Черемшини. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка*. Слово. Івано-Франківськ, 2024. № 20 (74). С. 109–119.

278. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Сполучники у словнику “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. *Граматичний портрет української мови у ХХІ сторіччі*: збірник наукових доповідей учасників Міжнародної наукової конференції на пошану доктора філологічних наук, професора Городенської Катерини Григорівни. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. С.61–63.
279. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Мовна картина світу крізь призму художньої мови. Когут. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія. Філологія. На пошану Василя Добоша доктора філологічних наук, професора (до 100-річчя з дня народження). Ужгород: ПП Данило С. І. 2024. Вип. 2 (52). С. 51–55.

2025

280. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Епітети, порівняння та фраземи в новелах Василя Стефаника. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2025. 176 с.
281. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Хрестоматія з історії української мови Х–ХІІІ ст. В.В. Німчука: лінгвополітологічний вимір. *Науковий доробок В.В. Німчука і формування сучасних історико-лінгвістичних знань* / за ред. Р.О. Коци, Н.В. Пуряєвої. Київ: Інститут української мови, 2025. С. 45–55. [електронне видання].
282. **Грещук Василь, Грещук Валентина.** Мовне портретування в повісті Олександра Довженка “Зачарована Десна”. *Культура слова Culture of the word* : Збірник наукових праць. Київ: Інститут української мови НАН України, 2024. Вип.101. С. 21–32.
283. **Грещук В.** Мовний феномен новел Марка Черемшини. *У задзеркаллі художнього світу Марка Черемшини* / ред. та упорядн. Степан Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2025. С. 321–333.

284. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Лінгвальний вимір війни в мілітарній прозі Марка Черемшини. *У задзеркаллі художнього світу Марка Черемшини* / ред. та упорядн. Степан Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2025. С. 184–192.
285. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Гуцульська лінгвальна картина світу крізь призму мови оповідання Марка Черемшини “Карби”. *У задзеркаллі художнього світу Марка Черемшини* / ред. та упорядн. Степан Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2025. С.209–216.
286. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Гуцульські діалектні прийменники в українській художній мові. In: Hanna Sytar, Aksana Schillová, Karolína Skwarska, Vojtěch Veselý (eds.). *Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích.* Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2025. S. 139–145.

Редагування

1992

1. Іван Огієнко і національно-духовне відродження України : матеріали наукової конференції, присвяченої 110-й річниці від дня народження видатного українського вченого, політичного, громадсько-культурного і релігійного діяча Івана Огієнка / ред.-упоряд. В. Грещук. Івано-Франківськ, 1992. 54 с.

1993

2. “Просвіта” : історія, постаті, чин : матеріали наукової конференції, присвяченої 125-й річниці заснування “Просвіти” / ред.-упоряд. В. Грещук. Івано-Франківськ, 1993. 146 с.

1995

3. Актуальні проблеми українського словотвору : матеріали III наукових читань, присвячених пам’яті професора І. Ковалика / ред.-упоряд. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 1995. 158 с.
4. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 1995. Вип. I. 180 с.

1997

5. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 1997. Вип. II. 196 с.

1999

6. Євген Желехівський у національно-культурному відродженні України / ред. В. Грещук. Івано-Франківськ: Плай, 1999. 149 с. Рец.: Дрогомирецький П. *Мовознавство*. 2001. № 1. С. 78–79.
7. Українознавство : документи, матеріали, раритети / упоряд. В. Грещук, Р. Піхманець. Івано-Франківськ : Плай, 1999. 478 с.

8. Українознавчі студії / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника, 1999. Вип. 1. 272 с.
9. Українська мова: навчально-методичні та виховні аспекти : збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції “Українська мова в освіті” / ред.-упоряд. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 1999. 236 с.
10. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 1999. Вип. IV. 204 с.

2000

11. Українознавчі студії / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника, 2000. Вип. 2. 293 с.
12. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 2000. Вип. V. 196 с.

2001

13. Українознавчі студії / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника, 2001. Вип. 3. 248 с.
14. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 2001. Вип. VI. 200 с.

2002

15. Актуальні проблеми українського словотвору / за ред. д-ра філол. наук В. Грещука. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 669 с.
16. Українознавчі студії / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника, 2002–2003. Вип. 4–5. 355 с.

2003

17. Іван Могильницький. Вѣдомѣсть о рускомъ языцѣ / підгот. до друку, вступна стаття і примітки В. Грещука. Івано-Франківськ: Плай, 2003. 132 с.
18. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 2003. Вип. VIII. 200 с.

2005

19. Українознавчі студії / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2005–2006. Вип. 6–7. 435 с.
20. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 2005. Вип. IX–X. 477 с.

2006

21. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : ВДВЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2006. Вип. XI–XII. 268 с.

2007

22. Іван Ковалик. Вчення про словотвір. Вибрані праці / упоряд. та автор передм. В. Грещук. Івано-Франківськ – Львів : Місто НВ, 2007. 400 с.
23. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : ВДВЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2007. Вип. XV–XVIII. 731 с.

2008

24. Українознавчі студії / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ: Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2007–2008. Вип. 8–9. 517 с.

25. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ: ВДВЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2008. Вип. XIX–XX . 172 с.
26. Іван Ковалик. Питання українського і слов'янського мовознавства. Вибрані праці. Ч. II / упоряд. З. Терлак, член ред. кол. В. Ґрещук. Львів – Івано-Франківськ, 2008. 496 с.
27. Листування Івана Франка та Бодуена де Куртене / перекл. листів Бодуена де Куртене, підгот. до друку, вступ. ст. і прим. В. Ґрещука. Івано-Франківськ : Плай, 2008. 92 с.

2009

28. Українознавчі студії / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2009. Вип. 10. 362 с.
29. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2009. Вип. XXI–XXII. 221 с.
30. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2009–2010. Вип. 23–24. 383 с.

2010

31. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2010. Вип. XXV–XXVI. 265 с.
32. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2010. Вип. 27–28. 411 с.

2011

33. Українознавчі студії / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2010–2011. Вип. 11–12. 460 с.
34. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2011. Вип. XXIX–XXXI. 482 с.

2012

35. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2012. Вип. XXXII–XXXIII. 399 с.
36. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного універ. ім. В. Стефаника, 2012. Вип. 34–35. 313 с.
37. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного універ. ім. В. Стефаника, 2012. Вип. 36–37. 207 с.

2013

38. Українознавчі студії / гол. ред. В. Грещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2012–2013. Вип. 13–14. 330 с.
39. Мова в дзеркалі особистості : Філологічні дослідження, присвячені 80-річчю професора, академіка НАПН України Кононенка Віталія Івановича / редкол. збірника : В. Грещук (голова), Н. Гуйванюк, І. Кононенко (відповідальний секретар), С. Хороб; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ : Місто-НВ, 2013. 468 с.

2015

40. Українознавчі студії / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2014–2015. Вип. 15–16. 374 с.
41. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2014–2015. Вип. 42–43. 304 с.
42. Ярослав Яремко. Сучасна політична термінологія: на перетині когніції та комунікації / відп. ред. В. Ґрещук. Дрогобич: Посвіт, 2015. 436 с.

2016

43. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2015–2016. Вип. 44–45. 265 с.

2017

44. Українознавчі студії / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2016–2017. Вип. 17–18. 220 с.

2018

45. Українознавчі студії / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2018. Вип. 19. 268 с.
46. Світлана Личук. Словник народних географічних назв Івано-Франківщини / відп. ред. В. Ґрещук. Місто НВ. Івано-Франківськ, 2018. 312 с.

47. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2018. Вип. 46. 118 с.
48. Студентський філологічний вісник. Серія : Мовознавство. Літературознавство / гол. ред. В.В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2018. Вип. 1. 99 с.

2019

49. Українознавчі студії. / гол. ред. В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Інститут українознавства при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 2019. Вип. 20. 250 с.
50. Іван Франко і поступ новітньої лінгвістики. Ярослав Яремко, Наталія Лужецька / наук. ред. В. Ґрещук. Львів : Видавництво “Апріорі”, 2021. 432 с.
51. Ольга Лужецька. Мікротопонімія Південно-Західного Опілля / наук. ред. В. Ґрещук. ТНЕУ. Тернопіль, 2019. 292 с.
52. Студентський філологічний вісник. Серія : Мовознавство. Літературознавство / гол. ред. В.В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. Вип. 2. 148 с.

2020

53. Студентський філологічний вісник. Серія : Мовознавство. Літературознавство / гол. ред. В.В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2020. Вип. 3. 192 с.

2021

54. Студентський філологічний вісник. Серія : Мовознавство. Літературознавство / гол. ред. В.В. Ґрещук. Івано-Франківськ :

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. Вип. 4. 100 с.

2022

55. Студентський філологічний вісник. Серія : Мовознавство. Літературознавство / гол. ред. В.В. Ґрещук. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. Вип. 5. 147 с.

Навчально-методичні матеріали

1983

1. *Грещук В.* Діалектологічна практика: методичні рекомендації до проведення діалектологічної практики (для студентів філологічного факультету спеціальності “Українська мова і література”). Івано-Франківськ, 1983. 24 с.

1988

2. *Грещук В., Вакалюк Я.* Діалектологічна практика: програма для студентів спеціальності “Українська мова і література” філологічних факультетів педагогічних інститутів УРСР. Київ, 1988. 24 с.

1999

3. Українська мова : навчально-методичні та виховні аспекти (збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції “Українська мова в освіті”) / ред.-упоряд. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 1999. 236 с.

2000

4. Українська мова в освіті : збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції “Українська мова в освіті” / ред.-упоряд. В. І. Кононенко, В. В. Грещук. Івано-Франківськ : Плай, 2000. 286 с.

2005

5. *Грещук В., Бачкур Р., Бекеш Н., Василевич Г., Голянич М., Стефурак Р., Тишківська Н.* Українська мова : збірник тестів для вступників на спец., для яких проф. є вступне випробування з української мови. Івано-Франківськ, 2005. 215 с.
6. *Грещук В., Брус М., Джочка І., Думчак І., Пітель В.* Українська мова : збірник тестів для вступників на спец., для яких вступне випробування з української мови не є проф.. Івано-Франківськ, 2005. 199 с.

2006

7. *Грещук В., Бачкур Р. та ін.* Українська мова : збірник тестів для вступників. 2-е вид., випр. і доп. Івано-Франківськ, 2006. Ч. I. 280 с.
8. *Грещук В., Брус М. та ін.* Українська мова : збірник тестів для вступників. 2-е вид., випр. і доп. Івано-Франківськ, 2006. Ч. II. 266 с.

2019

9. *Грещук Василь, Грещук Валентина.* Методичні рекомендації до проведення діалектологічної практики для студентів Факультету філології спеціальностей “035 Філологія 035.01 Українська мова і література”, “014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література”. Івано-Франківськ, 2019. 20 с.

Окремі публіцистичні матеріали, інтерв'ю

1983

1. *Грещук В.* Ще раз про найдавніший напис. *Комсомольський прапор*. 1983. 4 січня.

1986

2. *Грещук В.* Цікаве етнічне явище : Про бойків. *Прикарпатська правда*. 1986. 25 квітня.

1992

3. *Грещук В.* Популярно про словотвір. *Новий час*. 1992. 26 вересня.

1994

4. *Грещук В.* Желехівка Євгена Желехівського. *Галичина*. 1994. 24 грудня.

2000

5. *Грещук В.* Постать. *Анонс-Контракт*. 2000. листопад. № 44.
6. *Грещук В.* Бо то не просто мова, звуки... *Alma Mater*. 2000. лютий. № 1-2 (164 -165).

2001

7. *Грещук В.* “А що другий празник - Святого Василя”. *Галичина*. 2001. 13 січня.

2002

8. *Грещук В.* Словотвір: нові підходи до проблеми. *Галичина*. 2002. 22 квітня.
9. *Грещук В.* Транзитна зустріч. Далі буде. *Вперед*. 2002. 12 січня. № 2 (6218).

2005

10. *Грещук В.* Правопис український? *Газета.if.ua*. 2005. 6 квітня. №1.

2007

11. *Грещук В.* Університети професора Ковалика. *Галичина*. 2007. 13 лютого. № 21 (3397).

2010

12. *Грещук В.* Вирок українській мові несе законопроект “Про мови в Україні”. *Галичина*. 2010. 28 вересня. № 142.

2011

13. *Грещук В.* Галичина повинна стати успішною. *Галичина*. 2011. 22 січня. № 10 (4172).

2012

14. *Грещук В.* Замах на мову. *Галичина*. 2012. 29 травня. № 77 (4436).
15. *Грещук В.* Шануймо рідну мову. *Освітянське слово*. 2012. 14 лютого. № 5–6.

2013

16. *Грещук В.* Віталій Кононенко : штрихи до портрета. *Галичина*. 2013. 10 вересня. № 134 (4690).

2014

17. *Грещук В.* Не стільки млива, скільки дива. *Галичина*. 2014. 13 листопада. № 173–174 (4926 – 4927).

2015

18. *Грещук В.* Мова як засіб національної консолідації. *Освітянське слово*. 2015. 20 лютого. № 5–6.

2016

19. **Грещук В., Томенчук Б.** Про українську мову та писемність. *На часі. ТРК-402*. 2016. 10 листопада. (Інтерв'ю).

2019

20. **Грещук В.** Феномен Степана Пушика. *Дзвін*. 2019. № 2. С. 201.
21. **Грещук В.** У Франківську презентували словник гуцульських діалектизмів у художній мові. *ZBRUČ*. 2019. 18 грудня. (Інтерв'ю).
22. **Грещук В.** Словник гуцулізмів презентували у Франківську. *Коломия сьогодні*. 2019. 18 грудня. (Інтерв'ю).
23. **Грещук В.** Словник гуцулізмів презентували у Франківську. *Галка. Застава М.* 2019. 18 грудня. (Інтерв'ю).
24. **Грещук В.** На Прикарпатті презентували Словник гуцульського говору. *Репортер. report.if.ua*. 2019. 30 грудня. (Інтерв'ю).
25. **Грещук В.** Усе про єрчет, бамбіріня та гачі. *Репортер. Мисюк Б.* 2019. 30 грудня. (Інтерв'ю).
26. **Грещук В.** Агій, єрчета та гачі: на Прикарпатті презентували словник гуцульського говору. *GALKA.IF.UA. Жасминова Є.* 2019. 30 грудня. (Інтерв'ю).
27. **Грещук В.** У Франківську презентували Словник гуцульської діалектної лексики. *0342 (сайт міста Івано-Франківськ)*. 2019. 17 грудня. (Інтерв'ю).

2020

28. **Грещук В.** Абомовня, гачі, єрчета – вчені Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника видали словник гуцульської говірки. *Gazeta.ua*. 2020. 2 січня. (Інтерв'ю).

2021

29. **Грещук В.** Файно набувалиси: франківські науковці видали унікальний гуцульський словник. *Галицький кореспондент*. 2021. 25 березня. № 12. (Інтерв'ю).
30. **Грещук В.** Мовознавці Прикарпатського університету презентували Словник гуцулізмів. *ТРК РАІ. Торконяк Ю., Бегей А.* 2021. 11 березня. (Інтерв'ю).
31. **Грещук В.** Словник гуцулізмів. *ТРК 3-Студія. Ткачівська В.* 2021. 11 березня. (Інтерв'ю).
32. **Грещук В.** Про словник “Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові”. *Галичина 7 поверх*. 2021. (Інтерв'ю).

2024

33. **Грещук В.** Міжнародний день рідної мови. *Про головне в деталях. Галичина TV*. 2024. 21 лютого. (Інтерв'ю).

Наукове керівництво дисертаційними дослідженнями (за хронологією захисту)

I. Консультування докторських дисертацій

1. *Яремко Ярослав Петрович*. Концептуальні поняття сучасної політології : лінгвокогнітологічний аспект : автореф. дис. ... докт. філол. наук: 10.02.01. Одеський національний університет імені І.І. Мечнікова. Одеса, 2015. 36 с. (захист – 18.12.2015).
2. *Брус Марія Петрівна*. Фемінитиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування : автореф. дис. ... докт. філол. наук: 10.02.01. Національна академія наук України Інститут української мови. Київ, 2020. 40 с. (захист – 20.10.2020).

II. Керівництво кандидатськими дисертаціями

1. *Бойчук Василь Миколайович*. Типологія внутрішньої форми слова у десубстантивному словотворі : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 1997. 18 с. (захист – 25.12.1997).
2. *Микитин Оксана Дмитрівна*. Структурно-семантична типологія словотвірних парадигм іменників у сучасній українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 1998. 20 с. (захист – 23.11.1998).
3. *Думчак Іван Михайлович*. Універбація в українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 1998. 16 с. (захист – 29.12.1998).
4. *Габорак Мирослав Михайлович*. Семантико-словотвірні типи ойконімів Прикарпаття (XII – XX ст.) : автореф. дис. ... канд.

- філол. наук: 10.02.01. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 1999. 17с. (*захист* – 28.05.1999).
5. *Коржик Любов Іванівна*. Структурно-семантична типологія відприкметникових словотвірних ланцюжків у сучасній українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 1999. 23 с. (*захист* – 21.12.1999).
  6. *Брус Марія Петрівна*. Загальні жіночі особові номінації в українській мові XVI-XVII століть: словотвір і семантика : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2001. 20 с. (*захист* – 27.03.2001).
  7. *Джочка Ірина Федорівна*. Дери́ваційний потенціал дієслів конкретної фізичної дії з семантикою створення об'єкта: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2003. 20 с. (*захист* – 21.03.2003).
  8. *Бачкур Роман Омелянович*. Структура словотвірних парадигм українських назв тварин та рослин: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ. 2004. 20 с. (*захист* – 29.06.2004).
  9. *Пітель Віра Мирославівна*. Типологія епідигматичних відношень полісемічних флороназв та їх похідних у лексиці сучасної української мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2005. 19 с. (*захист* – 28.10.2005).
  10. *Пославська Наталія Михайлівна*. Структура і семантика словотвірних парадигм дієслів із семою руйнування об'єкта : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2006. 20 с. (*захист* – 10.03.2006).

11. *Беркещук Інна Степанівна*. Дери́ваційний потенціал іменників у сучасній українській мові (назви знарядь праці, частин тіла, металів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2007. 20 с. (захист – 17.05.2007).
12. *Гнатюк Любомира Ярославівна*. Прагматичні й функціонально-комунікативні аспекти ввічливості (на матеріалі сучасної української мови): автореф. дис.... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2007. 20 с. (захист – 18.05.2007).
13. *Битківська Ярина Володимирівна*. Тенденції засвоєння і розвитку семантики англізмів у сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2008. 20 с. (захист – 23.06.2008).
14. *Вінтоняк Оксана Василівна*. Фонологічна, морфологічна і лексико-семантична система говірки села Баня-Березів Косівського району : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2011. 20 с. (захист – 1.03.2011).
15. *Стрижачковська Ольга Степанівна*. Назви хвороб у буковинських говірках : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2011. 20 с. (захист – 13.06.2011).
16. *Вебер Надія Василівна*. Мікроойконімія Івано-Франківщини : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2012. 20 с. (захист – 25.05.2012).
17. *Барчук Мар'яна Володимирівна*. Розвиток української літературної мови в Галичині середини ХІХ ст : фонетика,

- граматика, лексика: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2012. 18 с. (захист – 21.06.2012).
18. *Паночко Михайло Михайлович*. Розвиток української юридичної термінології в Західній Україні (1772 – 1918 рр.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2013. 20 с. (захист – 19.11.2013).
  19. *Новіцька Оксана Іванівна*. Побутова лексика Підгаєччини : семантика, способи номінації, ареал : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2014. 20 с. (захист – 26.06.2014).
  20. *Гавадзин Оксана Ярославівна*. Назви одягу, взуття, головних уборів, прикрас Покуття : структура, семантика, ареалогія : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2014. 20 с. (захист – 25.09.2014).
  21. *Познанський Роман Васильович*. Словотворча спроможність дієслів семантичного поля “аграрне виробництво (рослинництво)” : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2014. 20 с. (захист – 26.09.2014).
  22. *Лужецька Ольга Богданівна*. Мікротопонімія Південно-Західного Опілля : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2015. 20 с. (захист – 12.06.2015).
  23. *Личук Світлана Василівна*. Семантика і структура народних географічних назв Івано-Франківщини : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет

- імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2015. 20 с. (*захист – 06.11.2015*).
24. *Стецик Христина Миколаївна*. Наддністрянські діалектні елементи в українській художній мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2015. 20 с. (*захист – 30.12.2015*).
25. *Адамець Надія Вікторівна*. Словотвірна парадигматика дієслів руху в сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2016. 20 с. (*захист – 28.12.2016*).
26. *Гошовська Оксана Вікторівна*. Структурно-семантична та етнокультурна репрезентація концепту “віра” в українській мовній картині світу: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2016. 20 с. (*захист – 29.12.2016*).
27. *Петрів Ольга Іванівна*. Словотворча спроможність дієслів на позначення внутрішнього стану істоти в сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2019. 23 с. (*захист – 06.12.2019*).
28. *Костриба Ольга Василівна*. Віднумеративні словотвірні гнізда: семантичний, структурний, когнітивний виміри : дис. ... д-ра філософії : спеціальність “Філологія”. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023. (*захист – 07.11.2023*).

Опонування дисертацій

I. Опонування докторських дисертацій

1. *Демський Мар'ян Тимофійович*. Українська фраземіка (Дериваційна база, семантико-граматичні особливості) : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.02. Ужгородський державний університет. Ужгород, 1994. 46 с. (захист – 16.05.1994).
2. *Карпіловська Євгенія Анатоліївна*. Суфіксальна підсистема сучасної української літературної мови: будова та реалізація : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. Київ, 2000. 37 с. (захист – 18.04.2000).
3. *Азарова Лариса Євстахіївна*. Структурна організація складних слів (концепція “золотої” пропорції) : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Інститут української мови НАН України. Київ, 2002. 35 с. (захист – 28.05.2002).
4. *Федурко Марія Юліанівна*. Морфонологія відіменникового словотворення в сучасній українській мові : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. Київ, 2005. 36 с. (захист – 08.02.2006).
5. *Валюх Зоя Орестівна*. Типологія словотвірних парадигм іменника в українській мові: автореф. дис.... докт. філол. наук: 10.02.01. Інститут української мови НАН України. Київ, 2006. 36 с. (захист – 28.02.2006).
6. *Нелюба Анатолій Миколайович*. Експліцитна й імпліцитна економія в словотвірній номінації української мови : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Інститут української мови НАН України. Київ, 2008. 33 с. (захист – 26.11.2008).
7. *Скаб Марія Василівна*. Концептуалізація сакральної сфери в українській мові : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01.

Інститут української мови НАН України. Київ, 2009. 36 с. (захист – 26.02.2009).

8. *Переломова Олена Степанівна*. Інтертекстуальність в українському художньому дискурсі : структурно-семантичний і стилістичний аспекти : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2010. 32 с. (захист – 17.12.2010).
9. *Форманова Світлана Вікторівна*. Інвективи в українській мові : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова. Одеса, 2013. 40 с. (захист – 13.09.2013).
10. *Наєнко Галина Михайлівна*. Структурно-семантичні та функціональні параметри староукраїнського наукового тексту XVI-XVIII ст. : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2014. 34 с. (захист – 25.12.2014).
11. *Кушлик Оксана Павлівна*. Типологія словотвірних парадигм похідних дієслів в українській мові : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2016. 40 с. (захист – 16.02.2016).
12. *Дидик-Меуш Ганна Михайлівна*. Комбінаторика в українській мові XVI-XVIII ст. : теорія, практика, словник (ад'єктивно-субстантивні словосполучення) : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2018. 34 с. (захист – 28.12.2018).
13. *Царьова Ірина Валеріївна*. Лексико-дериваційна структура сучасного українського юридичного тексту : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. Одеса, 2020. 39 с. (захист – 20.02.2023).

II. Опонування кандидатських дисертацій

1. *Каспришин Зоряна Емельяновна*. Множественность словообразовательной мотивации в современном украинском языке : автореф. дисс. ... канд. філол. Наук : 10.02.02. Ордена

- трудового Красного Знамени Інститут лінгвістики ім. А. А. Потебні АН УРСР. Київ, 1989. 17 с. (захист – 06.12.1989).
2. *Царук Александр Васильевич*. Семантико-грамматические и стилистические параметры многоприставочных глаголов украинского языка : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.02. Днепропетровский Ордена трудового Красного Знамени государственный университет имени 300-летия воссоединения Украины с Россией. Днепропетровск, 1990. 17 с. (захист – 13.09.1990).
  3. *Задорожный Василий Богданович*. История суффиксальных прилагательных украинского языка: автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.02. Ордена трудового Красного Знамени Институт лингвистики им. А. А. Потебни АН УССР. Киев, 1991. 17 с. (захист – 09.04.1991).
  4. *Кровицька Ольга Василівна*. Семантична та словотвірна характеристика назв осіб у пам'ятках української мови XVI-XVIII ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Національна Академія Наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів. 1995. 22 с. (захист – 22.03.1995).
  5. *Інишаківа Ірина Опанасівна*. Розвиток іменникової конфіскації в історії української мови (структури на-ник) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровський державний університет. Дніпропетровськ, 1996. 26 с. (захист – 1996 р.).
  6. *Микитюк Оксана Романівна*. Українські абстрактні іменники в загальноживаній і терміній лексиці : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львівський державний університет імені Івана Франка. Львів, 1997. 17 с. (захист – 29.10.1997).
  7. *Бісовецька Людмила Андріївна*. Відіменний суфіксальний словотвір дієслів у мові писемних пам'яток Київської Русі XI-XIII ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Національна

Академія Наук України, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні.
Київ, 1999. 18 с. (*захист* – 21.12.1999).

8. *Семенюк Світлана Пилипівна*. Формування словотвірної системи іменників з модифікаційним значенням жіночої статі в новій українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Запорізький державний університет. Запоріжжя, 2000. 20 с. (*захист* – 09.06.2000).
9. *Котович Віра Василівна*. Ойконімія Опілля : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Прикарпатський університет ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2000. 20 с. (*захист* – 27.12. 2000).
10. *Рибенюк Вікторія Вікторівна*. Функціонально-комунікативна і структурно-пропозитивна парадигма перфективів : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровський державний університет. Дніпропетровськ, 2000. 18 с. (*захист* – 26.05.2000).
11. *Васильченко В'ячеслав Миколайович*. Мотивація і словотвірне вираження відносних прикметників в історії української мови (відіменникові деривати): автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2000. 20 с. (*захист* – 10.02.2001).
12. *Вербовська Ірина Теодорівна*. Словотвірна синонімія і словотвірна варіантність прикметників української мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львівський національний університет імені І. Франка. Львів, 2001. 20 с. (*захист* – 07.02.2001).
13. *Курило Олександра Йосипівна*. Відвигукова лексика сучасної української мови: склад та структура : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Ужгородський національний університет. Ужгород, 2001. 20 с. (*захист* – 20.12.2001).
14. *Середницька Анна Ярославівна*. Ідеографічний поділ дієслівної лексики в сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол.

наук : 10.02.15. Національна Академія Наук України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ, 2001. 16 с. (*захист – 22.01.2002*).

15. *Глуцик Сергій Васильович*. Українська антропонімія у Генеральному описі Лівобережної України 1765-1769 рр. : словотвірна і морфологічна структура (на матеріалі Київської сотні Київського полку) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2003. 20 с. (*захист – 2.12.2003*).
16. *Палей Лариса Степанівна*. Наголошування іменників у поезії Володимира Сосюри : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львівський національний університет імені І. Франка. Львів, 2003. 20 с. (*захист – 11.05.2004*).
17. *Галайчук Володимир Васильович*. Лексичні одиниці мікросистеми «рослини» в українських фольклорних текстах: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львівський національний університет імені І. Франка. Львів, 2004. 20 с. (*захист – 15.06.2004*).
18. *Федак Софія Андріївна*. Українська літературна мова на Волині у XVIII ст. (фонетика та морфологія почаївських стародруків) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Національна Академія Наук, Інститут української мови. Київ, 2004. 20 с. (*захист – 28.09.2004*).
19. *Стовбур Любов Миколаївна*. Еволюція конфіксальної деривації іменника (форманти з матеріально не вираженим другим компонентом) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Запорізький державний університет. Запоріжжя, 2004. 18 с. (*захист – 29.10.2004*).
20. *Ващенко Олена Іванівна*. Валентна і невалентна сполучуваність відприкметникових іменників у сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харківський

національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2005. 20 с. (захист – 14.02.2005).

21. *Таран Алла Анатоліївна*. Конкурування номінацій у сучасній українській літературній мові: тенденції стабілізації нової лексики : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Національна академія наук України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ, 2010. 20 с. (захист – 20.04.2010).
22. *Дзеньдзюра Надія Іванівна*. Словотвірні гнізда параметричних прикметників : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львівський національний університет імені Івана Франка. - Львів, 2010. 16 с. (захист – 17.11.2010).
23. *Висоцька Тетяна Йосифівна*. Сполучники в українських писемних пам'ятках XVI-XVII ст.: генеза, склад, функції : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2011. 19 с. (захист – 19.05.2011).
24. *Багнюк Наталія В'ячеславівна*. Середньошрифтове Четвероєвангеліє: лінгвістичний та палеографічний аналіз : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2011. 16 с. (захист – 17.06.2011).
25. *Фецко Іванна Михайлівна*. Термінологія музейництва: формування, системно-структурна організація, термінотворення : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2015. 20 с. (захист – 22.12.2015).
26. *Горда Оксана Михайлівна*. Становлення та розвиток словотвірної термінології в галицьких шкільних граматиках української мови (друга пол. XIX – поч. XX ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2016. 20 с. (захист – 27.12.2016).

27. *Бурковська Олена Богданівна. Українська термінологія лісівництва: становлення, розвиток та системно-структурна організація : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Львів, 2018. 20 с. (захист – 27.04.2018).*

Бібліографічні матеріали

(публікації про вченого)

1. *Гридень Іван*. Воскресло слово. *Західний кур'єр*. 1992. 14 травня. № 38 (225).
2. *Коваленко Ольга*. Гордімося своєю мовою і будьмо гідними її. *Освіта України*. 1999. 8 грудня. № 50 (174).
3. *Болотенюк Микола*. В село Русів, до Стефаника... *Галичина*. 2000. 16 травня. № 70 (2069).
4. *Коваль Ігор*. Паспорт нації заповнюють вчені (на здобуття обласної премії ім. В.Стефаника). *Галичина*. 2000. 29 квітня.
5. *Кононенко Віталій*. Класичний університет на Прикарпатті: здобутки, перспективи. *Тижневик Галичини*. 2000. 26 жовтня. № 43 (358).
6. *Кореспондент газети*. Стефаниківські лауреати. *Галичина*. 2000. 6 травня. № 66 (2065).
7. *Іваненко О.* Прикарпатські філологи – на ювілеї в Українському Вільному університеті. *Галичина*. 2001. 22 березня. 2001.
8. *Кононенко Віталій*. Книга про українську мову – це книга про український народ. *Галичина*. 2001. 29 березня.
9. *Щербін Лілія*. Криві мечі, незаконне поселення, папірня... (Штрихи до історії села Старі Кривотули). *Вперед*. 2002. № 19. 26 квітня.
10. *Грещук Василь Васильович*. *Вчені Прикарпаття: Біографічний довідник (XX-XXI ст.)* / гол. ред. О. Д. Джура. Брошнів : Таля, 2003. С. 251–252.
11. *Городенська К. Г.* *Грещук Василь Васильович. Українська мова : енциклопедія* / 3-є вид., зі змінами і доповн. / ред.

кол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін.
Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2007. С. 131.

12. Ґрещук Василь Васильович. *Наукова еліта Івано-Франківщини : доктори наук, професори Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника* : довідник / відп. ред. І. Миронюк. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2007. С. 38–39
13. *Бойчук Василь*. Грані таланту мовознавця – вченого і педагога. *Вперед*. 2009. № 21. 29 травня.
14. Ґрещук Василь Васильович: бібліографічний покажчик (до 60-річчя від дня народження) / упорядн. О. Б. Гуцуляк, відп. ред. М. В. Бігусяк. Івано-Франківськ : ВДВЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2009. 36 с. (Серія “Вчені Прикарпатського національного університету”).
15. *Кафедра української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. Обранець науки як долі (до 60-річчя професора Василя Ґрещука). *Галицький кореспондент*. 2009. № 21 (197). 4 червня.
16. *Пітель Віра*. Обранець науки як долі (до 60-річчя професора В. В. Ґрещука). *Українська мова*. Київ, 2009. № 2. С. 108–115.
17. *Піхманець Роман, Пославська Наталія*. Магічна сила словотвору. *Галичина*. 2009. 2 червня. № 79 (3847).
18. *Білоусенко Петро*. Наукові обшири відомого вченого. *Українська мова*. Київ, 2011. № 1. С. 107–118.
19. Ґрещук Василь Васильович. *Українська грамати́ка в іменах* : енциклопедичний словник-довідник : науково-довідкове видан / упорядники Загнітко А., Балко М. Донецьк : ДонНУ, 2013. С. 111–114.

20. *Брус Марія*. Василь Ґрещук – історик української мови. *Українознавчі студії*. Івано-Франківськ, 2019. № 20. С. 23–29.
21. Відомий прикарпатський філолог Василь Ґрещук відзначив 70- річчя. *KURS*. 2019. 8 червня.
22. *Ґрещук Валентина*. Словники – музеї слів. *Освітнянське слово*. 2019. 26 грудня. № 40.
23. Ґрещук Василь Васильович: бібліографічний покажчик (до 70-річчя від дня народження) / упорядн. Валентина Ґрещук, Ольга Блинчук, відп. ред. Михайло Бігусяк. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. 64 с. (Серія “Вчені Прикарпатського національного університету”).
24. *Джочка Ірина*. Українська мова в Україні буде єдиною державною мовою. *Західний кур’єр*. 2019. 30 травня. № 21(1698).
25. *Кисла Анна*. Видатному професорові – 70! (До ювілею Василя Васильовича Ґрещука). *Освітнянське слово*. 2019. 13 червня (№ 21–22).
26. *Кононенко Віталій*. Василь Ґрещук – людина, вчений, педагог. *Прикарпатський вісник Наукового товариства ім. Шевченка*. Серія : Слово. Івано-Франківськ, 2019. № 2 (54). С. 543–552.
27. *Кононенко Віталій*. Покликання вченого-українознавця. *На сторожі слова* : збірник наукових праць на пошану професора Василя Ґрещука / відп. ред. Віталій Кононенко. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. С. 7–16.
28. *На сторожі слова* : збірник наукових праць на пошану професора Василя Ґрещука / відп. ред. Віталій Кононенко. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. 416 с. + іл.

29. *Пена Любов.* Дериватологічні студії Василя Ґрещука. *Українознавчі студії.* Івано-Франківськ, 2019. № 20. С. 15–22.
30. *Пена Любов.* Залюблений у мову (До 70-річчя професора Василя Ґрещука). *Галичина.* 2019. 30 травня. № 22 (5479).
31. *Петруняк Ольга.* Гуцульськими світами. *Освітнянське слово.* 2019. 29 листопада. №37–38.
32. *Пітель Віра.* Грані таланту: науковець, педагог, керівник (до ювілею професора Василя Ґрещука). *Українознавчі студії.* Івано-Франківськ, 2019. № 20. С. 5–14.
33. *Пітель Віра.* Життя і слово як дія, чин (до ювілею професора Василя Ґрещука). *Українська мова.* Київ, 2019. № 2. С. 161–167.
34. *Піхманець Роман, Пославська Наталія.* Магічна сила словотвору. *Українознавчі студії.* Івано-Франківськ, 2019. № 20. С. 238–241.
35. Лауреати 2000 (Ґрещук Василь Васильович). *Стефаніківський ЧИН : антологія / упорядн. і вступ. слово Є.М. Баран.* Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. С. 62–72.
36. *Мостова Наталія.* Файно набувалиси: франківські науковці видали унікальний гуцульський словник. *Галицький кореспондент.* 2021. 25 березня. № 12.
37. *Пена Любов.* Учений, наставник, українець: штрихи до портрета професора Василя Васильовича Ґрещука. *Українська мова.* Київ, 2024. № 3. С. 137–143.

Нагороди

Грамоти

1. Грамота від ректорату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника за багаторічну і добросовісну працю професору Василеві Грещуку з нагоди 5-річчя Прикарпатського університету імені Василя Стефаника, 10.09.1997.
2. Почесна Грамота імені президента НТШ Михайла Грушевського від Наукового товариства імені Тараса Шевченка в Америці професору Василеві Грещуку за невтомну академічну діяльність у галузі українознавства, 01.10.2001.
3. Почесна Грамота від Міністерства освіти і науки України (міністр С. М. Ніколаєнко) завідувачеві кафедри української мови, професору Василеві Грещуку за багаторічну сумлінну працю, особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів, плідну науково-педагогічну діяльність. №107647.
4. Грамота від Івано-Франківської обласної державної адміністрації, Івано-Франківської обласної ради професору Василеві Грещуку за багаторічну науково-педагогічну діяльність, вагомий особистий внесок у розвиток освіти на Прикарпатті та з нагоди 60-річчя від дня народження, 2009.
5. Грамота від Президії Івано-Франківського обласного комітету Профспілки працівників освіти і науки України професору Василеві Грещуку за багаторічну сумлінну працю в освіті та активну громадську діяльність, 02.06.2009.
6. Почесна Грамота від Івано-Франківської обласної державної адміністрації професору Василеві Грещуку за багаторічну сумлінну працю, значний особистий внесок у розвиток національної освіти, плідну науково-педагогічну діяльність та з нагоди 70-ої річниці Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010.
7. Грамота від Івано-Франківської обласної державної адміністрації, Головного управління освіти і науки професору Василеві Грещуку за підготовку студента-переможця ІІ

етапу XI Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, 2011.

8. Грамота від Президії Івано-Франківського обласного комітету, профспілки працівників освіти і науки України професору Василеві Ґрещуку за довголітню добросовісну працю в освіті та активну громадську діяльність, 2014.
9. Грамота від ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника професору Василеві Ґрещуку за багаторічну сумлінну працю в університеті, підготовку висококваліфікованих фахівців, активну громадську діяльність та з нагоди ювілею від дня народження, 2019.
10. Грамота від Департаменту освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської обласної державної адміністрації та обласного комітету Профспілки працівників освіти і науки України професору Василеві Ґрещуку за довголітню добросовісну працю в освіті та активну громадську діяльність, 2019.
11. Грамота від ректорату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника професору Василеві Ґрещуку за багаторічну сумлінну працю в університеті, вагомий особистий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців у галузі філологічних наук та з нагоди ювілею від дня народження, 2024.

Подяки

1. Подяка від ректорату і профспілкового комітету Прикарпатського університету імені Василя Стефаника професору Василеві Ґрещуку за сумлінну і вагому працю, значний внесок у розвиток української науки, становлення і розбудову нашого університету, 02.06.1999.
2. Подяка від профспілкового комітету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника професору Василеві Ґрещуку за багаторічну громадську діяльність,

особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів та з нагоди ювілею від дня народження, 02.06.2009.

3. Подяка від міського голови Ігоря Насалика (м. Калуш) професору Василеві Грещуку за участь у науково-практичній конференції “Іван Франко і сучасність” (до 155-річчя від дня народження Івана Франка), 07.10.2011.
4. Подяка від ректора Донецького національного університету імені Василя Стуса професору Василеві Грещуку за виховання громадян, фахівців, патріотів нашої країни та за плідне партнерство, 26.05.2017.
5. Подяка від ректора Львівського національного університету імені Івана Франка професору Василеві Грещуку за вагомий внесок у розвиток української словесності, 04.10.2018.
6. Подяка від Івано-Франківської обласної ради професору Василеві Грещуку за багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у розвиток освітньої галузі та реалізацію важливих проєктів, спрямованих на збереження історичної української спадщини і розвитку регіону, грудень 2023.

Медалі

1. Медаль “За заслуги перед Прикарпаттям” від голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації професору Василеві Грещуку, 2012.
2. Медаль “За заслуги перед університетом” від ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника професору Василеві Грещуку, 2019.

Дипломи лавреатів

1. Диплом лавреату премії імені Василя Стефаника в галузі літератури, мистецтва, архітектури і журналістики професору Василеві Грещуку (за наукові праці 1999 року), 04.05.2000.
2. Диплом лавреату премії голови обласної державної адміністрації та голови обласної ради в номінації “Відомий науковець року” професору Василеві Грещуку, 2010.

Почесне звання України

1. Почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України” від президента України (П. Порошенко) професору Василю Василюві Грещуку (№ 010321), 23.08.2014.

Диплом Почесного професора

1. Диплом Почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника професору Василю Василюві Грещуку, 28.06.2024.

Це ще далеко не весь перелік нагород, грамот, подяк, які за своє життя отримав професор Василь Грещук. Найбільша подяка йому від колег, учнів, студентів, усіх тих, хто на його працях буде продовжувати досліджувати і любити рідну мову.

Дякуємо, дорогий Учителю.

Відомості про авторів

1. **Наталія Багнюк** – кандидат філологічних наук, завідувач відділу української мови Інституту українознавства імені І. Крип'якевича НАН України
2. **Інна Беркешук** – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
3. **Наталія Венжинович** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Ужгородського національного університету
4. **Катерина Городенська** – доктор філологічних наук, професор Інституту української мови НАН України
5. **Богдан Грицишин** – психолог, професійний співак, фольклорист
6. **Марія Грицишин** – учитель української мови та літератури, заступник директора Наукового ліцею імені Миколи Сабата, народний учитель України
7. **Валентина Грещук** – кандидат філологічних наук, доцент, директор навчально-наукового Інституту українознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
8. **Христина Дубик** – кандидат філологічних наук, доцент Державного університету “Київський авіаційний інститут”
9. **Анатолій Загнітко** – доктор філологічних наук, професор Донецького національного університету імені Василя Стуса, член-кореспондент НАН України
10. **Світлана Ковтюх** – кандидат філологічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
11. **Світлана Козій** – учитель української мови та літератури Луб'янського ліцею Дніпропетровської області
12. **Ольга Костриба** – доктор філософії зі спеціальності “Філологія”, асистентка кафедри української філології ЗВО “Університет Короля Данила”

13. **Віра Котович** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, член НСПУ
14. **Ольга Кровицька** – кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу української мови Інституту українознавства імені І. Крип'якевича НАН України
15. **Ірина Кузьма** – кандидат філологічних наук, доцент Львівського національного університету імені Івана Франка
16. **Оксана Кушлик** – доктор філологічних наук, професор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
17. **Ольга Лужецька** – кандидат філологічних наук, доцент, директор Навчально-наукового центру з вивчення іноземних мов Західноукраїнського національного університету
18. **Микола Мірченко** – доктор філологічних наук, професор Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
19. **Марина Навальна** – доктор філологічних наук, професор Національного університету біоресурсів і природокористування України
20. **Неля Нікуліна** – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри українознавства Харківського національного автомобільно-дорожнього університету
21. **Оксана Новіцька** – кандидат філологічних наук, доцент Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського
22. **Ольга Петришина** – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
23. **Роман Піхманець** – доктор філологічних наук, професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
24. **Марія Скаб** – доктор філологічних наук, професор

25. **Мар'ян Скаб** – доктор філологічних наук, професор
26. **Ольга Слоньовська** – кандидат педагогічних наук, професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, письменниця
27. **Ольга Стрижаковська** – кандидат філологічних наук, заступник директора з навчально-виховної роботи Чернівецького медичного фахового коледжу, викладач-методист, відмінник освіти України
28. **Любов Струганець** – доктор філологічних наук, професор Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, заслужений працівник освіти України
29. **Надія Тишківська** – кандидат філологічних наук, доцент
30. **Богдан Томенчук** – директор Івано-Франківського регіонального центру оцінювання якості освіти, поет
31. **Марія Федурко** – доктор філологічних наук, професор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
32. **Марта Хороб** – кандидат філологічних наук, доцент
33. **Степан Хороб** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
34. **Ірина Царьова** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ
35. **Тетяна Черниш** – доктор філологічних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка
36. **Світлана Шабат-Савка** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
37. **Галина Шикеринець** – учитель української мови та літератури, сестра дружини професора Василя Грещука – Валентини
38. **Ярослав Яремко** – доктор філологічних наук, професор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

39. **Тетяна Ястремська** – доктор філологічних наук, заступник директора з наукової роботи Інституту українознавства імені І. Крип'якевича НАН України

Зміст

Валентина Ґрещук (вступна стаття)

Ти словом жив, творив, боровся... .. 3

Цикл поезій Валентини Ґрещук, присвячених чоловікові Василеві Ґрещуку 15

Катерина Городенська

Бачу, чую, захоплююся..... 48

Степан Хороб

Прощавай, дорогий друже..... 50

Анатолій Загнітко

Майстер наукового слова 57

Віра Котович

Сім уроків від професора Василя Ґрещука..... 63

Марія Федурко

Які минають люди неповторні... .. 67

Оксана Кушлик

Низький уклін Вам, дорогий Василю Васильовичу... .. 70

Ярослав Яремко

Людина ідеї та чину 73

Роман Піхманець

Коло початків Інституту українознавства: спогад про Василя Васильовича Ґрещука 77

Мар'ян Скаб, Марія Скаб

Любимо і пам'ятаємо 80

Світлана Шабат-Савка

Незабутні миті наукового спілкування..... 82

Любов Струганець

Теплий спомин..... 85

Ольга Петришина

Непроминальне про світлу Людину Василя Ґрещука 88

Тетяна Черниш

Незабутнє... .. 90

Наталія Венжинович	
Подвижник української науки	94
Микола Мірченко	
Вдячна пам'ять... ..	97
Марина Навальна	
Василь Ґрещук – відомий мовознавець, справжній інтелігент і надзвичайно добра й скромна людина!	99
Інна Беркешук	
Слово як життя	101
Ірина Царьова	
У тиші після голосу... ..	103
Світлана Ковтюх	
СЛОВОдослідження, СЛОВОзбереження, СЛОВОтвір як життя ..	104
Ольга Лужецька	
Незгасима Зоря на нашому життєвому шляху.....	108
Оксана Новіцька	
Слова вдячності про доброго Вчителя, мого наукового керівника Василя Васильовича Ґрещука	110
Ольга Костриба	
Непідвладний часу (пам'яті світлій Людині – Ґрещуку Василеві Васильовичу)	112
Христина Дубик	
Таких уже не буде: світлій пам'яті Василя Васильовича, мого наукового керівника.....	114
Ольга Стрижачковська	
Василь Васильович Ґрещук як духовний і науковий орієнтир: особисті рефлексії	115
Галина Шикеринець	
Мій найкращий куратор і шваґро	117
Неля Нікуліна	
“Раз добром нагріте серце...”	119
Богдан Грицишин	
Спогади друга-побратима	120
Марія Грицишин	

На спомин про Василя Васильовича, мого викладача та друга нашої сім'ї.....	125
<i>Марта Хороб</i>	
Назавжди в пам'яті живий	126
<i>Надія Тишківська</i>	
Мудрий порадишник.....	131
<i>Наталія Багнюк, Тетяна Ястремська, Ольга Кровицька</i>	
Зі світлим спомином і вдячністю... ..	133
<i>Ірина Кузьма</i>	
Весна, і смерть, і Світле Воскресіння... ..	134
<i>Світлана Козій</i>	
Наш учитель.....	136
<i>Ольга Слоньовська</i>	
Мій куратор.....	138
<i>Богдан Томенчук</i>	
Василь Ірещук... Більше, ніж професор і більше, ніж товариш... І навіть більший за пам'ять... ..	143
Публікації про вченого у соцмережах після смерті	144
Наукові публікації.....	150
Редагування.....	190
Навчально-методичні матеріали.....	198
Окремі публіцистичні матеріали, інтерв'ю	200
Наукове керівництво дисертаційними дослідженнями	204
Опонування дисертацій	209
Бібліографічні матеріали (публікації про вченого).....	216
Нагороди.....	220
Відомості про авторів	224

Науково-популярне видання

Упорядник
ГРЕЩУК Валентина Василівна

ПРОФЕСОР
ВАСИЛЬ ГРЕЩУК:
У ЛЮБОВІ ДО СЛОВА
(Спогади, поезії, бібліографічний покажчик)

Головний редактор
Василь Головчак
Технічне оформлення
Анастасія Кос

Підп. до друку 20.05.2025. Формат 60x84/16.
Гарнітура “Times New Roman”. Ум. друк. арк. 13,49.
Наклад 100 пр.

ISBN 978-966-640-580-0

Видавець

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
76018, м. Івано-Франківськ, вул. С. Бандери, 1,
тел. 75-13-08, e-mail: vdvcit@pnu.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7616 від 26.05.2022

Виготовлювач

Підприємство «НАІР»
Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
тел. (050) 433-67-93 email: fedorynrr@ukr.net